

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN
SONUÇLARININ TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILMASI,
DEPREME DİRENÇLİ YAPI STOKUNUN
OLUŞTURULMASI VE KENTSEL DÖNÜŞÜM
UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU (10/6996, 7004, 7005, 7006, 7007, 7009, 7010, 7024,
7026, 7034, 7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043,
7044, 7045, 7046, 7047, 7048, 7049, 7050)
TUTANAK DERGİSİ**

**6'ncı Toplantı
23 Mart 2023 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Veysel Eroğlu'nun, depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet niyaz ettiğine ve herkesin Ramazanı şerifini tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Veysel Eroğlu'nun, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün pasaportlarla ilgili çalışması ile yerli ve millî yazılım için kurulan çalışma grubuna ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü Gökhan Yazgı'nın Genel Müdürlük olarak müze ve ören yerlerinin afete maruz kalmaları durumunda uygulanacak eylem planı ve 6 Şubat depreminden sonra yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

2.- Jandarma Genel Komutanlığı Lojistik Başkanı Tuğgeneral Ersel Özer'in, afet, tahliye ve yerleştirme planlama sistemiyle ilgili Jandarma Genel Komutanlığının depremден önceki ve deprem esnasındaki faaliyetleri hakkında sunumu

3.- Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi

Korkmaz'ın, deprem olduğu andan itibaren depremle ilgili destek çözüm ortağı kapsamında Jandarma Genel Komutanlığının icra ettiği diğer faaliyetler hakkında sunumu

4.- Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanı Vedat Mercan'ın, deprem bölgesinde deprem olduğu andan itibaren Emniyet teşkilatının yapmaya çalıştıkları ve yaptıkları hakkında sunumu

5.- Millî Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Mahmud Ötegen'in, Kahramanmaraş merkezli depremler ve bu depremler sonrasında Bakanlık kadro kuruluşunda yer alan kurumların Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında yaptıkları hakkında sunumu

6.- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkan Vekili Şerife Aktaş'ın Mekansal Adres Kayıt Sistemi ve kurumlarla yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi Korkmaz'ın, Jandarma Genel Komutanlığı olarak bugün yapacakları sunuma ilişkin açıklaması

**KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN SONUÇLARININ TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILMASI, DEPREME DİRENÇLİ YAPI STOKUNUN OLUŞTURULMASI VE
KENTSEL DÖNÜŞÜM UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/6996, 7004, 7005, 7006, 7007, 7009, 7010, 7024, 7026, 7034,
7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043, 7044, 7045, 7046, 7047, 7048, 7049, 7050)**

6'ncı Toplantı

23 Mart 2023 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 14.03'te açıldı.

Komisyon Başkanı Veysel Eroğlu, depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet niyaz ettiğine ve herkesin Ramazanı şerifini tebrik ettiğine,

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün pasaportlarla ilgili çalışması ile yerli ve milli yazılım için kurulan çalışma grubuna,

İlişkin açıklama yaptı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü Gökhan Yazgı tarafından, Genel Müdürlük olarak müze ve ören yerlerinin afete maruz kalmaları durumunda uygulanacak eylem planı ve 6 Şubat depreminden sonra yaptıkları çalışmalar,

Jandarma Genel Komutanlığı Lojistik Başkanı Tuğgeneral Ersel Özer tarafından, afet, tahliye ve yerleştirme planlama sistemiyle ilgili Jandarma Genel Komutanlığının depremde önceki ve deprem esnasındaki faaliyetleri,

Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi Korkmaz tarafından, deprem olduğu andan itibaren depremle ilgili destek çözüm ortağı kapsamında Jandarma Genel Komutanlığının icra ettiği diğer faaliyetler,

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanı Vedat Mercan tarafından, deprem bölgesinde deprem olduğu andan itibaren Emniyet teşkilatının yapmaya çalıştıkları ve yaptıkları,

Milli Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Mahmud Ötegen tarafından, Kahramanmaraş merkezli depremler ve bu depremler sonrasında Bakanlık kadro kuruluşunda yer alan kurumların Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında yaptıkları,

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkan Vekili Şerife Aktaş tarafından, Mekansal Adres Kayıt Sistemi ve kurumlarla yaptıkları diğer çalışmalar,

Hakkında sunum yapıldı.

Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi Korkmaz, Jandarma Genel Komutanlığı olarak bugün yapacakları sunuma ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından, 27 Mart 2023 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere saat 18.02'de toplantıya son verildi.

23 Mart 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Veysel EROĞLU (Afyonkarahisar)

BAŞKAN VEKİLİ: Recep UNCUOĞLU (Sakarya)

SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)

KÂTİP: Sefer AYCAN (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Toplantıyı açıyorum. Hayırlara vesile olmasını diliyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Veysel Eroğlu'nun, depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet niyaz ettiğine ve herkesin Ramazanışerifini tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet niyaz ediyorum, tabii yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Cenab-ı Allah bir daha böyle acı göstermesin. Hepimiz deprem bölgesini gördük, hakikaten küçük kıyamet.

İnşallah, bu Komisyon toplantısından çıkacak rapor da ders almaya ve birtakım tenkit ve tavsiyelerle daha güzel işler yapmaya, depreme dirençli şehirler kurmaya vesile olur.

Bu arada ramazanın ilk günü. Ramazanışerifinizi de gönülden tebrik ediyorum.

Şimdi, ilk defa, sunum yapacak Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğümüz Gökhan Yazgı'ya söz vereceğim. Hızlı bir şekilde toparlayalım çünkü bugün yoğun bir toplantı var.

İlk sözü size veriyorum Sayın Gökhan Yazgı.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü Gökhan Yazgı'nın Genel Müdürlük olarak müze ve ören yerlerinin afete maruz kalmaları durumunda uygulanacak eylem planı ve 6 Şubat depreminden sonra yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Değerli Komisyon üyeleri, 2019 yılı Temmuz ayından beri bu görevi ifa etmekteyim.

Öncelikle, depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza şifalar diliyorum ve çalışma arkadaşlarımızdan da vefat edenlere başsağlığı diliyorum.

Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü olarak müze ve ören yerlerimizde afete maruz kalmaları durumunda uygulanacak eylemleri içeren bir “Afet Acil Eylem Planı” hazırladık iki yıl önce. Bu plan kapsamında, afet durumlarında müze ve eser güvenliğinin sağlanabilmesi, hasar gören müzeye herhangi bir afet durumunda hangi uzmanın gideceği, hangi birimlerden takviye alınacağı noktasında bir plandı bu. Bu afette de acil olarak müdahale edilmesi gereken, tüm illerimizdeki Genel Müdürlüğüme bağlı tüm birimlerde hızlı bir şekilde biz koordine olup burada görevimizi ifa etmeye çalıştık.

6 Şubat 2023 depremi Maraş, Antep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya, Elâzığ illerinde ve Sivas Gürün ilçesinde yapısal hasarlara ve yıkıntılara yol açtı hepimizin bildiği gibi.

Depremder sonrasında acil durum ekiplerimiz, Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü koordinasyonunda Afet Acil Eylem Planı uyarınca hızlı bir şekilde yol aldık. Depremde Hatay Müzemizde, Elbistan, Adıyaman, Malatya Müzelerimizde hasarlar meydana geldi. Öncelikli olarak ivedilikle eserlerimiz için gerekli güvenlik önlemleri ve önleyici koruma tedbirleri alındı. Bu amaçla yakın müze müdürlüklerinden güvenlik görevlisi, müze personeli dönüşümlü olarak sevk edilmiş, iaşelerin yanı sıra jeneratör, çadır, konteyner, su tankı, yatak, ısıtıcı ve benzeri malzemeler hızlı bir şekilde sevk edilmişti. Ayrıca, hasar tespiti, eser taşıma, belgeleme çalışmalarına da ivedilikle başladık.

Öncelikli olarak müze ve ören yerlerimizde hasar tespitlerini başlattık Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz. Depremlerden etkilenen illerde bulunan 29 müzenin bazılarında fiziki hasarlar olmakla birlikte hiçbir müzemiz tamamen yıkılmamıştır. Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Osmaniye, Diyarbakır, Adana Müzelerinde herhangi bir hasar meydana gelmemiştir. Kahramanmaraş, Elbistan, Adıyaman ve Malatya Müzelerinde küçük çatlaklar oluşmuş, bu müzelerin koleksiyonlarında ciddi bir hasar tespit edilmemiştir. Hatay Arkeoloji Müzeminin bir bloğunda, H Bloku'nda zemin çökmesinden dolayı bir hasar meydana gelmiş, herhangi bir güvenlik zafiyeti oluşmadan oraya ilgili ekiplerimiz hemen, hızlıca ulaştılar, güvenlik görevlilerimiz hızlıca ulaştılar. Ardından, gerek polis teşkilatımızdan gerek Jandarma teşkilatımızdan gerekse askerlerimizden aldığımız desteklerle orada güvenliği ele aldık. Burada, aynı zamanda, güneş enerjisiyle çalışan hem ıslıklandırma hem de kamera sistemlerini hızlı bir şekilde müzemize monte ettik. Müze ve ören yerlerimizdeki hasar tespitinde, Maraş Müzesinin yakınında bulunan bir binanın yıkılma ihtimali müze için tehlike oluşturacağı için Maraş Müzesinin taşınabilir tüm eserlerini 3'üncü gün Antep Zeugma Müzemiz'e naklettik. Elbistan Müzesi eserleri Zeugma Müzesine, Adıyaman Müzesi teşhirinde yer alan eserler müze deposuna, Malatya Müzesi ve bağlı birimlerinde bulunan eserler Malatya Müze deposuna, Hatay Şehir Müzesi ile Necmi Asfuroğlu Müzesindeki eserler ile Hatay Arkeoloji Müzesi teşhirinde yer alan eserlerin bir kısmı Kırşehir Müzemiz'e nakledilerek koruma altına alınmıştır.

Genel Müdürlüğümüzce, deprem sonucunda hasar gören eserlerin restorasyon ve konservasyon uygulamalarının yapılması amacıyla Hatay'da Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğünün bir birimiyle "restorasyon ve konservasyon bölge laboratuvarı" kurulması yönünde de hızlı bir şekilde çalışmaya başladık.

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan alanlarımızda Arslantepe Höyüğü ve Diyarbakır Surları'nda meydana gelen küçük çaplı hasarlar haricinde herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamıştır. Başta Göbeklitepe Arkeolojik Alanı, Nemrut Dağı olmak üzere diğer alanlarda herhangi bir hasar tespit edilmemiştir. Deprem sırasında -resimde de görebileceğiniz gibi- Adıyaman Karakuş Tümülüsü'ndeki bir sütun devrilmiş ve bu sütun üzerinde yer alan ünik nitelikteki kabartma Adıyaman Müzesine taşınarak muhafaza altına alınmıştır. Söz konusu sütunun yeniden ayağa kaldırılmasına yönelik çalışmalar başlamış ve önümüzdeki ay itibarıyla oradaki kazı başkanlarımızın nezaretinde statik çalışmaları yapılarak hızlı bir şekilde ayağa kaldıracağız sütunumuzu.

Müzelerdeki eser güvenliğimizde, hasar gören en önemli müzemiz Hatay Müzesiydi. Bunun yanı sıra Elbistan, Adıyaman, Malatya Müzelerinde de biraz önce bahsettiğim gibi hasarlar meydana geldi ve bunun için hızlı bir şekilde güvenlik önlemlerini almaya başladık. Biraz önce arz ettiğim gibi eserler muhafaza altına alındı; küçük eserler, taşınabilir eserler hızlı bir şekilde diğer müzelerimize

nakledildi ancak yerinden taşımamızın zor ve imkânsız olduğu belli eserlerimiz var. Şu anda resimde gördüğünüz 1. Şuppiluliuma heykelimiz Hatay Müzeminin en ünik eserlerinden bir tanesi. Burada, bilim kurulumuzdaki hocalarımızın da yönlendirmesiyle, çelik kum torbalarıyla birlikte bir çelik kafes içerisinde güvenlik altına almayı amaçladık çünkü artçı depremlerimiz devam ediyor; siz de görmüşsünüzdür, bir saat önce de yine bir artçı depremimiz oldu, bu depremler sırasında ister istemez binalarımızda belli dökülmeler de olabiliyor. Bu eserlerimizi güvenlik altına alabilmek için bu tür yöntemler geliştirdik bilim insanlarımızla.

Hasar tespiti çalışmalarında deprem bölgesinde yer alan 28 müzemizdeki toplam 385 bin eserden sadece 90 adedinin hasar gördüğünü belirledik. Depremden etkilenen illerimizde müze koleksiyonlarının çalınma, kaybolma ve yağmalanmaya uğramaması ve güvenlik önlemlerinin devam etmesi için kapalı devre kamera, alarm sistemlerinin aralıksız bir şekilde hizmet vermesi sağlanmış ve müze ve çevremizdeki tüm güvenlik alanları izleme altına alınmıştır.

Tescilli kültür varlıklarımızdaki hasar tespiti çalışmalarına da başladık Sayın Başkanım. Bu deprem bölgesinde bizim toplam 8.472 adet tescilli taşınmaz kültür varlığımız bulunmakta; bunların 7.658 adedi yapı statüsünde olup 4.892 adedi sivil mimarlık örneği, 678 adedi ise vakıf kültür varlığı niteliğindedir. Taşınmaz kültür varlıklarının 6 Şubat depreminden sonraki durumlarının ön tespiti için arkeolog, sanat tarihçisi, mimar, inşaat mühendisi, restoratör, konservasyon uzmanı gibi disiplinlerden oluşan 500'ün üzerinde uzmanın yer aldığı ekipler hızlı bir şekilde bölgeye sevk edilmiştir, hasar tespitlerine başlanmış ve ilk raporlar gelmeye başlamıştır. Ancak 6 Şubattan sonra, 20 Şubatta ve diğer artçı depremlerle birlikte tespitlerimizi yenilemek zorunda kaldık. Çünkü bu depremler sırasında az hasarlı dediğimiz birçok yapı orta hasarlıya, orta hasarlı dediğimiz yapılar da ağır hasarlıya ve yıkımlara kadar birçok derecelendirmede sapmalar oluştu ve hızlı bir şekilde, depremde zarar gören yapıların tekrar hasar tespiti için 150 kişilik şu anda da görev yapan bir ekip raporlamalarına devam ediyor. Tekrarlanmak zorunda kalan bu hasar tespiti çalışmalarında bugüne kadar 5.877 adet tescilli taşınmaz kültür varlığımızın incelemeleri tamamlandı. Büyük çoğunluğu özel mülkiyette olan yapıların tespit çalışmaları da başta Hatay olmak üzere hâlâ devam etmekte.

Saha çalışmaları kapsamında da öncelikli olarak mülkiyeti kamu ya da özel olmasına bakılmaksızın tüm kültür varlıklarına sevhin müdahale edilmesini önlemek ve diğer yapılardan ayrılmasını sağlamak üzere hem Vakıflar Genel Müdürlüğümüz hem de Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğümüz olarak koruma bantları çekip binalara uyarı levhaları astık. Çünkü diğer binalara müdahale ederken bizim tescilli yapılarımızın ayrı bir şekilde ele alınma zorunluluğunu biz ilgili bakanlıklarımızla zaten paylaşmıştık ve biz böyle bir uyarı levhasıyla Bakanlığımızın uzmanlarının bilgisi dışında herhangi bir müdahaleye izin vermemeyi amaçladık.

Bununla birlikte hızlı bir şekilde, anıtsal ve sivil mimarlık örneklerinin iç içe bulunduğu kentsel arkeolojik alanlarda bilimsel esaslar doğrultusunda yeniden yapım, restorasyon gibi çalışmalar ile kentsel ve arkeolojinin iç içe geçtiği Antakya örneği gibi alanlarda ilkeler belirlemek üzere ülkemizin konusunda uzman akademisyenlerinin yer aldığı Kültürel Miras Bilimsel Danışma Kurulunu oluşturduk. Kültürel Miras Bilimsel Danışma Kurulunun ilk toplantısını da Sayın Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy'un Başkanlığında 24/2/2023 tarihinde Hatay ilimizde gerçekleştirdik.

Depremden etkilenen illerdeki tescilli kültür varlıklarının ihyasına yönelik eylem planı hazırlanmakta. Biz, Kültürel Miras Afet Eylem Planı'nın hazırlanması ve depremde zarar gören alanlardaki kültür mirasımızın korunmasında izlenecek yol haritasının belirlenmesi, bilgi paylaşımı yapılması aşamasında koruma konusundaki tüm paydaşların katılımının sağlanmasını önemsiyoruz. Bu düşünceyle, gerçekleştirilmesi planlanan toplantılardan bir ilkinin biz 1 Mart tarihinde, Ankara'da,

çeşitli üniversitelerden akademisyenler, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları, meslek odaları temsilcileri ve koruma konusunda çalışan diğer serbest mimarların da katıldığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğümüzle bir toplantı gerçekleştirdik. Burada tüm paydaşlarımızın fikirlerini alarak bundan sonraki planlama aşamasındaki yol haritamızı belirlemeyi amaçladık.

Hatay merkezli olarak kurulan Afet Kazı Başkanlığı bünyesinde de taşınır kültür varlıkları ve özgün mimari parçaların daha sonra kullanılmak üzere ayrıştırılarak korunmasına yönelik olarak bir Kazı Başkanlığı oluşturduk. Bu Kazı Başkanlığına da şu anda Kars Ani Ören Yeri Kazı Başkanımız olan Doçent Doktor Muhammet Arslan'ı getirdik. 9 ayrı üniversiteden sanat tarihçi, arkeolog, mimar ve inşaat mühendislerinden oluşan 37 kişilik bir teknik ekip çalışmalarını hâlen de sahada sürdürmekte Sayın Başkanım.

Çalışma kapsamında Hatay'da 180, diğer illerde ise 15 yapı tespit edilmiştir. İlk etapta 63 tescilli eserde kazı çalışmaları tamamlanmıştır. Bu noktalarda kitabe, bezemeli taş, ikona, mihrap, minber parçaları, ahşap kapı kanatları, süslemeli mozaik ve seramik parçaları olmak üzere şu ana kadar 265 eser enkazlardan çıkarılarak envanter kaydı alınıp muhafaza altına alınmıştır. Her geçen gün de bu sayıyı artırıyoruz.

Hatay ilindeki çalışmaların yanı sıra depremten etkilenen diğer 10 ilimizde de toplam 173 uzmanın katılımıyla oluşturulan 5 ayrı ekip yıkılan veya ağır hasar gören tarihi yapılardaki eserlerin ve nitelikli mimari malzemenin ayıklanarak muhafaza altına alınması için başlatılan çalışmayı devam ettirmekte. Deprem bölgesinde bulunan 11 ilde toplam 210 kişilik uzman ekiple yürütülen çalışmalar sırasında tespiti, tasnifi, temizleme ve belgeleme çalışmaları yapılan eserler envantere alınarak müzelere ve kazı depolarımıza nakledilmekte. Tescilli kültür varlıklarının enkazı içerisinde yer alan özgün mimari parçaların, yapı taşlarının kaybolmaması ve diğer enkaza karışmaması için ayrı bir alana "kültür molozu" dediğimiz bu yapı malzemelerini taşıyacağız. Ardından, nakledilen bu parçaların kullanılabilir olanlarını tekrar bir ayrıştırma sürecine geçireceğiz ve restorasyon sürecinde bu kullanılabilir mimari elemanları, tüm eserlerimizi kullanmaya yönelik bir çalışma planı gerçekleştireceğiz. En önemlilerinden bir tanesi, Vakıflar Genel Müdürlüğümüzle birlikte Hatay'da bir koordinasyon merkezi oluşturuyoruz. Burada, Antakya'da tarihî merkeze yakın ve güvenli konumda olan 5 dönümlük bir vakıf arazisi içerisinde hem Kültür ve Turizm Bakanlığımızın ilgili birimleriyle -başta Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü olmak üzere- 31 adet prefabrik yapıyla bir yerleşim alanı oluşturacağız. Burada tüm bilimsel çalışmalarla birlikte oradaki idari yapılanma, planlama çalışmasına ve orada görevlendirdiğimiz uzmanların kalacak yerlerine kadar da düşündüğümüz bir yerleşkeyi Değerli Genel Müdürümüzle birlikte nisan sonuna kadar hizmete geçirmiş olacağız.

Tabii, birçok ilimizde hem tescilli yapılarımızda hem kentsel sitlerimizde ciddi hasarlar oldu ama en çok Antakya merkezde bu hasarı görebiliyoruz. Biz Antakya'da 2863 sayılı Kanun kapsamında ilan edilmiş olan birinci ve üçüncü derece arkeolojik sit alanları ile kentsel sit alanlarını tekrar bir planlama içerisine sokacağız. Bu planlama içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla birlikte bir ortak çalışma yürüteceğiz. Bu, Antakya merkezdeki kentsel sit alanımız yani "eski Antakya" dediğimiz alanın yeniden planlanmasına yönelik bir çalışma olacak Sayın Başkanım, değerli üyeler. Bu noktada, eski Hatay'ın tekrar canlandırılmasına yönelik, oradaki insanların hafızasındaki dokuyu turizmiyle, ticaretiyle, kültürüyle, dinsel yapılarıyla tüm alanlarda topyekûn bir planlama içerisinde gerçekleştirmeyi amaçlamaktayız.

Benim sunumum bu kadar Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Tabii, sorular var ancak ben şunu ifade edeyim: Deprem sırasında burada bazı yapılar yıkıldı, devrildi; mesela, az önce belirttiniz, Adıyaman Karakuş Tümürlüsü'ndeki bir sütun devrildi. Bunları tekrar yerine koymak için bir planlama var mı, onu sormak istiyorum.

Bir de: Geçen toplantılarımızdan birinde bir değerli hocamız Antakya merkezde birtakım tarihi mozaiklerin ortaya çıktığını ifade etti, burada resimlerini de belirtti. Biz de Komisyon olarak oranın mutlaka arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmesini ve korunmasını talep ediyoruz, talebimiz bu.

Bunun dışında, bir sorum da şu: Acaba müzelerden, sadece müzelerden değil, tarihi yapılardan bu yıkıntı esnasında çalınan arkeolojik veya tarihî eserler var mı? Bununla ilgili bir tespitiniz var mı, yok mu, onu sormak istedim.

Ben şimdi sırasıyla, söz isteyen arkadaşlara söz vereyim.

İlk önce Elâzığ Milletvekilimiz Sayın Gürsel Erol'a söz veriyorum.

Buyurun efendim.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Genel Müdürüm, Bakan Yardımcım, Silahlı Kuvvetlerimizin değerli komutanları; hoş geldiniz. Milletvekili arkadaşlarımı da sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

6 Şubatta yaşanan deprem sonrası, özellikle bu kültür varlıklarının durumuyla ilgili Genel Başkanımızın görevlendirmesiyle İstanbul Milletvekilimiz Akif Hamzaçebi ve Ankara Milletvekilimiz Nihat Yeşil'le beraber üçümüz Hatay'a gittik, Hatay bölgesinde bir inceleme yaptık. Bu incelemeyi yaparken sağ olsun Sayın Genel Müdürümüzle de iletişim hâlindeydik. Hatta Bakanlık bürokratlarını da bize eşlik ettirdiler, onlarla birlikte gezdik, dolaştık. Ben bütün samimiyetimle şunu söyleyeyim: Biz 25 Şubatta Hatay'daydık. Hatay'da her enkazın başında mutlaka Emniyetten arkadaşlarımız vardı, askeriyeden arkadaşlarımız vardı ve gezdiğimiz birçok yerde de kültür varlıklarıyla ilgili çok ciddi çalışmalar yapılmıştı. Sayın Genel Müdürüm, hakikaten burada şahsınızda Bakanlığa da teşekkür ederim. Kültür varlıklarının, işte, molozlarının kaldırılmamasıyla ilgili uyarı levhaları asılmıştı, birçok enkazın etrafına şeritler çekilmişti yani oradaki kültür varlığının korunmasına yönelik o an alınabilecek tedbirler alınmıştı ve biz bu konuda da Genel Başkanımıza aynen bu bilgiyi verdik yani başarılı bir çalışma yapmışlar kültür varlıklarıyla ilgili, Kültür Bakanlığı arkeologlarını, sanat tarihçilerini, mimarlarını, teknik elemanlarını bölgeye görevlendirmişler, bölgede bunların tespitiyle ilgili, alınması gereken tedbirlerle ilgili ciddi bir çalışma var diye Genel Başkanımıza bilgi verdik, hatta Komisyonumuza da raporumuzu verdik. Bu Komisyon raporumuzun da Deprem Komisyonumuzun raporu olarak yer almasında da yarar görüyorum Sayın Bakanım. Sayın Genel Müdürüm, size de ilettik. Siz de bir inceletirseniz bürokratlarınıza memnun olurum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Teşekkür ederim.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ama bu işin bir de ikinci aşaması var. Şimdi, şehirlerde, tabii, depremlerin yıkıcı birtakım olumsuzlukları var, can kayıplarımız var, mal kayıplarımız var, şehrin günlük hayat akışıyla ilgili sorunlar, altyapısıyla ilgili sorunlar var ama o şehirleri ayağa kaldırmayı yalnızca bina yapımı olarak planlarsak hata yaparız. Yani, bu olumsuzluklar üzerinden şehrin geleceğiyle ilgili bu tür şehirlere, özellikle Hatay gibi şehirlere yeni bir kimlik kazandırabiliriz.

Bakın, Sayın Bakanım, her zaman burada uyarıyorum, konuşuyoruz da; biz 2020'de Elâzığ depremini yaşadık, orada TOKİ son derece başarılı işler yaptı ama şehrin ekonomisine katkı sunacak, şehrin günlük hayatına katkı sunacak işler yapılmadığı için, şehir doğru planlanmadığı için yalnızca yurttaşlarımızın ve hemşehrilerimizin can güvenliğiyle ilgili tedbirler alındı. Hâlbuki bu daha değişik kullanılmış olsaydı, oradaki üniversitenin, akademik kadroların düşünceleri alınmış olsaydı, bu konuyla

ilgili yetkin kurumların düşünceleri alınmış olsaydı Elâzığ'ı -kültür açısından da aslında Hatay'la örtüşüyor, bizde de Harput ve Elâzığ kültürü çok yaygındır- bir cazibe merkezi, bir çekim merkezi yapabilirdik.

Bunun bir örneği var mı? Depremle ilgili bir örneği yok ama şehrin gelişmesi açısından aslında Türkiye'de çok güzel bir örnek var: Eskişehir. Yani, Eskişehir'de Yılmaz Büyükerşen -bizim partimiz diye söylemiyorum, ben her zaman doğruları kendine göre tespit eden, eksiklikleri de uygun bir üslupla anlatan birisiyim- Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü döneminde Eskişehir'i önce bir üniversite kenti yapıyor, Belediye Başkanlığı döneminde de bu sefer Eskişehir'i bir turizm kenti yaparak her 2 sektörle Eskişehir'in ana modelini oluşturmuş ve yan sektörleri de genişletmiş. Şimdi, gidin, bir ay, iki ay öncesinden siz Eskişehir'deki otellerden...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Turizmde Afyon olarak Eskişehir'i geçtik.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Olabilir Sayın Bakanım, hiç itirazım yok. Ben Eskişehir örneğini yalnızca bir örnek olsun diye verdim. Tabii, buna benzer birçok başarılı belediye başkanlarımız, birçok illerimiz var yani.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Odunpazarı restorasyonunda da Burhan Bey'in yanılmıyorsam ciddi katkısı oldu AK PARTİ döneminde.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ya arkadaşlar, ben birini methedip birini eleştirmek anlamında söylemiyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bunu da ben...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Bakın, Kültür Varlıklarının çalışmalarının doğru bir çalışma olduğu ama bunun bir adım ötesinin düşünülmesi gerektiği konusunda bir örnek veriyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru, biz de katılıyoruz.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Buradan şuna gelmek istiyorum... Yani, siz biz daha iktidar olmadan hemen muhalefete alıştınız, rsizi kutluyorum. Eskiden biz sizin gibiydik yani konuşur konuşmaz muhalefet ederdik, şimdi biz konuşuyoruz, anında muhalefet ediyorsunuz.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Hayır, hayır, kolektif çabayı...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Peki, muhalefet etmeye devam edin, alışın, bunda da yarar var ayrıca. Şimdi, neyse, ben konuya geleyim.

Arkadaşlar, bakın, ben karışıklık üzerinden siyaset yapan bir siyasetçi değilim. Ben hemen çözüm odaklı siyaset yapan birisiyim. Doğru gördüğüm bir şeyi doğru olarak tarif ederim, o işin daha iyi yapılması gerektiği konusunda da düşüncelerimi paylaşıyorum.

Sayın Genel Müdürüm, geçtiğimiz günlerde buraya Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesinden Yusuf Kağan Kadioğlu diye bir dekanımız geldi.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Jeoloji bölümünden mi?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Jeoloji bölümü mü?

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Jeoloji bölümünden.

Hocamız bize son derece detaylı bilgiler verdi. Yani ben sizin yerinizde olsam Hatay'ı planlarken yalnızca yıkılan yapıların restorasyonu olarak düşünmem, ilin Belediye Başkanını da ararım yani oranın Büyükşehir Belediye Başkanını da ararım, o bölgeyle ilgilenen akademisyenlerle de oturur, bir konuşurum. Yani, Hatay çok köklü bir tarihe sahip bir kent. Hatay'ı yalnızca ayağa kaldırmak, yeniden

bina yapmak değil; aynı zamanda, oradaki hayatın devamlılığıyla ilgili, ticaretin devamlılığıyla ilgili, yeni istihdam alanlarının oluşturulmasıyla ilgili de orayı bir cazibe merkezi yapma şansı var. Bunların en güzel örneğini hoca anlattı bize.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hoca Ankara Üniversitesi’nin de Dekanı Yusuf Kağan Kadioğlu, onu bir dinlemenizi tavsiye ediyoruz çünkü mozaiklerin resimlerini bize gösterdi.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – İsmen biliyorum, kendisiyle bizzat tanıştım.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Asi Nehri’nin iki tarafındaki mozaikleri gösterdi. Şimdi, mesela, deprem olmasaydı siz oradaki evlerin bir tanesinin bahçe duvarını bile sökemezsiniz, mümkün değildi yani orayı arkeolojik sit alanı bile ilan etseniz yapamazdınız; inanılmaz toplumsal bir tepkiyle karşı karşıya kalırdınız ama bence, şimdi tam fırsatı yani şehrin geliştirilmesi ve şehrin bir kültür, tarihî kültür mirası olan o değerlerini ortaya çıkarmakla ilgili inanılmaz bir fırsatınız var. Asi Nehri’nin iki tarafını arkeolojik sit alanı ilan ederek, oranın kazı çalışmalarını yaparak... Yani biz Hatay’ı bir tarih kenti, bir şehir kentini mevcut yapılarla değil, aynı zamanda yerin altındaki kültür varlıklarını çıkararak da yapabiliriz. Ayrıca, bunun dışında da alanlar olmuş olabilir. Yani şehri bir bölgeye yığmak yerine, yalnızca konut yapmak yerine, tam tersine şehri bir çekim merkezi, bir cazibe merkezi, bir kültür merkezi, bir turizm merkezi yapma şansı var. Bu anlamda, bu düşüncelerimi sizinle paylaştım ama dediğim gibi, ilin Büyükşehir Belediye Başkanı, üniversitesi ve özellikle Yusuf Hoca’nın da düşüncelerinin ve bilgilerinin alınarak... Şehrin yeniden bir planlamaya ihtiyaç duyulmasıyla ilgili onların da katkı sunacağına inanıyorum.

Teşekkür ederim.

Verdiğiniz bilgilerden dolayı da teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet teşekkür ediyoruz.

Ben de özellikle yeni planlamada bu hususların dikkate alınması çok isabetli olur diye düşünüyorum. Oranın mutlaka aynı zamanda gastronomi şehri, değişik medeniyetlerin buluştuğu bir şehir... Yani şehri planlarken bunların da göz önüne alınması, bazı alanların arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmesi isabetli olur diye düşünüyorum.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Başkanım, Komisyon olarak Bakanlığa bu düşüncelerimizi yazılı olarak iletelim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazacağız zaten, yazacağız.

Şimdi, bu konuda hazırlık yapıyoruz, sağ olsun, ekip gece gündüz çalışıyor, ben de çalışıyorum cumartesi Pazar, merak etmeyin.

Şimdi, Gökhan Bey siz söz mü istediniz?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İstanbul Milletvekilimiz Sayın Gökhan Zeybek.

Buyurun efendim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bugün dinleyeceğimiz çok misafirlerimiz var, sunumları var; onun için, konuşmaları üç dakikayla sınırlayalım çünkü aksi takdirde yetişmeyebilir.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Diğer kısımlarda fazla konuşmayacağım ben.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gene de üç dakikada... Sağ olun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben mimarım, meslek alanıma giren bir konu olduğu için biraz uzun tutacağım çünkü.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, peki; kısaltarak şey yapalım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bugün ramazanın ilk günü, ben de tüm ülkemizin ve İslam dünyasının ramazanını kutluyorum, tebrik ediyorum.

Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü Gökhan Bey’le biz 2’nci gün telefonla görüştük. Ben bulabildiğim bir olanakla Kültür ve Turizm Bakanına telefonla ulaşarak Habib-i Neccar Camisi’nin yanında olduğumu, caminin yıkıldığını, Ulu Cami’nin yıkıldığını, Hatay’da çok sayıdaki tarihî eserin enkaz hâline geldiğini, bölgede bir çalışma yapılırken kurtarma amacıyla gelecek olan insanların enkaz kaldırma çalışmalarında bu tarihî eserler ile diğer yapılar arasında ilişki kuramayabileceklerini, hızla buraya önlem alınması gerektiğini söyledim. Yani ben bunu söylediğimde 2’nci gün Hatay’da Kültür ve Turizm Bakanlığından arkadaşlarımız henüz bir tabela asmamışlardı, Gökhan Bey sağ olsun, ilgi gösterdi. Bu konuyla ilgili ben bir paylaşım yaptım, paylaşımından dolayı da lince uğradım yani “İnsanlar can derdinde, bu adam taş derdinde.” diye de sosyal medyada da eleştiri aldık. Olsun ama biz doğru bildiğimizi yapmaya devam edeceğiz.

Şimdi, biz burada, tabii, sizi geçtiğimiz dönemde de dinledik, Kültür Bakanlığına bağlı Müzeler Genel Müdürlüğünü İzmir depreminden sonra da dinledik ve tarihî ve kültürel mirasın korunmasıyla ilgili alınması gereken tedbirler konusunda görüşlerimizi söyledik; siz de bize alınacak tedbirleri söylediniz ama görünen o ki başta Hatay olmak üzere pek çok yerde yapılmış olan çalışmalarda ortaya çıktı ki biz eski eserleri koruma ve kollama konusunda gerekli tedbirler almamışız ve deprem sonrası ya da afet sonrasında bunların korunmasıyla ilgili oraya bir tabela asmak, bir kısım eserlerde de onu sac panoyla çevirmek... Ki niye eski eserler tümüyle sac panolarla çevrilmedi? Yani üzüntüyle söylemek zorundayım, bazı yerlerde, Adıyaman Sümerler Mahallesi’ndeki kiliseden camiye dönmüş olan sekiz yüz yıllık eski bir eserimizin etrafına 5-6 tane sac pano konulmuş ama geriye kalan kısım açık, alana girilebiliyor. Ne zaman? 2 Mart tarihinde. O nedenle, bu konuda eksiklikler yapıldığını belirtmek istiyorum. Aslında biz eski eser yenilemeyle ilgili... Burada, Adıyaman’da restorasyon çalışması devam eden bir yapıda yıkım olmuş, sivil mimarlık örneği bir yapı. Ya, ilginç olan -fotoğrafları bende var- dışta bir duvar var -Gürsel Bey çok daha iyi biliyor uygulamacı olduğu için- içeride bir duvar var, arasında 50-60 santimlik kısım taşla doldurulmuş ama hiç harç yok. Ya, bunlar nasıl denetlenmiş? Bu duvar da yıkılmış tabii. Dışta bir 20 santim dış duvar, evet, prosedüre uygun imal edilmiş, içerideki duvar imal edilmiş. Arada 40-50 santimlik, 60 santimlik kısım âdeta taşlarla, kırma, bozma, ara taşlarla doldurulmuş. Bir tek kürek harç yok, tabii ki bu yıkılacaktır yani. O nedenle, özellikle de restorasyon faaliyetlerinde sizlerin genel merkezden, Ankara’dan bu tür uygulamalarla ilgili denetimi sadece bitmiş eski eser üzerinden değil; aynı zamanda, uygulamanın her aşamasını denetlemek gerekir. Ben bu fotoğrafları size atacağım. Buranın kontrolü kimde, ona sorun; benim gördüğümü niye görmemiş. Çünkü bu, bir günde olacak bir şey değil, o duvar birkaç günde ancak kapatılabilecek bir duvar.

Şimdi, bizim, tabii, eski eserlerimizde yapılarımız ağırlıklı olarak yığma yapılardan oluşuyor. Şimdi, bu tür yığma yapıların fay hatlarının üzerinde ya da afet riski yoğun olan yerlerde eski eser olarak korunması çok doğru ama bunların içinde korunması gereken çok daha özel... İşte, bu, mozaik olabilir, levha olabilir, Kur’an-ı Kerim olabilir; Hristiyanlığa ait olan kitaplar, dinî belgeler olabilir; bunların hangi müzelerde korunacağı konusunda da artık bizim bir karar almamız gerekiyor. Yani yıkılma ihtimali yüksek olan yapılarla ilgili asma germe çelik konstrüksiyonlarla bunların -İstanbul’daki

pek çok camide gördüğümüz biçimiyle- yıkılmasını engellemek için ilave tahkimatın dışında, bu tür yapıların içindeki korunması gereken taşınabilir kültür varlıklarını da başka güvenli alanlara taşımamız gerektiğini düşünüyorum.

Yine, Hatay açısından son derece değerli olan Hatay Cumhuriyeti'nin Meclis Binası... 2'nci gün orada yemek dağıtan yardım kuruluşlarının atıklarını ve çöplerini bu binaya attığını gördüm. Çağırdım bu insanları, hepsine teşekkür ettim. "Hizmet yapıyorsunuz ama şu arkanızdaki binanın ne olduğunu biliyor musunuz? Ya, bu bir şehrin tarihinin yazıldığı bir bina. Sizden rica ediyorum, saygı gösterin, burada cumhuriyet kurulmuş, bir Meclis olmuş, o Meclis Türkiye'ye bağlanma kararını vermiş; Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir şehri olma kararını veren insanlar burada toplanmışlar. O nedenle, siz bugün burada depremde insanlara yemek veriyorsunuz ama ya, bu çöplerinizi, atıklarınızı bu binanın enkazı üzerine atmayın." dedim. "Bilmiyoruz." dediler insanlar da tabii. O nedenle bu benim söylediğim de 5'inci ya da 6'ncı gündü, en son gittiğimde de kapatılmış olduğunu gördüm. Şimdi, bu eski eserlerin, özellikle Hatay, Adıyaman, Malatya ve Kahramanmaraş gibi Anadolu coğrafyasında çok kültürlülüğün çok egemen olduğu şehirlerle ve özellikle Kahramanmaraş, Malatya ve Adıyaman gibi Türk sivil mimari örneklerinin yoğun olduğu kentlerle ilgili alınacak olan koruma uygulamalarının yeniden değerlendirilmesi lazım.

Şimdi, Malatya Yeşilyurt'taki konaklar... İşte, Divriği'den sonra -benim gördüğüm- en yoğun konakların olduğu bölge Malatya. Belediyeler, Müzeler Genel Müdürlüğü ya da diğer kurumlar burada restorasyonla o kenti turizme kazandırdılar; bunu da gördük ama bu binalar...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Yandaki resimdeki konak Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Burada, ekranda.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet, Yeşilyurt; çok gittim, her gittiğimde de gezmeyi sevdiğim bir bölge ama şimdi, buranın mesela altyapısı da tahrip oldu. Ya, şimdi, burada artık aynı şeyleri tekrarlamamız gerekir. Burada üstyapıyla ilgili -ahşap- mesela tekleştirme, birbirine benzeme uygulamaları yapılmış ama görünen o ki bunlar çok üstünkörü yapılmış yani bir sarsıntıda binayla birlikte korumayı sağlayamamış. Yine, bu tür yapılarla ilgili çatı malzemelerinin uygulamalarında oluşan hataların alanda başka sıkıntılar yarattığını gördük yani biz burada restorasyon yapacaksak daha önce yapılmış olan restorasyonların aynısını yapmamamız gerekir, bundan bir ders çıkarmamız gerekir; bu, Malatya açısından son derece önemli. Malatya'daki bu yapıların büyük bir çoğunluğu Malatya'daki sivil mimari örneğidir yani bizim genel olarak, ülke olarak dini yapılarla -anıtsal; işte yoldu, köprüydü- benzerlerini korumaya alışmış olan bir geleneğimiz var. "Sivil mimari örneği" dediğimiz konaklarımızı, saray olmayan, kasır olmayan, sarayın yapmadığı, halkın yaptığı yapıları koruma konusunda da çok ön almadık. Şimdi, bütün dünyanın yaptığı gibi, bunların ulusal bir miras olduğunu, ulusal bir zenginliğimiz olduğunu düşünerek buralarla ilgili restorasyon çalışmalarında bütün harcamaların doğrudan kamu tarafından karşılanmasıyla ilgili insanlara destek vermemiz gerekir yani diğer türlü bu insanlar yine eski yöntemlerle -sıva, ahşap, işte çam ağaçlarını eskiterek- orada bir şeyler yapacaklar; bunun da doğru sonuçlar vermediğini görüyoruz.

Son olarak da deprem bölgesiyle ilgili eleştirimi söylemek istiyorum: Maalesef Bakanlığınız eski eserlerle ilgili afet risk değerlendirmesinde sınıfta kalmıştır, afet risk değerlendirmesinde başarılı olamadınız. Yapmış olduğunuz raporlamaların, bu bölgeye ilişkin raporlamaların büyük bir çoğunluğunda yanlış bilgi, yanlış enformasyon sonucunda çok sayıdaki yapımızın maalesef yıkılmasıyla sonuçlanan bir duruma karşılaştık. Burada üniversiteler, burada bu mesleği yapma alışkanlığı olan ama gerçekten müteahhit zihniyetiyle değil bu mesleğe kendini adanmış... Eski eser restorasyon çalışmaları

bir gönül işidir, bu işi yapan insanların büyük bir çoğunluğu bunu büyük bir ustalıklı, maharetle yapar. Ben Mostar Köprüsü'nü yeniden yapan ustaların olduğu köyde doğmuş birisiyim yani benim Bayburt'ta doğduğum köydeki ustaların büyük bir çoğunluğu eski eser yenileme konusunda son derece uzmandır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, onlar hakikaten...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ve bu insanlar bunu paradan ziyade büyük bir aşkla yaparlar, büyük bir sevdıyla yaparlar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hasankeyf'te de Bayburtlular çok...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Selimiye Camisi'nden İstanbul'daki pek çok...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hasaykeyf'teki eserlerde de Bayburtlu ustaların çok faydası oldu, teşekkür ediyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Gürsel Bey'in yanında bunu söylemek çok değil ama...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Yok, rica ederim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Eski eser yenileme işinin alışlagelmiş olan yöntemlerle, bir ihale yöntemiyle bir müteahhitlik hizmeti gibi görülmemesi gerekir.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Müteahhitlik hizmeti olarak görülmemeli.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bu konularla ilgili yeterlilikler son derece...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – O var zaten, bir liste var, o listenin dışındaki kişileri davet edemiyorsunuz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Efendim, benim son olarak önerim şu: Eski eserlerle ilgili bu risk değerlendirmesinde güçlendirmesi yapılan, onarımı yapılan binalarda kim, ne yapmış; bu yapan uygulamacıardan hangisinin, kaç tane binası hasar görmemiş? Buradan bir not verelim, pozitif bir not verelim. Bu tür yapıları yapıp restore edip parasını alıp ama karşılığında da benim Adıyaman'da söylediğim gibi yani duvarın içine harç bile koymadan kapatanları da yasaklı listesine alalım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, Gökan Bey'e teşekkür ediyoruz. Meslek itibarıyla gerçekten çok faydalı görüşler ifade etti. Ben de esasen bu kontrollerin çok iyi yapılması gerektiği kanaatindeyim, biliyorsunuz, biz de bazı barajlar yaparken başka yere eserler taşımak durumunda kaldık. Hasankeyf'teki tarihî eserlerin taşınması gerçekten dünya tarihinde önemli bir örnek olarak geçiyor ama bunların hakikaten ehil insanlara verilmesi lazım. Bir de bu ustalar Değerli Genel Müdürüm azalıyor yani bunların mutlaka bir şekilde usta-çırak münasebetiyle yetişmeleri lazım. Yani biz oradaki minareleri tekrar restore edelim dediğimiz zaman neredeyse usta bulmakta güçlük çektik. Bu konuya da ayrıca bir temas edelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Zaten var bir çalışmamız efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Bu restorasyon işinde yetişecek olan işçi, usta hatta amelesine kadar herkesi yetiştirelim diye düşünüyorum.

Bir de ben Gökan Bey'e katılıyorum, yıkılan bu binalarda tamam bazılarında hiçbir hata yoktur ama bir şekilde sistem hatasından dolayı yıkılmış olabilir ama restorasyon hatasından dolayı yıkılanları tespit edip bunlarla ilgili sizin bir cezai işlem yapmanız gerekir diye düşünüyorum.

Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Hatay Milletvekilimiz Sayın Lütfi Kaşıkçı Beyefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun efendim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bir deprem düşünün ki hemen akabinde depremle ilgili bakanların işte İçişleri Bakanı, Çevre ve Şehircilik Bakanı, Millî Savunma Bakanı, Sağlık Bakanı gibi isimlerin ilk anda akla gelmesi gereken bir ortam fakat Hatay’da bu bakanlarımızın yanı sıra hepimizin, acaba Kültür Bakanımızın Hatay’daki bu yıkımdan haberi var mı, bir an önce ona ulaşıp Hatay’ın bu hâlini kendisiyle paylaşmamız gerekir diye düşündüğümüz bir gün yaşadık. Yani, normalde bundan önceki yaşanan depremlerde İzmir’de, Elazığ’da veya başka illerimizde Kültür Bakanı herhâlde depremin ilk bir haftasından sonra orada yaşayan kurumlarımızın veya vatandaşlarımızın aklına gelirken -ki bu da çok normal- Hatay’da sadece benim değil, diğer siyasi partilerdeki milletvekili arkadaşlarımızla da daha sonra bir araya geldiğimizde birinci gün hepimizin aklına gelen bir bakanlık olması da aslında Hatay’ın kültür varlıkları noktasında ne kadar değerli ve önemli bir il olduğunu da ortaya çıkarıyor. Benim evim Ulu Cami’nin hemen karşındaydı, sağ tarafımda da Meclis Binası vardı, havanın aydınlanmasıyla birlikte Ulu Cami’nin minaresini göremediğim zamanki yaşadığım acıyı hiçbir zaman tarif edemem ama hemen akabinde Meclis Binası’nın yıkılmış olması özellikle “Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün, Tayfur Sökmen’in ve tüm mücadele veren arkadaşlarının hatırası da gitti.” dedirtti. Şöyle bir Saray Caddesi’ne baktım, Saray Caddesi’nde çok fazla yıkım olduğunu gördüm. Saray Caddesi, bizim kiliseler caddesiydi, eyvah dedim kiliselerimiz de yıkılmış! Habib-i Neccar Camisi’nden bir gün sonra haberim oldu. Bayezid-i Bistamî Hazretleri’nin o çok görkemli, heybetli bir tepenin üstündeki türbesinin de yıkılmış olduğunu yine, depremin 3’üncü günü öğrenebildim. Dolayısıyla, bu, yaşadığımız acının üzerine daha büyük bir acı ekledi çünkü şehrin kimliği ortadan kaybolmuştu.

Şunu ifade edeyim, buradaki milletvekillerimizin özellikle Hatay’la ilgili tarihi ve kültür varlıklarının korunması ve bundan sonra Hatay’ın inşa edilmesi sürecinde bazı önemli detayları burada sunması çok önemli. Hani muhabirler sahadan canlı bilgi aktarır ya, işte, bir şekilde de Komisyonunda konuştuğunuz konular çok kıymetli ama emin olun, Hatay’da da devletimiz tüm kurumlarıyla özellikle Antakya merkezin yeniden inşası sürecinde bilimin ışığında kültür varlıklarının tek tek ayağa kalkması gerektiğini önceliyor. Hani biraz önce Gürsel Bey’in ifade ettiği Asi Nehri’nin her iki yanının yapılaşmaya kapatılması meselesi daha 1’inci hafta gündemindeydi Hatay’daki devlet kurumlarımızın ki bizler de bu sürecin olumlu olacağı yönünde kanaatlerimizi bildirdik.

Yine, eski Antakya, özellikle tarihî kültürel varlıklar yönünden çok zengin bir bölgemiz -ki Gökhan Genel Müdürüm de bölgeyi çok iyi bilir- orada gerek şahıs mülkiyetinde gerekse kamuya ait çok sayıda yapının -çok sayıda derken de aslında, limiti tam olarak belirleyemiyoruz- tamamı yıkıldı, ayakta olan birkaç tane bina vardır, onlar da muhtemelen ağır hasarlıdır.

Şehir tekrardan inşa edilirken aslında, bizim Antakya’daki vatandaşlarımızın geleceğiyle ilgili en önemli sloganımız şu oldu: Yıllardır gösteremediğimiz Antakya’nın o yerinin altındaki tarihi bundan sonraki yeni inşa süreciyle birlikte değerlendirebilir miyiz, bunu bir zenginlik olarak Türkiye’ye ve dünyaya tanıtabilir miyiz? Hatay’daki sivil toplum örgütlerinin tamamında, belediyelerin tamamında, siyasetçilerin tamamında inanın, bu telaş var. Ben yalnız bir hakkı da teslim etmek isterim ki oraya gerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığından gerek Kültür Bakanlığımızdan gelen tüm bürokratlar da şehrin bu kaygısını çok iyi bir şekilde anlıyor ve bu yönde de çalışmalar yürütüyorlar. Ben huzurlarınızda tüm Bakanlık çalışanlarına, Genel Müdürlerimize, Bakan Yardımcılarımıza çok teşekkür ediyorum. Sadece TOKİ konutlarının yapılması elbette yetmeyecek, biraz önce Gürsel Bey çok güzel ifade etti. Bizim

şehrin o simge yapılarını da yeniden ayağa kaldırıp ve yine, o simge yapıları da şehrin merkezi hâline getirmemiz gerekiyor. Bu konuda da Hatay’da büyük bir bilinç olduğunu da burada sizlerle paylaşmak isterim.

Tabii, camilerimiz yıkıldı, asırlık camilerimiz yıkıldı dedim. Onun dışında, bu süreçte gayrimüslim vatandaşlarımızın da çok fazla canı yandı. İl Müftümüzü kaybettik, ben İl Müftümüz Ömer Faruk Bilgili’ye Allah’tan rahmet diliyorum. Bunun yanında, Türkiye âşığı, Türk devleti âşığı Musevi kanaat önderi Şaul Cenudioğlu’da bu depremde hayatını kaybetti. O, bizim Şaul amcamızdı, gerçekten Türkiye’ye karşı çok içten bir bağlılığı vardı. Türkiye-İsrail ilişkilerinin ötesinde, her zaman tarafı Türkiye’den yanaydı. Onu da bu depremde kaybettik, onun da mekânı cennet olsun diyorum.

Ben Sayın Genel Müdüğüme bu girişten sonra, sadece birkaç önerimi kendisiyle paylaşmak istiyorum. Müzeye ayakta, müzenin ayakta olduğunu da sosyal medyamıza Şuppiluliuma’nın ayakta olduğuna dair bir resim geldi “İyi, Şuppiluliuma ayaktaysa müzemiz de ayaktaadır.” dedik. Aslında, Sayın Bakanım size biraz önce sordu: Depremın olduğu 6 Şubat 04.17’den sonra karanlık iki üç gün yaşadık, o iki üç günlük süreçte -müzemizde çok kıymetli, tarihî nadide eserler var- bu eserlerin tamamı sayıldı mı? Sizden bu konuda bir bilgi rica edeceğim.

İkincisi, Hristiyanlara ve Musevilere ait mabetler de yıkıldı bu süreçte. Bizim camilerimizin yanında, türbelerimizin yanında bu kiliseler de çok değerli, kıymetli tarihî eserler vardı ki bunlar elbette ki o cemaatin mensuplarına ait eserler fakat o eserler aynı zamanda bu toprakların zenginliği. O eserlerin korunmasıyla ilgili titiz bir çalışma yapıldığı konusunda -lütfe beni yanlış anlamayın, ortamın vermiş olduğu kargaşadan dolayı- bazı tereddütlerim var. Örneğin, Antakya Protestan Kilisesi’ndeki tarihî hac yerinde duruyor mu? Ortodoks Kilisesi’ndeki o tarihî eserler yerinde mi? İskenderun’daki kilisede durum nedir? Altınözü’nde, üç ayrı noktadaki kiliselerdeki mevcut tarihî eserlere, onlara kim müdahale etti? Oradaki Hristiyan cemaati mi müdahale etti? Mesela, ben, İskenderun’daki kiliseye Lübnan’dan Hristiyanların gelip “O kilisedeki tarihî eserleri alalım.” dediğini biliyorum. Buradaki tereddütüm şu: Bunların bir replikasının yapıp yurt dışına çıkarılması beni çok üzer çünkü onlar bu toprakların bir zenginliği, bizim Hristiyan vatandaşlarımızın mabetlerindeki önemli eserlerdi; onların yine, asırlar boyunca bu topraklarda kalması gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, Lütfi Bey, toparlayalım lütfe.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ve bir de itirazım var: 400 yataklı bir müze otelimiz vardı ki bu müze otel çelik konstrüksiyonla yapılmıştı, çok da heybetli bir oteldi. Ben ilk gün o otelin hasar almadığını gördüm, yanından geçerken fakat sahibinin kapılarını kapatıp, Amerika’ya gittiğini öğrenince çok üzüldüm. Yazık olsun ki tüm zenginliğini bu topraklardan kazanıp daha sonra devletin ve milletin kendine ihtiyaç duyduğu bir günde bu coğrafyayı terk edip gitmek, gerçekten üzücü. Bu konunun sizin de hatırlanmasında olmasını... Ki siz kendisine kurum olarak, Bakanlık olarak çok önemli pozitif ayrımcılık yaptınız ama gerek Sayın Bakanımız veya gerek sizler muhakkak bu acıyı kendisiyle bir paylaşın. Hiç hasar görmemiş bir oteldi; orada, o gün binlerce insan bir şekilde lavabo ihtiyacını karşılayabilirdi, gece kalabilirdi, yağmurdan korunabilirdi ve bir bardak çay içebilirdi. Bence sınıftan geçemeyen, sınıfta kalan, bu topraklara ait olduğunu bizlere hissettiremeyen bir isim oldu. Bunu da ayrıca belirtip tutanaklara girmesini istedim.

Sağ olun Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Efendim, siz de söz istiyor musunuz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, çok kısa.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Son sözü de Müzeyyen Hanımefendi’ye verelim. Biliyorsunuz, kendisi Adana Milletvekili ayrıca kendisi aynı zamanda jeolog.

Size de kısa bir söz vereyim, daha sonra toparlayalım çünkü...

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben de birlik beraberlik ve dayanışmanın ön plana çıktığı hayırlı ramazanlar diliyorum, ülkemize hayırlı ramazanlar olsun inşallah.

Bugün öğle saatlerinde meydana gelen Maraş merkezli yine 5,3 büyüklüğündeki depremde umarım herhangi bir can ve mal kaybı yaşanmamıştır; Maraş’a tekrar geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum buradan.

Evet, tabii, bu yapılarda, tarihsel yapılarda zemin faktörünün, özellikle pek çok yerde zemin ve zemin sıvılaşması faktörünün olduğunu biliyoruz bu hasarlarda. Zemine dair bir güçlendirme çalışması yapacak mısınız? Bu çok önemli -tekraren- çünkü daha sonra meydana gelecek depremlerde yeniden zarar görmemesi açısından bu çok önemli. Bir de işte, daha önce ifade edildi, değerli hocamızın ifade ettiği, özellikle mozaiklerde eski depremin izlerinin var olduğu ve tarihsel süreçte yaşanan depremlerin de incelenmesi bakımından bu doku içerisindeki yapıyı koruyup o bilim insanlarının da araştırmasına olanak verecek şekilde korunacak mı? Bu da çok önemli. Ası Nehri’nin özellikle sağ ve solunda işte bu mozaiklerin varlığı ve tabii ki diğer şehirlerimizde var olan ve bilim insanlarının da araştırmasına olanak sağlayacak depremin izlerini taşıyan bu yapıların korunmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Ben kısaca bunları söylemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sizlere söz vereceğim ama şöyle: Kısa ve öz olarak cevapları verin ama daha sonra da önümüzdeki ay -bir hafta süre veriyoruz- yazılı olarak Komisyona gönderebilirsiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Tamam Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun efendim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Teşekkür ediyorum öncelikle sayın vekillerimize.

Önce, Hatay Müzemizde çalınan bir tane bile eserimiz yok, zarar gören eserimiz var ama konservasyon uzmanlarımız şu anda orada, bölge laboratuvarı çalışmamız var, şu anda tüm ekiplerimizle birlikte oradayız.

Biz, 6 Şubat sabahı muhalefet milletvekillerimizin de bulunduğu bir uçakla -AK PARTİ’lisiyle, MHP’lisiyle- Malatya’ya görevlendirildik Sayın Bakanımızla birlikte. Sayın Gökhan Zeybek de aradığında biz Malatya’daydık zaten. Hatay’a ilk giden kamu kuruluşlarından bir tanesi de bizim Ankara’dan çıkan ekiplerdi ancak Gökhan Bey’in o uyarılarıyla -zaten biz bir çaba içerisindeydik, takdir edersiniz ki 11 ili kapsayan bir yapıydı ve o andaki durum raporuna ancak ulaşabilmiştik- değerli fikirleriyle birlikte -sağ olun- zaten yola çıkmış olan arkadaşlarımızı daha da güçlendirdik açıkçası tescilli yapılarımız özelinde.

Ben vaktimiz yok diye çok kısa geçmiştım ama şu anda Çevre Bakanlığımızla birlikte Antakya merkezde, 307 hektarlık bir alanı afete maruz bölge ilan edeceğiz; şu anda hukuki süreçleri devam ediyor. Bu 307 hektarlık alan, bizim bu Meclis Binası’ndan başlayarak aşağıda Şehir Müzesi, PTT binası, yukarıda Kurtuluş Mahallesi, yukarıda, solda Habib-i Neccar’ın kuzeyinden bir hattı içeren eski

Antakya dediğimiz -sayın vekilimizin çok çok daha iyi bildiği, sizlerin daha iyi bildiği- bir alandan bahsediyorum. Burada birinci önceliğimiz kazı çalışmaları. Yanlış anlamayın, bu kazı çalışmalarında “Hani, böyle bir felaket yaşandı, bu felaketten bir kazanım elde edebilir miyiz?”i düşünmeye çalışıyoruz kültürel olarak yani birçok binanın hafriyatı kalktı, temelden gidecek... Siz de çok iyi biliyorsunuz, Antakya, Roma Dönemi’nin her dönemini yaşamış yani Hristiyanlık öncesi, Hristiyanlık sonrası, erken Helen’den geç Helen’e kadar birçok katmanın olduğu bir şehrimiz. Yani bu katmanların ortaya çıkıp bunu belli alanlarda bir arkeopark hâlinde kullanma, belli alanlarda bir deprem hafıza müzesinin yapılması dâhil olmak üzere ve buradaki bir kültür mozaığının bir arada yaşama mutluluğunu hissettirebileceğimiz bir formatı oluşturmaya çabalıyoruz.

Biz şu anda depremlerle ilgili, Hatay’la ilgili YÖK’e ve tüm üniversitelerimize yazı yazdık, “Hatay’la ilgili elinizdeki bilgi, belge, araştırma, tez konusu, dönem ödevi, resim, ne varsa bize yollayın.” dedik çünkü bu çalışmanın içerisinde, bizim asıl çalışmamızı yapacağımız o dediğim alandaki kültürel dokuyu yani ticaretiyle, turizmiyle, yaşamıyla birlikte bir beraberlik oluşturmak zorundayız. Sadece rölöveleriyle bitmiyor, rölövelerin yüzde 80’ine yakını bulduk, bizim kurullardaki kendi Bakanlık arşivlerimizde birçoğunu edindik. Hatay’la ilgili o kadar çok fotoğraflar elimize gelmeye başladı ki biz bunu duyurduktan sonra, şimdi biz onları değerlendirip mahallesıyla birlikte bir kültür mozaığı oluşturmak istiyoruz.

Biz Hatay’a geldiğimizde tüm cemaat önderleriyle, Sayın Bakanımızla bir toplantı yaptık; toplantıda Sayın Genel Müdürümüz ve ben de vardım. Buradaki kiliselerdeki, havralardaki tüm cemaatlara hem bir başsağlığı diledik hem de taleplerini aldık. Şunu dedik: Eğer cemaatinizin gücü varsa -çünkü siz de biliyorsunuz, orada çok güçlü cemaatler var yani ekonomik anlamda gücü olan cemaatler var- siz yapın; isterseniz zemin etüdü dâhil, projesi dâhil biz devlet olarak yapalım; siz orada restorasyonu bizim kontrolümüzde...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Bu medyaya yansıdı, kilisenin tarihî eser olmadığı, dolayısıyla buradan bir hafriyat alınacağıyla ilgili; öyle bir şey yok

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Hayır, kesinlikle...

Biraz önceki fotoğraf da oranın, bilerek tabelasını koyduğum fotoğrafı Sayın Vekilim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Hayır, ben bu bilinsin diye; bu yanlış bilinen bir olay; o yüzden.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – O, bir beyefendinin o yorumuyla birlikte yapılmış yani oradaki cemaat önderiyle toplantıda da dedik ki: Orası zaten bizim kayıtlarımızda tescilli. Burada işlemi başlatılmış, dosyası tekâmül edilmiş; nasıl tescilsiz olduğu kanaatine varıldığını bilemedik. Biz kendisine de zaten ifade ettik orada ve oranın yani kilisenin de yapılması için maddi destek dâhil olmak üzere tüm desteklerin tarafımızdan verileceğini ifade ettik.

Şunu da açıklayayım: Biz kendi Bakanlık yardım yönetmeliğimizde de bir değişikliğe gidiyoruz. Bizim “Hane Halkı Yardımı” dediğimiz bir yardımımız vardı, burada kişi, kurum, cemaat, vakıflara destek olabileceğimiz, tescilli yapılarını yapılabileceği çok küçük miktarlardı. Şimdi Bakan Bey’in bir yönetmelik değişikliğiyle birlikte, bunu artırarak bu tür cemaatlara da destek sağlamaya çalışıyoruz yani sadece yapı için değil; Hatay, Müslüman’ıyla, Ortodoks’uyla, Musevi’siyle bir kültür mozaığı. Hatay’da binayı yapmak gerçekten çok kolay, asıl bu kültür anlamındaki temeli doğru bir şekilde kurgulayıp tüm dünyada örnek alınan bir şehir hâline tekrar getirilebilecek bir formül üzerinde çalışıyoruz.

Dediğim gibi, şimdi –Zaten Gökan Hocam da bilir, Gürsel Bey de bilirler- tescilli yapıların restorasyon süreçleri bellidir. Bu “3R” dediğimiz bir kronolojiyle gider. Biz şimdi, buradaki zemin etütlerini yaptıktan sonra gerekirse belli sistem değişikliklerine gideceğiz. Bu nedir? Temellerindeki güçlendirmeyi farklı çalışacağız. Gürsel Bey de bilir bunu, Gökan Bey, Sayın Hocamızın da dediği gibi...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, toparlayalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Biz onu her şekilde yapacağız Sayın Vekilim.

Bizim 13 danışman hocamız, Zeynep Ahunbay; Kutgün Eyüpgiller, İstanbul Üniversitesinde Dekan; Zeynep Gül Ünal, ICOMOS Başkan Yardımcısı; Recep İyisan, İstanbul Teknik Üniversitesi gibi... Ve biz hocalarımıza direkt tüm kamu kaynaklarından da ilettik Sayın Bakanım yani bize katılmak isteyen, beraber bu projeye gönül vermek isteyen herkesle beraber olacağız.

Adıyaman Karakuş’la ilgili biraz önce... Biz şu anda zaten statik anlamda baktırdık Sayın Bakanım, hızlı bir şekilde ayağı kaldıracacağız. Tabii, ayağa kaldırdığımızda onunla ilgili deprem güçlendirmesini de ayrı bir şekilde ele alıp hocalarımızla beraber bu işi sürdüreceğiz.

Onun dışında, bu eserlerin bu tür afet durumlarıyla ilgili taşınabileceği alanların olması gerektiği söylendi; çok haklı. Biz yaklaşık iki yıl önce bunun tespitleriyle ilgili çalışmaya başlamıştık. İstanbul’da Atatürk Havalimanı’nda Millet Bahçesi’nin yanında bir alanda eserlerin hızlı bir şekilde depolanacağı bir alan yaptık, bu ay sonunda bitiyor. Bunun sayısını artıracamız. Ülkenin çeşitli bölümlerinde hızlı bir şekilde bu tür afetlerde güvenlik altına alınabilecek depolar oluşturma planımız var efendim.

Kiliselerle ilgili tüm çalışmalarımız zaten oradaki eserlerin koruma altına alınıp, güvence altına alınıp restorasyon sürecinden sonra oraya asılması Sayın Vekilim. Afet Kazı Başkanlığını kurma nedenimiz de buydu.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Eserler bizde mi şu an, devletimizde mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Evet. 250 tanesini... Şimdi tek tek de baktıracağım Sayın Vekilim. Cemaatlerin bir kısmı bize kendileri ifade ettiler, Vakıflar Genel Müdürlüğümüze, bize başvurup dediler ki: “Bunlar bizde.” Hani, biz buradaki eksikliği gördüğümüzde “Biz istediğiniz zaman getirebiliriz.”

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Peki, bu doğru bir yaklaşım mı?

Sayın Bakanım, önemli bir husus olduğu için...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru doğru.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – O cemaatin mensuplarında bu tarihî eserlerin kalan kısmı...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Bunlar, vakıfların kendi malları, zimmetle bunlar...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ama şimdi, efendim, öyle bir şeyden bahsediyoruz ki beş yüz yıllık, altı yüz yıllık eserlerden bahsediyoruz yani devletimizin bu konuda bana dahi -tırnak içinde söylüyorum- güvenmeden bunları kurumlarımızın bir şekilde bir yerde emanette tutması lazım. Bunların replikası yapılıp... Ki yaşandı bu coğrafyada bunlar.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Sayın Vekilim, artık teknoloji o kadar... Bizim yurt dışından -oldukça çok- neler getirdiğimizi de sayın vekillerimiz de bilirler.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben böyle bir kaygım olduğunu paylaşmak istiyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Tabii, haklısınız. Biz bunların hepsini o dönem içerisinde takip edip zimmet içerisinde yaptık.

Diğer konularda da...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı olarak cevap verirsiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Tamam Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Ben sadece bir ilavede bulunmak istiyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Buyurun efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sadece bu, deprem yaşanan bölgede değil... Şimdi, biliyorsunuz, Türkiye deprem bölgesi, şu anda bazı illerimizde deprem riski var. Sizin buradan aldığınız dersten istifade ederek deprem riski olan yerlerde yeni bir düzenleme yapmanız lazım; yapıların kontrolü, eserler nasıl muhafaza edilecek, yıkılması hâlinde ne olacak, yeni depolar vesaire. Yani diğer illerde de riskli yerler var şu anda, bunu da yaparsanız iyi olur.

Bir de biz çok çabuk unutan bir milletiz “Hafızayıbeşer nişyan ile maluldür.” diye bir söz var yani depremleri çok unutuyoruz. 1999 depremini yaşadım, sanki hiç olmamış gibi; şimdi bu depremi yaşıyoruz, belki beş sene sonra herkes unutacak. Dolayısıyla, siz özellikle Müzeler Genel Müdürlüğü olarak belli yerlere depremdeki bazı vatandaşların görmesi için yıkılan binalarla ilgili bir tespit yaparsanız, ne oldu... Yani depremin müzesini bazı yerlerde inşa etseniz çok isabet olur diye düşünüyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Hatay’da yapacağız, diğer yerler için de bakalım Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, teşekkür ederiz.

Teşekkür ediyoruz sizlere, sağ olun.

Sunum yapacak mısınız Sinan Bey?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Sadece izah edeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki efendim, buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kıymetli katılımcıları ve Komisyonumuzun çalışanlarını saygıyla selamlıyorum.

Efendim, ben Vakıflar Genel Müdürlüğüne depremden üç gün önce atandım fakat tabii, depremi büyük bir felaket neticesinde duyduğumuz anda hızlı bir şekilde deprem alanında tespitlerimizi yapmaya başladık. Şimdi, biraz önce Sayın Milletvekilimiz Hatay’la ilgili meseleleri gündeme getiriyor yalnız olayın bir de bu tarafını da düşünmek lazım: Enkazlardan hâlâ canlılar çıkıyorken, hâlâ depremle ilgili acil müdahaleler yapılyorken ve deprem bölgesine acil insani yardım giderken bizim gidip de deprem bölgesini güvenlik şeritleri içerisine veya güvenlik içerisine alma işlemlerini yapmamız ilk bir hafta için çok söz konusu değildi. Ya, bununla ilgili hiçbir eleştiriyi de kabul etmiyorum yani insan hayatı her şeyden önemlidir.

İkincisi, biz bir hafta içerisinde neredeyse bütün eserlerimizi parapetlerle, uyarılarla koruma altına almaya çalıştık ve Çevre, Şehircilik Bakanlığı yetkilileriyle de sürekli yazışarak bu depremde yıkılan tarihi mirasımızın, çakıl taşının bile bu alanın dışına çıkarılmamasını “kültür molozu” dediğimiz bu her

türlü enkazı yapım sürecinde bizim tekrar kullanacağımızı ilettik. Onlarla ilgili de tek tek alanları, belki masa başında olması hasebiyle bile olsa bunları belirledik. Bu yüzden, Allah'a şükür yani olabildiğince biz bu enkazlara bugün dahi sahip çıkıyoruz. Şöyle bir durum var Sayın Başkanım: Biz tarihî bir binayı korumakla mükellefiz yani "Bu bina ileride ilk depremde yıkılacak, bu bina yıkılabilir." mantığıyla hareket etmeyiz. Bizim yaptığımız hareket şudur: Zemin etütleri yaparız, binanın taşıyıcılarına bakarız. Eğer bina beş yüz yıldır ayakta duruyorsa ve biz bu hâliyle bu binayı korumaya çalışırız. Yani bu, yeni bir binadan karot alıp da ayakta kalması için gerekli tetkiklerin yapılması gibi değil. Tarihî binalar, biliyorsunuz yani taşır, horasan harcıdır, ahşaptır; bunların özellikleri çok farklıdır ve biz bu binaları korumakla mükellefiz.

Şimdi, depremde 20'den fazla minare zarar gördü. Çevre, Şehircilik Bakanlığı bize yazı yazdı "Bunlar insan hayatını tehlikeye atıyor, bunlarla ilgili acil bilim kurullarınız devreye girsin ve bu minareleri kontrollü bir şekilde yıkın." diye. Fakat bizim bu minarelerin yıkılmasına bile gönlümüz razı olmadı, yine bilim kurullarının verdiği istikamet üzere bunları çeşitli kolonlarla, çeşitli kelepçelerle, çeşitli taşıyıcılarla ve çelik korsellerle korumaya çalıştık. Yani şunu anlatmaya çalışıyorum: Beş yüz yıldır, bin yıldır bu topraklara kültür hazinesi olarak, ecdat yadigarı olarak inşa edilmiş bu yapıları mümkün olduğunca ayakta tedavi etmeye çalışıyoruz, ayakta tutmaya çalışıyoruz. Yıkıp yapmak işin kolay kısmı; önemli olan -bence de zor kısmı- ayakta iken bunlara sahip çıkmak.

Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak büyük bir sıkıntı yaşadık. 678 tane vakıf eseri maalesef hasar gördü yani bunlardan bir kısmı da tamamen yıkıldı. Yani burada belki şunu söyleyebilirim: Bizde tamamına yakınının, hatta hepsinin rölöveleri var, projeleri var. Çok şükür yani bunların ayağa kaldırılmasıyla ilgili bizde yeterli teknik bilgi var.

"Bu saatten sonra ne yapabiliriz?" diye düşündüğümüzde aklımıza tek şu geliyor: Yani tamamen üniversitelerimizle, bilim kurullarımızla oturacağız, belki de sabırla, belki de gerçekten -ondan sonra- iğneyle kuyu kazarak orijinaline en uygun şekilde, gerçekten olması gerektiği şekilde bunları ayağa kaldıracğız.

Biz çok talihsiz bir süreç yaşadık yani bu sürece hepiniz de şahitsiniz, hepimiz yaşadık. Biz 40 civarında ekiple depremden bir hafta sonra alanda tespite gittik. Bütün tarihî eserlerimizin ve vakıf eserlerimizin başına ne gelmişse bunları tespit ettirdik. Bu tarafa döndük, geldik; Hatay'da 6,4 şiddetinde tekrar deprem oldu, bizim bütün çalışmamız çöpe gitti yani o önceki yaptığımız çalışmanın hiçbir kıymeti kalmadı. Tekrar ekipler sahaya gitti, tekrar yeni tespitler yapıldı fakat her artçı depremde, emin olun, o tespitlerin bir kısmı da maalesef artık işe yaramaz hâle geliyor. Bugün olan depremde bile maalesef yeni zararlarımız var. Yani zor bir süreçten geçiyoruz. Bu, insan üstü bir durum. İnşallah yani Allah devlete zeval vermesin, bunların hepsinin birer çözümü var ama bu depremler, artçılar devam ederken yaptığınızın da çok bir anlamı yok. Şu anda korumaya çalışıyoruz. Hatay Antakya, tamam, tam bir kültür şehri, her şeyiyle tam böyle bir mozaik. Biz geçen ay gittik, Hatay'daki bütün cemaatlerin, gayrimüslim cemaatlerin hepsini topladık, hepsinin ibadethanelerinde ne yaşadıklarının tespitleriyle bunlarla ilgili ne yapacağımızı onlara anlattık. Oradaki bütün eserler tek tek karşılıklı tespit edildi ve bizden şunu istediler, zaten biz de hemen akabinde bunu yaptık: Kültür Varlıkları Genel Müdürlüğümüz Gökhan Bey'in yine Genel Müdürlüğünün ekiplerinin, bu kiliselerde bulunan -biraz önce Sayın Hatay Milletvekilimiz de ifade etti- bütün tarihî değerdeki eşyaların hepsi -zaten tespiti vardı bizde- ve enkaz altında kalanlar da teknik heyetin kazı ekipleri sayesinde enkazdan çıkarıldı; bir kısmı o cemaatlere zimmetle teslim edildi, bir kısmı da müzelerde zaten şu anda korunuyor. Yani netice itibarıyla, böyle büyük bir depremde yapılabileceklerin tamamını yaptığımıza inanıyorum ve bundan sonrasını da yapacağız inşallah. Burada büyük bir yıkım var, 678 tane vakıf eseri ve bunların her biri

şehirlerin sembolleri. Neredeyse ulu camilerin tamamı yıkıldı. Habib-i Neccar gibi, Bayezid-i Bistamî gibi, Ukkâse Hazretleri gibi, Abdülhamit Han'ın bize Malatya'daki mirası Yeni Cami gibi muhteşem eserler yerle bir oldu. Felaketin boyutundan dolayı bunun artık bir tarifi yok ama Allah nasip eder, inşallah devletimiz bunları çok hızlı bir şekilde kültür mirasımıza tekrar dâhil etsin diye elimizden geleni yapacağız diye düşünüyorum.

Efendim, burada bizim birlikte çalıştığımız ICOMOS var yani Uluslararası Anıtlar ve Sitler Kurulu. Bu sadece bizim bürokrasimizin işi değil, zaten biz bunu her seferinde söylüyoruz. Türkiye'deki akademik bütün çalışmaları akademik heyetle birlikte yapacağız zaten; ayrıca, yurt dışından 7 uzman da bizzat bizim bu çalışmalarımızın şu anda içerisinde, onların da desteğini alıyoruz. Burada tek bir hedefimiz var: Ecdat yadigarı bu eseri en uygun, en hızlı ve belki de en doğru şekilde ayağa kaldırmak. Onun için, inşallah, uluslararası camiada da yaptıklarımızın mutlaka takdir toplayacağına eminim.

Efendim, şu anda bizim diğer bir çalışmamız da şu: Çok şükür, deprem bölgesinde yıkılan pek çok eserimizin rölevelerinin ve projelerinin elimizde olduğunu söylemiştik fakat yine Kültür Varlıkları Genel Müdürlüğümüzün ve Kültür Bakanlığımızın talimatıyla tüm Türkiye'de şu anda rölevesi bulunmayan hiçbir tarihî yapı kalmamak şartıyla büyük bir çalışma başlattık. Zaten İstanbul'daki büyük eserlerimizin çoğunun röleveleri vardı, şehirlerimizdeki önemli eserlerinin çoğunun elimizde gerekli bilgileri vardı ama Türkiye'de inşallah, bundan sonra bütün tarihî dokunun röleveleri, projeleri elimizde olacak. Arşivlerimizde bunlarla ilgili gerekli çalışmaları yapacağız. Tabii, bu, bir günde veya bir ayda olabilecek bir şey değil, bir zaman dilimine ihtiyacımız var ama Allah nasip ederse artık Türkiye'nin böyle bir eksiği de kalmayacak.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün tarihî dokunun dışında, hayır hizmetleri tarafı da var. Hayır hizmetleri tarafında da bizim aşevi kültürümüz var geçmişten beri yaşattığımız ve yaşatmaya devam edeceğiz. Bu aşevlerimiz mobilize şekilde de planlanmış geçmişte. Bundan dolayı da hızlı bir şekilde bu gezici aşevlerimiz de hemen deprem gününün akşamında deprem bölgesinde oldular. Depremden sonra ilk bir ay süresince günde 10 bin kişiye biz sıcak yemek çıkarmaya çalıştık. Ramazan müddetince de 11 ilimizde yirmi dokuz gün boyunca her gün 16.500 depremezdemize, inşallah, iftar ve sahur vereceğiz. Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğümüz bünyesinde 100 tır, hatta 102 tır insani yardım malzemesini de ilk on beş gün içerisinde deprem bölgemize ulaştırdık. Rabb'im bir daha böyle bir afeti inşallah bizlere yaşatmaz ama Allah devletimize zeval vermesin, ben Bakanlığım adına, çok şükür, şunu gururla söyleyebilirim ki bu Bakanlık yapması gereken her şeyi fazlasıyla yapmıştır, yapmaya da devam edecektir. Bu miras zaten bu Bakanlığın veya herhangi bir partinin mirası değil, bu, ülkemizin mirası; bu, ülkemizin mirasını da inşallah hep birlikte ayağa kaldıracamız, bütün dünya da buna şahit olacak inşallah.

Ben tekrar ramazanınızı tebrik ediyorum, hayırlı günler diliyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm Sinan Aksu Beyefendi, ben bir soru sormak istiyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Buyurun efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bütün Türkiye'de -tabii, biz özellikle medeniyetlerin beşiği- her ilde muhteşem tarihî eserler, vakıf eserleri ve diğer eserler mevcut. Bunlarla ilgili, tabii önce deprem riskli illerden başlamak üzere, bütün Türkiye için restorasyon, tespitler vesaire gibi bir plan var mı yıllara göre? Rölevo projelerinin hazırlanması gibi. Bunların çok önemli olduğunu düşünüyoruz yani bir plan...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Efendim, şöyle söyleyeyim: 10 bin civarında vakıf eserimiz olduğunu düşünürsek, bugüne kadar 5.800 tanesi son yirmi yılda restore edilmiş ve onarılmış. Şu anda Selimiye Camimiz ciddi bir onarım geçiriyor, Ayasofya’da inşallah önümüzdeki ay büyük bir ekiple -şu anda bilim kurullarımızın son raporlarını bekliyoruz- büyük bir restorasyon faaliyetine başlayacağız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ben daha ziyade rölöveden bahsediyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Şunu da anlatayım efendim, şöyle: Deprem bölgesinde çok şükür rölövesi olmayan hiçbir yapımız yokmuş yani Allah’a şükür, zamanında bu çalışmalar yapılmış. Büyükşehirlerimizdeki büyük eserlerimizin de tamamında bu çalışmalar yapılmış fakat işte bazı küçük çaplı veya gözden kaçmış olan veya bugüne kadar hiç restorasyon görmemiş olan yapılarla ilgili eksikliklerimiz vardı, bunları da çok hızlı bir şekilde tamamlayacağız efendim. Fakat şöyle...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Burada siyaset yapıyor.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Siyaset falan yapmadım efendim, ben Bakanlığımı savundum yani Bakanlığımı savunmak siyaset değildir herhâlde.

Sayın Başkanım...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O zaman istifa edip aday olacaktı.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Aday falan değilim Sayın Vekilim, lütfen.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, burası tabii ki teknik bir komisyon, ben de buraya siyaset buluştırmadım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bir dakikalık süre istiyorum lütfen.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sataşma olmamak kaydıyla veririz ama zaten konuşma hakkınızı kullandınız, bir daha söz istenmeyecekti ama bir dakika süreyle size söz veriyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Aslında depremden üç gün önce bu göreve atanmış olan Sayın Genel Müdürün gerçekten kurumun hafızasını bilmediği konuşmasından ortaya çıktı. Daha da önemlisi...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Efendim, ben tarihçiyim, kurumun hafızasını da çok iyi bilirim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben kurumun hafızası açısından söylüyorum.

Şimdi, ikincisi: Ben Sayın Bakanı aradığımda bana teşekkür eden Bakan, teşekkür eden Genel Müdür -bizi bilgilendirdiği için- diye söylerken şunu söyledim: ATM’deki parayı korumak için güvenlik güçleri nöbet tutuyor ama Habib-i Neccar Camisi ve diğer tarihî yapılarındaki korunması gereken varlıklar her an çalınabilir, bunlara sahip çıkılması gerekir.

Bir kere, bu yönde bir eleştiriyi kesinlikle kabul etmiyorum, ben üzerime düşeni yaptım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bundan dolayı teşekkür ederiz tabii, görevinizi yapmışsınız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ancak tarihî yapılar için “Bunlara bir şey yapılamazdı, afet oldu.” Arkadaşlar, İtalyanlar niye Pisa Kulesi’nin altındaki zemini güçlendirerek o kulenin yıkılmasını engellediler? Neden biz Ayasofya’yı on yıllardır bakım onarıma alarak yıkılmasını engellemek için restorasyon yapıyoruz? Çelik gergilerle, ilave mühendislik hizmetleriyle her türlü tarihi, kültürel

yapımızda zemin güçlendirmekle, enjeksiyonlarla, “jet grout”larla zeminler sağlamlaştırılarak hasarlar azaltılabilir. Bunu bilmeyebilirsiniz ama bunu öneren insanları sizin eleştirmenizi gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Sayın Vekilim...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Size naçizane tavsiyem, bu konuda...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Sayın Vekilim, ben de aynısını söyledim, biraz önce aynısını söyledim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Lütfen o zaman, söze girerken beni...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Sayın Vekilim...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Lütfen dinler misiniz. Sizin sözünüzü kesmedi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sinan Bey, şöyle...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Lütfen, böyle bir usul yok.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bakın, bu Mecliste tutanaklar var. Siz önce yapacaklarınızı anlatın. Buraya, Deprem Komisyonuna çay, şeker, nohut dağıtmanızı getirmeniz bile yakışıksız.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Ben öyle bir şey söylemedim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Şu Komisyonun...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ramazanda iftar dağıtmak değil ki konu, bunlar değil yani.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bakın, bu Deprem Komisyonunun...

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Vekilim...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Arkadaşlar, bize ne Vakıflar Genel Müdürlüğünün dağıtacağı nohutun, şekerin, çayın...

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Genel Müdür yaptığı faaliyetleri...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Efendim, burası Deprem Komisyonu, biz Vakıflar Genel Müdürlüğünü kurum olarak incelemiyoruz ki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam da gerek yok ki buna, bu Deprem Komisyonu. Ramazanda ne dağıtılacağı...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Arkadaşlar...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ama temel sorun şu: Kurullar yatay geçişlerle liyakatsiz yöneticilerle yönetildiğinde söylediğimizin bile anlaşılmadığı ortaya çıkıyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, Gökan Bey, böyle bir şey yok onu siz değerlendirecek değilsiniz.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Genel Müdürüm yıllardır devlette tecrübe sahibi.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Efendim, devlette olması önemli değil, bizi ilgilendiren devlet değil, Vakıflar Genel Müdürü...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Müsaade eder misiniz?

Doğru bir şey değil, onun liyakatini tespit edecek olan, tayin mercisindeki arkadaşdır.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Aynen iade ediyorum Sayın Başkan. Siz bize cevap verme pozisyonunda değilsiniz, bize cevap veremezsiniz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Veririm, niye veremeyeyim?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Veremezsiniz, siz Başkanlığa bilgi sunarsınız, bize cevap veremezsiniz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sinan Bey, arkadaşlar...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Siz bana hakaret edemezsiniz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Haddinizi bileceksiniz ya, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Siz bana nasıl hakaret edersiniz?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben hakaret etmiyorum, haddinizi bilin diyorum size.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – “Liyakatsiz.” diyorsunuz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bu, nasıl bir üslup ya!

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Aynen iade ediyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O zaman siyasete gireceksin, istifa edeceksin, aday olacaksın!

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz. Arkadaşlar, konuyu kapatıyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Siz sunumunuzu bu Heyete ve Başkana yaparsınız, soruları sorarız sorduğumuz soruları bilginiz dâhilinde cevap verirsiniz vermezsiniz ama böyle bir üslup da doğru değil.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz. Başka soru yoksa...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Az kaldı, az kaldı.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Çok beklersiniz, çok beklersiniz; yolunuz açık olsun. Hakaret etmeyin insanlara, memur olabilir ama insan hakaret etmez ya, kusura bakmayın. Yani memur olur, personel olur, bürokrat olur?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, arkadaşlar, burada sunum yapıyor yani deprem bölgesinde çalışan herkesi gönülden takdir ediyoruz. Dolayısıyla, biz soracağımız soruları soralım, cevapları verir veya yazılı olarak verir.

Suzan Hanım, söz mü istediniz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Eleştiri yaptı, hakaret etmedi.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Hepimiz insanız ama insan insana hakaret etmez, kusura bakmayın.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır, hakaret etmedi ya!

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Alçakta bir insan da olabilir, memurda olabilir, bürokrat da olabilir, hiç kimse kimseye hakaret etme hakkına sahip değil.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim hakaret etmedi, eleştiri yaptı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Suzan Hanım, çok kısa olarak.

Buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, ben çok özür dilerim ama büyütmek de istemiyorum. Dün bana da burada birtakım bizim de isimlerimiz kullanılarak birçok sözler söylendi. İsim kullanılarak hakaret edilmez diye bir arkadaşım bana sahip çıkmadı, birincisi bu.

İkincisi, dün yine bakın, bir soru soracağım, alacağım cevaba göre değerlendirmenizi isterim burada olan arkadaşlarım. Deprem bölgelerinde zarar gören tarihi yapıları hızla güvence altına almak ve istikrara kavuşturmak amacıyla hangi paydaşlarla iş birliği hâlindesiniz sorusunu soruyorum. Ben biraz geç geldim eğer daha önce söylemişseniz kusura bakmayın, tekrar etme noktasında bir şey yaparsam. Mevcut sunumu için burada katkı sunan için de herkese teşekkür ederim olumlu katkıları adına.

Bunun yanı sıra UNESCO, ICOM, ICOMOS gibi uluslararası kuruluşlarıyla bir görüşme yapıldı mı? Biliyorsunuz bizim UNESCO'ya dâhil eserlerimiz var hem Antakya'da hem Diyarbakır'da. Yapıldıysa ayrıntıları nedir? Nasıl bir işbirliğimiz olacak veya bir ilişkide bulunduğunuz uluslararası kuruluşlar var mı, düşündüğünüz kuruluşlar var mı? Çünkü biliyorsunuz bazı yapılar uluslararası konuma, ağırlığa sahip yapılarımız. O bakımdan birinci sorum bu.

Bir de deprem anında, hemen deprem sonrasında güvenlik zafiyetleri yaşanıyor yani bu bir gerçek, yaşandı, yaşanmakta. Biz de oradayken de bu güvenlik zafiyetleri kendi evlerimiz için bile vardı. Bırakın yani şeyleri kendi özel alanlarımız için bile vardı. Tarihî dokularla ilgili güvenlik zafiyetinden dolayı müze, müzelerin içinde yüz binlerce eser var. Envanter karşılaştırması yapıldı mı? Mesela, dediniz ki: Biz gittik kiliselerle toplantı yaptık, onlarla birtakım bu karşılıklı şeyleri yaptık. Kayıp eser var mı?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Suzan Hanım, bakın, az önce siz yoktunuz hepsine cevap verdiler.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama ben yani müsaade ederseniz bitiriyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama tamam da yani siz geç geldiniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yazılı versin mesele değil. Kayıp eser var mı, varsa bunlar nelerdir? Kayıp eser var mı, onu merak ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi, şunu ifade edeyim: Az önce siz geç geldiğiniz için arkadaşlar teker teker bunu söyledi ama kısaca tekrar Gökhan Bey'e söz verelim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başkanım, cevap vermek zorunda değil, tutanaklardan okuyabilirsiniz, cevap verdim diyebilir; yazılı cevap vereceğim diyebilir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kısaca cevap verebilirseniz, daha önce ben de sormuştum, bazı vekillerimiz de sormuştu ama Suzan Hanım da o bölgenin Milletvekili, o da hassas olduğu için ona da bir belirtelim

Buyurun efendim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Hiçbir eksik, çalıntı eserimiz yok. depremden sonraki bu kültür varlıklarının korunmasını yönelik bilgi paylaşımı toplantısına UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, ICOMOS Türkiye, ICOM Türkiye, KORDER Uzmanları Derneği, Kültürel Miras Koruma Derneği, Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, İnşaat Mühendisleri Odası, Başkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İskenderun Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesinden katılan hocalarımız, diğer bir danışma kurumumuzun Başkan Yardımcısı da Zeynep Gül Hocadır, ICOMOS'un dünyadaki Başkan Yardımcısı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Belediyelerimizi de kültür dairelerine dâhil etmeyi düşünüyor musunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Düşünürüz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yerel, büyükşehir fark etmez.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Planlama aşamasında tabii ki düşüneceğiz Sayın Vekilim, planlama aşamasında tabii ki.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Planlama aşamasında.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Ama kültür varlıklarının korunması aşamasında daha çok bilimsel bir çalışma bu.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bunu niçin sordum Sayın Başkan...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Var, planlama safhasında var zaten.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Dün uluslararası firmalardan fikir aldı diye vatan haini ilan etmişlerdi Sayın Lütfü Savaş'ı -keşke burada olsaydı arkadaşım- gördüğünüz gibi, mecburdu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Firma değil, STK'lerde...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Mecburuz yani...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederiz, sağ olun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRÜ GÖKHAN YAZGI – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı cevapları bir hafta içinde verirseniz memnun oluruz.

Teşekkür ediyoruz.

Efendim, şimdi Jandarma Genel Komutanlığımız sunum yapacak.

Jandarma Genel Komutanlığımıza sunumu için teşekkür ediyoruz. Hakikaten Jandarmamız, bütün Silahlı Kuvvetler, Emniyet teşkilatı orada muhteşemüstü çalışma yaptılar. Evvela, gösterdiğiniz büyük fedakârlıktan dolayı teşekkür ediyoruz.

Şimdi komutanlarımıza söz vereceğiz.

Tümgeneral Ferdi Korkmaz ve Tuğgeneral Ersel Özer Bey sunumu birlikte yapacaklar.

Komutanlarımız, sizler kendilerinizi tanıtip sunuma başlayabilirsiniz.

Buyurun, söz sizde efendim.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi Korkmaz'ın, Jandarma Genel Komutanlığı olarak bugün yapacakları sunuma ilişkin açıklaması

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Ben Tümgeneral Ferdi Korkmaz, Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, ülkemize başsağlığı diliyorum.

Salonda hazır bulunan herkesin mübarek ramazan ayını tebrik ediyorum.

Sayın Başkanım, bizim takdimimiz 2 bölüm hâlinde olacak ve toplam kırk beş dakika sürecek. Bunun birinci bölümünde Jandarma Genel Komutanlığı Lojistik Başkanı Tuğgeneral Ersel Özer tarafından afet, tahliye ve yerleştirme planlama sistemiyle ilgili Jandarma Genel Komutanlığının depremden önceki ve deprem esnasındaki faaliyetleri arz edilecek. Müteakiben, benim tarafımdan da deprem olduğu andan itibaren depremle ilgili destek çözüm ortağı kapsamında Jandarma Genel Komutanlığının icra ettiği diğer faaliyetler arz edilecektir.

III.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Jandarma Genel Komutanlığı Lojistik Başkanı Tuğgeneral Ersel Özer'in, afet, tahliye ve yerleştirme planlama sistemiyle ilgili Jandarma Genel Komutanlığının depremden önceki ve deprem esnasındaki faaliyetleri hakkında sunumu (Devam)

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI LOJİSTİK BAŞKANI TUĞGENERAL ERSEL ÖZER – Sayın Başkanım ve değerli Komisyon üyeleri, müsaadenizle takdim yansıda sunulan başlıklar altında, kırk beş dakika içerisinde arz edilecektir.

Öncelikle, Afet Müdahale Planı kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığının ana çözüm ortağı olduğu afet tahliye ve yerleştirme planlama faaliyetlerini arz edeceğim, devamında Jandarma Asayiş Başkanımız Tümgeneral Ferdi Korkmaz tarafından destek çözüm ortağı olarak izah edilen faaliyetler arz edilecektir.

Türkiye Afet Müdahale Planı'nda ulusal seviyede 25 çalışma grubu bulunmaktadır. Çalışma grupları 4 serviste toplanmıştır; bunlar operasyon, lojistik ve bakım, bilgi ve planlama ile finans ve idari işlerden oluşmaktadır. Acil durum çalışma gruplarından biri olan afet tahliye ve yerleştirme planlama grubu görevi 3 Ocak 2020 tarihinden itibaren Jandarma Genel Komutanlığı tarafından, yerel seviyede ise 23 çalışma grubu bulunmakta olup afet tahliye ve yerleştirme planlama görevi İl Jandarma Komutanlıkları tarafından yürütülmektedir. Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında, afet tahliye ve yerleştirme planlama grubu görevleri, afet öncesi, sırası ve sonrasında tahliye öncelikleri, tahliye yolları ve tahliye edilecek bölgeleri saptamak, planlamak ve uygulamak, acil durum toplanma alanlarını belirlemek ve alanların kullanıma uygunluğunu kontrol etmek, afet bölgesindeki halka tahliyenin yapılacağını duyurmak, tahliye edilenlerin afet bölgesinden güvenli bölgelere taşınmasını sağlamak, taşınabilir millî servet, kıymetli evrak, eşyalar ve gerektiğinde hayvan tahliyesinin planlamasını yapmaktır. Tahliye yönetim süreci ile afet tahliye yönetiminde yapılacak hazırlıklar ve afetzedelerin nereden, kaç afetzedenin, hangi yoldan, hangi araçla, nereye tahliye edileceği açıklanmaktadır.

Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığına verilen afet tahliye ve yerleştirme planlama görevini devraldığımız 3 Ocak 2020 tarihinden itibaren meydana gelen Elâzığ Sivrice ve İzmir Seferihisar depremi, Batı Karadeniz sel afeti, Ege ve Akdeniz orman yangınları, Düzce Gölyaka depremi ve Antalya Kumluca sel afetlerinden elde ettiğimiz tecrübeler doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz kapasite geliştirme çalışmalarını arz edeceğim. Afet TYP grubu görevlerinin daha etkin yerine getirilmesi için İstanbul ve İzmir Jandarma Komutanlığında şube, diğer illerde planlama işlem kadrosu teşkil edilmiş ve ataması yapılmıştır. Afet TYP grubu görevleri kapsamında tespit edilen afet ve acil durum toplanma alanları sayısında bugüne kadar yüzde 74 artış sağlanmıştır; bu noktalar tek tek gidilip, görülüp, özellikleriyle bizzat Jandarma Genel Komutanlığı personeli tarafından artırılmış noktalar. AFAD Başkanlığı tarafından AYDES bünyesinde afet tahliye ve yerleştirme planlama grubu modülleri geliştirilmiştir, cep telefonu ile çalışan bir modüldür bu. Doğal afet, toplumsal olaylar ve terör olaylarında kriz ortamının sevk ve idaresi, karargâh ve kurumlarla koordine, uyumlu çalışma ortamını sağlamak, heyetleri ve kamuoyunu bilgilendirmek maksadıyla jandarma asayiş bilgi sistemi, insansız hava aracı Mini İHA Drone görüntülü izleme sistemi, jandarma video konferans sistemi,

coğrafi analiz sistemi ve Orman Genel Müdürlüğü kamera izleme programı imkân kabiliyeti olan Jandarma Mobil Harekât Merkezi 2021 yılında tedarik edilmiştir; ilk defa tarafımızdan tasarlanarak uygulamaya konuldu ve Bozkurt sel afetinde kullanıldı.

Jandarma Mobil Harekât Merkezinin tüm imkân ve kabiliyetlerine sahip kırsal ve sarp arazilerde kullanılmak maksadıyla Jandarma Mobil Komuta Merkezi tasarlanarak 2022 yılında envantere kazandırılmıştır; bu da Akdeniz orman yangınlarında orman içlerine girebilmede yüzde 60 eğitim kapasitesine sahip bir araç; bu kapsamda bizzat Bakanımız ve ekibimiz tarafından kullanıldı.

Afet bölgesinde görev alacak Jandarma Genel Komutanlığı personeli öncelikli olmak üzere, kamu personeli ve afetzedelere sıcak yemek hizmeti vermek için 2 mobil mutfak aracı 2021 ve 2022 yılında temin edilerek hizmete sunulmuş, 23 personel kadrolu mobil mutfak fırını ihdas edilmiştir; hâlen sahada görev yapmaktadırlar. Mobil mutfak araçlarının görevlendirildiği bölgelerde sıcak yemek hizmetinin yanı sıra, sıcak yemek, ekmek ihtiyacını da düşünerek bir mobil ekmek fırını 2022 yılında envantere dâhil edilmiştir. Tedarik edilen 2 mobil mutfak dorsesinde bir öğünde toplam 4 bin kişiye yemek çıkartılabilmekte, bir mobil fırın dorsesinde ise 13 bin adet ekmek pişirilebilmektedir.

2022 yılında 1 uluslararası, 1 ulusal, 15 bölgesel ve 66 yerel düzey tatbikata katılım sağlanmıştır. Afet Karar Destek Yönetim Sistemi Tatbikatı 18 afet karar destek yönetim sistemi tatbikatiyle masa başında icra edilmiştir. Ülkemizde ilk defa İstanbul'un Kâğıthane ilçesinde Ulusal Düzey Afet Tahliye, Yerleştirme Planlama Tatbikatı, Jandarma Genel Komutanlığı ve AFAD Başkanlığı koordinesinde icra edilmiş olup kamu kurum ve kuruluşlarıyla STK'lerin afet ve müdahalede görevli 24 ilden toplam 5 bin personel ve 500 araç katılım sağlamıştır.

Elâzığ-Sivrice Depremi faaliyet sonu inceleme toplantısı, İzmir-Seferihisar depremi faaliyet sonu inceleme toplantısı, orman yangınlarında jandarma çalıştay, sel afetlerinde jandarma çalıştay icra edilerek tespit edilen sonuç ve teklifler İçişleri Bakanlığı aracılığıyla ilgili kurumlara iletilmiştir.

Son olarak 11 Ocak 2023 tarihinde geçmiş dönemde meydana gelen afetlerden elde edilen tecrübeler ve çıkarılan dersler doğrultusunda Jandarma Genel Komutanlığının ana ve destek çözüm ortağı olduğu faaliyetlerin değerlendirmesini yaparak önümüzdeki dönemde meydana gelebilecek afetlere hazırlık seviyesini artırmak amacıyla İçişleri, Millî Savunma, Gençlik ve Spor, Kültür ve Turizm, Millî Eğitim, Tarım ve Orman, Ulaştırma ve Altyapı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve AFAD Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türk Kızılayı Derneğinin personelinin katılımıyla, Afet Tahliye ve Yerleştirme Planlama Çalıştay'ı icra edilmiştir.

Şimdi, Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerde icra edilen afet tahliye ve yerleştirme planlama faaliyetlerini arz ediyorum. Afetin haber alınmasını müteakip 6 Şubat 2023 günü saat dört ellide -bizzat ben gittim- ulusal düzey, afet tahliye ve yerleşme planlama grubu Başkanlık AFAD merkezinde göreve başlamıştır. Saha destek ekibi aynı gün sabah altı otuzda bölgeye hareket etmiştir. Afet bölgesinde tahliye ve yerleştirme planlama faaliyetlerini icra etmek maksadıyla illerde görevli toplanma alanı görevlileri yerel düzey afet tahliye ve yerleşim planlama grubu personeliyle koordineli olarak faaliyetine başlamıştır. Afet bölgesinde bulunan vatandaşların tahliye edilmesi için afet nakliye grubuyla koordine kurularak kara, hava, deniz ve demir yolu vasıtalarının planlaması yapılmıştır. "Jandarma.gov.tr" üzerinden yetkilendirilen personelin kullanabileceği depremzede nakil işlemleri modülü oluşturularak tahliye edilen vatandaşlar kaydedilmiştir.

Burada küçük bir anekdot anlatmak istiyorum, Gaziantep'ten İstanbul'a tahliye etmiş olduğumuz bir vatandaş, çantasını otobüste unutuyor. Üzerinden beş altı saat geçiyor, sonra bizi aradı "Ya ben İstanbul'a geldim ama çantam otobüste kaldı." dedi. Tabii, biz otobüse binerken TC kimlik numarası, otobüs şoförünün telefonu dâhil, plakası dâhil kaydettiğimiz için adama dedim ki sadece TC kimlik

numaranı ve ismini söylemen yeterli. “Anlamadım.” dedi. Dedim, kısa süre sonra seni birileri arayacak merak etme ve biz bu modülden kişinin hangi otobüse, hangi numaralı koltuğa bindiğini tespit ettiğimiz için şoförü ve otobüsü bulduk, şükür ki kıymetli malzemelerinin, hanımının altınlarının bulunduğu çanta o otobüste kalmış ve otobüs şoförünü aradık. “Evet dedi, 41 numaralı koltukta duruyor.” İstanbul’da kendisine bunu sağ salım eksiksiz teslim ettik. Bu modül de bu şekilde işlevsel olarak işe yaramış oldu.

Afet bölgesindeki illerin yerel düzey afet TYP grupları tarafından vatandaşları karşılamak ve kayıtlarını almak üzere tahliye toplanma alanları oluşturarak AFAD Başkanlığı internet sitesi ve sosyal medya hesaplarından duyurulmuştur. Bu tahliye noktaları tek tek her il için dış illere gitmek isteyenlerin nerelerde toplanması gerektiği ve bunu aynı zamanda ilçelerden de illere örneğin Samandağ’dan da Hatay merkeze vatandaşlarımızı da getirdik. Depremzedeleri karşılamak, bilgilendirmek ve kayıt işlemleri yapmak için yeterli sayıda personel tahliye toplanma alanlarında görevlendirilerek 24 saat esasına göre toplanma alanlarında önünde hizmet verilmiştir.

Havaalanı tahliye faaliyetlerinin yönetimi için personel görevlendirilmiştir. Planlı tarifeli seferlerdeki uçak sayısı kapasitesine ek olarak havaalanında bekleyen depremzede sayısına göre hava yolu firmaları ek sefer koyulması sağlanmıştır, deprem bölgesindeki tüm uçuşlar ücretsiz olarak yapılmıştır. Demir yoluyla tahliye imkânı bulunan Adana, Malatya, Hatay, Osmaniye ve Gaziantep illerindeki tren garlarının tahliye faaliyetlerinin yönetimi için personel görevlendirilmiş ve tren seferleri vatandaşlara duyurulmuştur. İskenderun Limanı’na yardım malzemesi getiren gemilerin dönüşünde Antalya, İzmir ve İstanbul illerine vatandaşlarımız tahliye edilmiştir. Bu illere ulaşan vatandaşlar, karşılama komisyonları tarafından ilin barınma kapasitesine göre barınma alanlarına ya da çevre illere gönderilmiştir. Afet bölgesinden öncelikli olarak Antalya, Aydın, Mersin ve Muğla illerine gönderdik. Bu illerin barınma kapasitesinin dolması üzerine diğer illere yani mor renkli görmüş olduğunuz diğer illere tahliyeler planlanmış ve icra edilmiştir. Hava yoluyla yapılan tahliyelerde yani Ankara, İstanbul, İzmir’e gelen vatandaşlarımız, bu illerdeki barınma kapasitesine göre belirlenen destek illerine ayrıca gönderilmiştir yani İzmir’e gelen bir vatandaşımız İzmir’de hava limanında karşılanmış, oradan otobüslerle, İzmir’i destekleyen Manisa, Balıkesir gibi illerde kalacağı barınma noktalarına kadar götürülmüştür.

Depremi ilk gününden itibaren 644.779 vatandaşımız tahliye edilmiş olup hâlen kara yoluyla tahliye devam etmektedir. 342.674 vatandaş da yol masraf belgesi olarak kendi araçlarıyla afet bölgesi dışına çıkmıştır. Bu uygulama sayesinde, vatandaşımız kendi aracıyla İstanbul’a gidecekse belgeyi bizden alıyor ve bu belgeyle İstanbul’a gidiyor. İstanbul Valiliğine geldiğinde -2 bölümden oluşmaktadır o belge, diğer aşamasını da yine bu AFAD’ın internet sitesine yüklüyoruz- İstanbul’a ulaştığında, İstanbul’dan “Evet, bu adam İstanbul’a geldi, doğrudur.” dendiğinde, sistemden Hatay’a belge ulaşır ulaşmaz bedeli -evraka bakarsanız, IBAN numarası vardır- banka hesap numarasına nakledilmektedir.

Deprem sonrasında jandarma sorumluluk bölgesinde nüfus 867.334 kişi artış göstermiştir.

Depremi ilk gününden itibaren barınma ihtiyacı olan vatandaş sayısı 328.394’e kadar çıkmış olup son günlerde 207.067 seviyesine kadar düşmüştür yani bu, bizim deprem bölgesi dışında barındırmış olduğumuz vatandaş sayısı, bugün itibarıyla bu rakam 200 binin de altına düştü. Tüm vatandaşlarımızın iâşe ve barınma ihtiyaçları Afet Barınma ve Beslenme Grubu koordinesinde karşılanmıştır. “Tahliye devletin afetzedeye ulaşan ilk ve en şefkatli elidir.” prensibiyle Afet Tahliye ve Yerleştirme, Planlama Grubu olarak afetzede, hayvan ve eşya tahliyeleri icra edilmektedir.

Arz ederim.

Sayın Başkanım, takdimin sonraki bölümü Asayiş Başkanımız Tümgeneral Ferdi Korkmaz tarafından arz edilecektir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Biz de sahadaydık, hakikaten Jandarmamızın ne kadar fedakârane çalıştığını gördük, emeği geçen herkese gönülden teşekkür ediyoruz. Bu kolay değil, tabii insanın... Özellikle, çantasını unutan vatandaşın çantasının hemen kendisine ulaştırılması gerçekten dikkat çeker bir husustur, hakikaten akla gelecek bir şey değil. Şoförün telefonunu alıyorsunuz, plakayı, sicili, her şeyi, kimlik numarasını alıyorsunuz, hemen ulaşıyorsunuz; depremde bu oluyorsa gerçekten her türlü takdirin üzerinde.

Teşekkür ediyoruz.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI LOJİSTİK BAŞKANI TUĞGENERAL ERSEL ÖZER – Sağ ol.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun Komutanım.

3.- Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi Korkmaz'ın, deprem olduğu andan itibaren depremle ilgili destek çözüm ortağı kapsamında Jandarma Genel Komutanlığının icra ettiği diğer faaliyetler hakkında sunumu

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sayın Başkanım, malumunuz 6 Şubat günü saat 04.17 ve 13.24'te 2 büyük deprem meydana geldi. Depremler yaklaşık 14 milyon kişinin yaşadığı 11 ilimizi ağır şekilde etkiledi. Deprem meydana gelir gelmez il jandarma komutanlıkları harekât merkezleri tarafından Jandarma Genel Komutanlığı Harekât Merkezine bildirilmiştir. Bu harekât merkezlerimiz yirmi dört saat esasına göre görev yapmaktadır. Harekât merkezi tarafından derhâl komuta heyeti haberdar edilmiş ve 05.00'ten itibaren Genel Komutanlık Harekât Merkezine intikalleri sağlanmıştır.

Depremın ilk olduğu anda GSM operatörleri devre dışı kaldığından Ankara'dan Kahramanmaraş'la telsiz irtibatı sağlanmış ve ilk depremle ilgili bilgiler telsizle alınmıştır. Örnek olarak, hâlen kayıtlarda bulunan o günkü telsiz görüşmesini size dinletmek istiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, asker, jandarma geç intikal etti diye...

(Hatibin elektronik cihazdan bir ses kaydı dinletmesi)

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sayın Başkanım, bu, depremden beş dakika sonraki telsiz görüşmesi; bizim Genel Komutanlık Harekât Merkezi İle Kahramanmaraş Harekât Merkezi görüşüyor. Dikkat ederseniz, orada görüşen kız korkmuş, hâlâ o tedirginliği üzerinden atamamış bir şekilde cevap veriyor.

Daha sonra, saat beş otuzda Jandarma Genel Komutanı başta olmak üzere komuta heyeti, Jandarma Genel Komutanı harekât merkezine intikal etmiştir. Alınan ilk bilgiler çerçevesinde depremin çok büyük ve yıkıcı olduğu değerlendirilmiş, Jandarma Genel Komutanı tarafından “Tüm birlikler hazır olsun, tüm komando birlikleri hazır olsun.” emri gereği ilk etapta terörle mücadele harekât bölgesi olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi dışındaki komando ve özel harekât birlikleri, arama kurtarma birlikleri ve özel teşkil edilmiş birliklerin yakından uzağa, kademeli şekilde derhâl deprem bölgesine intikal etmeleri; 4 Jandarma Genel Komutan Yardımcımız var, bunlardan Orgeneral Ali Çardakçı'nın Hatay ve Antep'e, Korgeneral Hüseyin Kurtoğlu'nun Adıyaman'a, Korgeneral İsmail Balıbek'in Maraş'a intikal etmeleri, Korgeneral Halis Zafer Koç'un da Ankara'daki harekât merkezi faaliyetlerini koordine etmesi için harekete geçmesi; ayrıca, bölgedeki faaliyetleri yönlendirebilmek için mobil harekât merkezi, mobil komuta merkezi, mobil mutfak, mobil fırın, yeraltı görüntüleme cihazları gibi her türlü komuta kontrol, arama kurtarma ve lojistik desteğe yönelik araç gereç ve malzemelerin bölgeye intikal ettirilmesi emri verilmiştir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bunlar ne zaman intikal etti? Bunu kayda geçirelim.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sayın Başkanım, saat beş buçukta emir verdi Genel Komutan, saat altı buçukta ilk tekerler Ankara’dan döndü. Takdimimin devamında hepsi var, gün gün mevcutlar da var.

Bunun haricinde, deprem bölgesindeki birlikler de -biz, malumunuz, bütün ilçe jandarma ve karakollar olarak teşkilatlandığımızdan geniş bir alandayız- hemen karakoldan çıkıp, ilçeden çıkıp en yakın enkazlara müdahale etmeye başladılar ve kötü hava şartlarına, kara yollarının ve havaalanlarının depremden olumsuz etkilenmesine ve yollarda oluşan trafik yoğunluğuna rağmen yakın illerden saat on bir civarında deprem bölgesine ulaşan birliklerimiz var. Ayrıca, şunu da arz etmek isterim: Malumunuz, Hatay Havalimanı üç gün falan çalışmadı, Hatay’a birlik göndermekte çok büyük güçlüklerle karşılaştık.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İlk ne zaman geldi komutanım Hatay’a?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Buyurun Sayın Milletvekilim?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İlk ne zaman geldi Hatay’a komutanım?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Yani, o gün öğleden sonra dışarıdan gelen ilk birliklerden Hatay’a ulaşanlar vardı Sayın Milletvekilim, birazdan da arz edeceğim detaylarını.

Burada da örnek olarak, deprem olduktan on beş dakika sonra Antep İl Jandarma Komutanının kendi birliklerine verdiği telsiz emrini dinletmek istiyorum.

(Hatibin elektronik cihazdan bir ses kaydı dinletmesi)

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Bu da depremden on dakika sonraki telsizle verdiği... Bunların tamamı bizim log kayıtlarımızda mevcut.

Sayın Başkanım, Jandarma Genel Komutanlığı Harekât Merkezinde Korgeneral Halis Zafer Koç Başkanlığında Deprem Koordinasyon Merkezi kurulmuş, yine, İçişleri Bakanlığı GAMER Harekât Merkezi ile AFAD Koordinasyon Merkezine birer general ve yeteri kadar irtibat personeli görevlendirilmiştir. Ayrıca, bölgeye giden generaller ve karargâh personelleri tarafından da AFAD Koordinasyon Merkezlerine temsilciler görevlendirilmiş ve vardiya sistemi tesis edilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı Mobil Harekât Merkezi ve Mobil Komuta Merkezi, aynı gün 06.30’da Kahramanmaraş ve Hatay’a intikale başlamış, akşam saatlerinde oralara ulaşmışlardır.

Yine, deprem günü hava şartları elverişsiz olmasına rağmen, saat 06.17’den itibaren deprem bölgesine 2 Jandarma insanlı keşif uçağı ve 4 de Jandarma insansız hava aracı görevlendirilmiştir. Jandarma, Hava Kuvvetleri ve Kara Kuvvetlerine ait İHA ve İKU’lar deprem bölgesinde aralıksız havadan keşif ve tespit görevini yerine getirmişlerdir. Yine, hava şartlarının kısmen düzelmesiyle birlikte -ki bu, ilk gün mümkün olmadı- 2’nci gün sabahtan itibaren tahliye ve kurtarma faaliyetleri için toplam 34 helikopter de bölgeye intikal ettirilmiştir.

Deprem bölgesinde il jandarma komutanlıklarında görevli toplam 34.523 personelle birlikte ilk gün arama kurtarma faaliyetine toplam 41.897 personelle başlanmıştır. Yine, batı illerinde neredeyse mevcudumuzun sadece yüzde 5’i bırakılarak, İstanbul’da 1 tabur, Mersin Akkuyu Nükleer Santrali’ni koruyan 1 tabur ve bölgesel dağılım gözetilerek İzmir, Antalya, Edirne ve Burdur’da da 1’er bölük bırakılmış, bunun haricinde kalan bütün birlikler, 3 komando tugayı, 13 komando taburu ve 51 asayiş komando bölüğü depremin 2’nci günü itibarıyla bölgeye sevk edilmişlerdir.

Yine, depremin 3'üncü günü bütün eğitim ve öğretim faaliyetlerine ara verilerek, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, İzmir Foça, İzmir Yenifoça, Manisa Kırkağaç, Kastamonu ve Karabük Safranbolu'daki eğitim merkezlerinde eğitim gören öğrenci, personel ve kursiyer; yine, terörle mücadele harekât bölgesinde yani Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde görevli 7 komando taburu ile 15 asayiş komando bölüğü olmak üzere -ki bunlara güvenlik korucuları da takviye edildi- toplam 14.452 personel de hava yolu, kara yolu ve demir yoluyla afet bölgesine intikal ettirilmiştir.

Sayın Başkanım, Jandarma Genel Komutanlığı tarafından üç günde cumhuriyet tarihinin en büyük ve en süratli birlik kaydırmasıyla, toplam 25.446 personel, çok sayıda uçak, helikopter, araç, gereç, malzeme, teçhizat ve kumanya deprem bölgesine kara, hava ve demir yoluyla intikal ettirilmiş, arama kurtarma harekâtı ve yardım faaliyetleri ilk saatten itibaren başlamıştır.

Sonuç itibarıyla, takviye olarak giden 30.582 personelle birlikte toplam 65.105 personel deprem bölgesinde görevlendirilmiş ve envanterimizde ne kadar arama kurtarma ve yardım malzemesi varsa -yansıda görülen- neredeyse tamamı deprem bölgesine doğru yola çıkarılmıştır. Aynı şekilde, depremden iki saat sonra Sayın Jandarma Genel Komutanı da Kahramanmaraş iline intikal etmiştir.

Yine, her ile koordinatör ve sektör komutanı olarak görevlendirilen Jandarma Genel Komutan Yardımcıları ve 26 general tarafından, bölgeye ulaşılır ulaşılmaz, muhaberenin yeniden tesisi, Jandarma ve kamu binaları ile vatandaşlara ait binalarda hasar tespiti, ulaşımın yeniden açılması, arama kurtarma ve yardım faaliyetlerinin koordinesine başlanmıştır.

İnsansız hava aracı, insanlı keşif uçağı ve uydu görüntüleri üzerinden, ilk etapta yıkılan ve ağır hasarlı şehir merkezlerinde bulunan 4.052 bina ile köylerde bulunan 989 ev koordinatlarıyla birlikte tespit edilmiş, acil müdahale ekiplerini yönlendirmek ve adli, idari işlemlerde kullanılmak üzere ilgili birimlere bildirilmiştir. Yine, İHA ve İKU'lar vasıtasıyla diğer kurumların elektrik hattı, doğal gaz, petrol boru hatları, yol, liman ve baraj gibi kritik tesisler ile turizm bölgelerinde bulunan tarihi yapıların zarar görüp görmediği tespit edilerek ilgili birimlere bildirilmiştir.

İçişleri Bakanlığı koordinesinde yürütülen çalışma kapsamında, özel bir firmaya ait SkySat uydu görüntüleri üzerinden deprem bölgesindeki hasarlı binaların tespitine yönelik yapılan analiz çalışması il jandarma komutanlıklarıyla paylaşmıştır.

Deprem bölgesinde bulunan il jandarma komutanlıkları hizmet binalarının hasarlı olması ve arama kurtarma birimlerinin sahada yönlendirilebilmesi amacıyla hava keşif vasıtalarına ait görüntüler ilgili birimlere aktarılmıştır.

Yine, siber suçlarla mücadele birimlerimiz tarafından, deprem sonrası arama kurtarma ve yardım faaliyetlerine ilişkin sosyal medyada asılsız, yanıltıcı paylaşımlar yapan 87.500 hesap incelenmiş, bunlardan 3.778'inin suç içerikli olduğu tespit edilmiş, 824'ünün kimliği tespit edilerek ilgili birimlere bildirilmiştir.

Yine, deprem esnasında Adalet Bakanlığınca kapatılmasına ve tahliye edilmesine karar verilen deprem bölgesindeki 14 ceza infaz kurumundan 10.675 hükümlü ve tutuklunun tamamı, 9.470 personelin görev aldığı 847 nakil devresiyle diğer illere nakledilmiştir. Deprem bölgesinde 34.835 göçmenin idari gözetim altında tutulduğu, 16 geri gönderme merkezi, geçici barınma merkezi ve sevk merkezinden Hatay'da 1 GGM ile Malatya'da 2 GGM kullanılamaz hâle gelmiştir. Kullanılamaz hâle gelen 3 GGM'den toplam 3.302 göçmen, 12 ildeki geri gönderme merkezlerin nakledilmiştir.

Kara yollarında meydana gelen hasara bağlı trafik yoğunluğunu azaltmak ve yolları açık bulundurmak amacıyla deprem bölgesine toplam 229 Jandarma Trafik Timi görevlendirilmiştir. Trafik timleri tarafından trafik hizmetlerinin yanında yardım konvoylarının eskortlanması ve yönlendirilmesi

sağlanmıştır. Yine, depremin etkilediği illerde emniyet ve asayiş hizmetlerinin desteklenmesi amacıyla görevlendirilen 204 Jandarma asayiş timi tarafından gıda dağıtım faaliyetleri düzenlenmiş, müracaatlar ilgili kurumlarla koordine edilmiş, yaralı sevk işlemlerine destek sağlanmıştır.

Deprem bölgesinde hayvanları koruma faaliyetleri ile diğer asayiş hizmetlerinin desteklenmesi amacıyla 23 hayvan durum izleme timi görevlendirilmiştir. Bu timler tarafından 730 hayvan enkazdan çıkarılmış, ayrıca 58 köpek, 54 kedi, 2 kuş ve sokak hayvanlarının barınağa teslimi sağlanmıştır.

Adli soruşturmalar ve ceset kimliklendirme işlemlerinin desteklenmesi amacıyla 24 olay yeri inceleme timi ve 1 Jandarma afet kriminal inceleme timi bölgeye görevlendirilmiştir. Kimliği belirsiz cesetlerden alınan parmak izlerinin fotoğrafları mobil vasıtalarla Jandarma Kriminal Daire Başkanlığına iletilmiş, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü parmak izi veri tabanlarından sorgulanarak kimlik tespiti yapılmıştır. Ayrıca, cesetlerin yüz fotoğrafları ve DNA örnekleri üzerinden de kimliklendirme yapılmıştır. Bütün bu çalışmaların sonunda toplam 755 kimliği belirsiz afetzedenin kimliği tespit edilmiştir.

Yine, çadır ve konteyner kentlerde kalan afetzedelerin Jandarma tarafından Kimlik Bildirim Sistemi'ne kayıtlarının yapılması faaliyeti kapsamında, bugün itibarıyla 199.654 afetzedenin sisteme kaydı yapılmıştır.

Bölgede yürütülen iae hizmetleri kapsamında, Jandarma mobil mutfak ve fırını aracılığıyla 7 Şubat 2023 tarihinden itibaren Maraş ve Hatay illerinde 360.200 kişilik yemek, 426.400 kişilik çorba, kahvaltı ve 420 bin ekmek dağıtılmıştır. Ayrıca deprem bölgesindeki illere 369 bin adet kumanyalık konserve, 408 bin kilogram kuru gıda ve bakliyat ile 350 bin kahvaltılık malzeme sevk edilmiştir.

Hatay ve Maraş illerine nakliye ve sosyal yardım faaliyetlerinde kullanılmak üzere 83 Unimog aracı görevlendirilmiştir.

Sayın Başkanım, burada, basında da sık sık yer alan Jandarma arama kurtarma timlerinden biraz bahsetmek istiyorum. Bizim hâlihazırda 550-600 civarı arasında değişen profesyonel olarak eğitilmiş Jandarma arama kurtarma personelimiz bulunmaktadır. Bunlardan Ankara'da konuşlu Özel Asayiş Komutanlığında 16 Jandarma arama kurtarma timi, ayrıca, haritada görülen toplam 18 il jandarma komutanlığında, Türkiye'nin tamamını kapsayacak şekilde dağıtılmış 23 Jandarma arama kurtarma timi mevcuttur. Bu timlerden de sadece Bursa Uludağ, Kastamonu Ilgaz, Kayseri Erciyes, Erzurum Palandöken gibi tipi tehlikesinin devam ettiği kayak merkezlerinde toplam 6 tim bırakılmış, geri kalan tüm timler Jandarma kurtarma faaliyetlerine katılmak için deprem bölgesine intikal ettirilmiştir. Hatta şöyle söyleyebilirim: Bu timlerden Diyarbakır'da geçici görevle bulunan JAK timi sabah saat 06.23'te ilk enkazda arama kurtarma faaliyetine başlamıştır, diğer timlerin de tamamı 06.30'dan itibaren bölgeye intikal ettirilmiş ve aynı gün öğleden sonradan itibaren bölgede olmuşlardır. Bu timler son derece eğitilmiş, otuz dört hafta ve otuz yedi hafta arasında eğitim gören, tamamen profesyonel personelden teşkil edilmiş ve her türlü arama kurtarma teçhizatı kendilerinde mevcuttur. Burada da bu Jandarma arama kurtarma timlerinin Hatay ve Maraş'ta icra ettiği arama kurtarma faaliyetlerinden kısa bir film arz etmek istiyoruz.

(Video gösterimine başlandı)

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Bu, Diyarbakır'da sabah saat 06.23 Sayın Bakanım.

(Video gösterimine devam edildi)

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ - Sayın Başkanım, bu faaliyetleri yerine getiren Arama Kurtarma Tabur Komutanımız ve bir Tim Komutanımız da şu anda aramızdalar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok teşekkür ediyoruz. Yani gerçekten çok duygulandık, her bir can kurtulunca ne kadar sevindiğimizi hakikaten tarif edemezsiniz. Allah razı olsun.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ - Sayın Başkanım, bölgeye gönderdiğimiz Özel Asayiş Komutanlığı ve il jandarma komutanlıklarından 37 Jandarma arama kurtarma timi tarafından bu faaliyetlerde 648 vatandaş enkazdan sağ kurtarılmış, 2.046 vatandaşımızın da cansız bedeni çıkarılmıştır maalesef. Yine, tüm Jandarma birlikleri tarafından toplam yani önceki rakamın da içinde olduğu 12.428 vatandaş kurtarılmış, 7.158 vatandaşımızın cenazesi çıkarılmıştır.

Arama kurtarma faaliyetlerinde toplam 75 yeraltı görüntüleme cihazı etkin olarak kullanılmıştır.

Havadan sıhhi tahliye faaliyetleri kapsamında toplam 499 yaralı ve 429 depremzede vatandaşın tahliyesi sağlanmıştır. Ayrıca, diğer kurumların 1.737 arama kurtarma personelinin havadan sevk sağlanmış, toplam 893 bin kilogram erzak ve ilaç ile çok sayıda yaşam malzemesi kırsal alanda bulunan köylere taşınmıştır. İki yüz otuz dokuzu gece olmak üzere, iki bin iki yüz saat helikopterle uçuş gerçekleştirilmiştir. Hava yoluyla yurt içi ve yurt dışından gelen yardımların ülke ülke tasnif edilerek geçici bir depo alanı oluşturulması ve muhafaza edilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, seyahat edecek yolcuların uluslararası uçuş kurallarına uygun şekilde başka illere sevkleri gerçekleştirilmiştir.

Jandarma birlikleri tarafından deprem bölgesinde toplam 155 bin çadır kurulmuştur; toplam kurulan çadırın üçte 1'ine denk gelmektedir. Yine şehir merkezlerindeki hasar büyük olduğundan bir kısım vatandaşımız köylerde bulunan yazlıklarına gitmişlerdir. Bu sebeple, depremden önce 3 milyon 300 bin olan Jandarma bölgesindeki nüfus 4 milyon 170 bine çıkmıştır.

Sayın Başkanım, depremde biz de 11'i güvenlik korucusu olmak üzere toplam 76 Jandarma personelimizi kaybettik.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Allah rahmet eylesin.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Ayrıca, toplam 723 Jandarma personelinin -ki bunların 65'i depremde vefat eden- 1.054 birinci derece akrabası yani eş, çocuk, anne-baba ve kardeşi de depremde vefat etmiştir. Yine, deprem bölgesinde birinci derece akrabasını kaybettiği hâlde görevine devam eden Jandarma personelleri de basına yansımıştır, şu anda da yansıda görülmektedir. Soldaki astsubayımız kızı ve damadını, sağdaki bayan astsubayımız 4 kardeşini, yine, soldaki bayan astsubayımız çocuğunu kaybetmiş ve sağdaki bayan astsubayımız da evi dâhil daha çok maddi hasarlı olmak üzere depremde mağdur olmuştur.

Sayın Başkanım, bölgede bulunan 93 adet Jandarma Entegre Muhabere Bilgi Sistemi Tekrarlayıcı Merkezi hâlihazırda faaldir. El telsizi, bilgisayar, “powerbank” olmak üzere 3 binin üzerinde MEBS malzemesi bölgeye gönderilmiştir. Ayrıca, 55 personelden oluşan 14 muhabere teknik destek timi bölgede görev yapmaktadır. GSM kapsama alanı dışında kalan bölgelerde haberleşme ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 7 adet uydu yer terminali kurulmuştur. Yine, GSM şirketlerine destek sağlamak amacıyla JEMUS tekrarlayıcı merkezlerine kurulum izni verilmiştir. JEMUS altyapısına entegre olmuş tüm kurumlar deprem anından itibaren kesintisiz bir şekilde telsizle haberleşebilmişlerdir ve hatta, şöyle ifade edebilirim: İlk saatlerde sadece telsiz haberleşmesi vardı, GSM haberleşmesi mümkün olmadı.

Lojistik destek faaliyetleri kapsamında bölgeye 67 adet WC-duş konteynerinin kurulumu yapılmış, 300 adet seyyar WC Hatay iline sevk edilmiş; yine, Hatay, Maraş, Adıyaman, Antep, Osmaniye, Malatya ve Urfa illerine toplam 325 adet çadır kurulumu yapılmıştır. Lojistik Komutanlığından bölgeye sevk edilen inşaat, bakım onarım branşlı 361 personel tarafından çadırlar bölgesine elektrik hattı çekilmesi, kalorifer tesisatı kurulumu, konteyner tuvalet hattının düzenlenmesi, PVC bakım onarımı ve banyo tesisatı gibi faaliyetler icra edilmiştir.

Deprem bölgesindeki vatandaş ve personelin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Lojistik Komutanlığı ve diğer illerden Hatay, Adıyaman ve Maraş'a üçer adet berber masası, berber sarf malzemeleri, dikiş makinesi ile 9 terzi branşlı ve 9 berber branşlı uzman erbaş olmak üzere 18 personel görevlendirilmiştir.

Yine, bölgeye 1 tabip, 1 sağlık astsubay, 3 sağlık uzman erbaş ve birinci basamak sağlık merkezinden de 1 tabip, 2 sağlık personeli sağlık hizmetleri için görevlendirilmiştir.

Adıyaman ilinde lojistik üssü olarak oluşturulan fuar ve kongre merkezinde personel görevlendirilmiş, günlük olarak malzeme sevk ve koordinasyonu buradan yürütülmektedir.

Jandarma Dikimevi Müdürlüğü emrinde görevli 31 işçi deprem bölgesinde ihtiyaç duyulan çadır ihtiyacının karşılanmasına yönelik Ankara Etimesgut Kızılay tesislerinde çadır üretimine destek vermek amacıyla görevlendirilmiştir.

Hasar tespit çalışmaları kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapmak üzere Hatay ilinde görevlendirilen 20 inşaat mühendisi personel tarafından toplam 5.615 binanın hasar tespit çalışmaları tamamlanmıştır.

Sayın Başkanım, bütün bu bahsettiğim görevliler dışında Jandarma tarafından bölgede arama kurtarma ekiplerinin sevk ve idaresi, yönlendirilmesi; yabancı arama kurtarma ekiplerinin yakın emniyetinin sağlanması ve çevirmenlik yapılması; uydu yer terminalleri vasıtasıyla iletişimin tesis edilmesi; entegre muhabere sistemi vasıtasıyla haberleşmenin sağlanması; enkazların çevresinde emniyet tedbirlerinin alınması; şehirlerde yağma olaylarına karşı devriye ve güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesi; çadır kent ve konteyner kent bölgelerinde güvenliğin sağlanması; hastanelerde, morglarda güvenlik tedbirlerinin alınması; havaalanlarında güvenlik tedbirlerinin alınması; gelen yardımların dağıtılması; araçlarla yardım ve malzemelerin nakli; Maraş'ta ve Hatay'da komuta kontrol, sevk ve idare işlemlerinin yerine getirilmesi; yine, motorlu asayiş ve trafik devriyelerine çıkılması; yardım konvoylarına refakat edilmesi; komşu ülkelerden gelen yardım tırlarına sınırdan itibaren refakat edilmesi; İskenderun Limanı'ndaki yangının söndürülmesi amacıyla 2 helikopterin görevlendirilmesi; defin hizmetlerinde ve mezarlıklarda yardım, düzenleme ve güvenliğin sağlanması; kriminal birimlerce cenaze kimliklendirme hizmetlerinin yerine getirilmesi; köylerdeki hayvanlara yem ulaştırılması; kadın astsubaylar tarafından çocuk ve kadınlara destek faaliyetleri icra edilmiştir.

Sayın Başkanım, bu yansıda da rakamlarla tüm faaliyetlerimizin kısa bir özeti yer almaktadır. Bölgede toplam 65.105 personel, 4.114 araç görev yapmıştır. 644.779 vatandaşın, 10.675 tutuklu/hükümlünün, 3.302 göçmenin sevk sağlanmıştır. Hava araçlarıyla iki bin iki yüz yedi saat uçuş yapılmış, 155 bin çadır kurulmuş, 360 bin kişiye günlük yemek verilmiş, 420 bin ekmek dağıtılmıştır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hangi tarihten hangi tarihe kadar diye onları da slaytın altına yazarsak isabet olur bu dokümanlar artık kayda girdiği için.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Anlaşıldı, emredersiniz.

Şimdi de bütün bunları gösteren son bir kısa film gösterimiz var Sayın Başkanım.

(Video gösterimi yapıldı)

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sayın Başkanım, Jandarma Genel Komutanlığı, her türlü afet ve acil durumda vatandaşımızın yanında, yakınında ve yardımında olmak maksadıyla tüm imkânlarını ve kuvvetini seferber etmeye daima hazırdır.

Arz ederim.

Sunumumuz bitti Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Başkanı Tümgeneral Ferdi Korkmaz Paşamıza, ayrıca Jandarma Genel Komutanlığı Lojistik Komutanı Tuğgeneral Ersel Özer ve diğer komutanlarımıza gönülden teşekkür ediyorum; hakikaten Allah razı olsun.

Esasen, biz o bölgedeydik ama hakikaten bu kadar kapsamlı çalışma yapıldığını bilmiyorduk, demek ki daha önceki depremlerden sonra bazı seyyar merkezler de kurulmuş, bunların da çok büyük faydası oldu. Haberleşme birimi ve arama kurtarma birimleri gerçekten her türlü takdirin üzerinde; Allah razı olsun. Emeği geçen herkese, sizler vasıtasıyla bütün Jandarma teşkilatımıza ve tabii, Emniyet ve Millî Savunma Bakanlığımızın mensuplarına gönülden teşekkür ediyoruz.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sağ olun Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, birkaç soru olacak. Önce ben şunu sormak istiyorum, ilk soruyu ben sorayım: Şimdi, bundan sonra bir afet olduğu zaman ne gibi bir çalışma yapılması gerekiyor, bize bunları da söylerseniz; mevzuattaki eksikler, araç gereç, edevat, personel eksikliği ve diğer hususlarda biz bir tespit yapıyoruz yani. Bundan sonra afetlerde daha hızlı hareket edilmesi, eksikleri belirleme maksadımız daha mükemmel hâle getirmek bu arama kurtarmadan tutunuz da depreme dayanıklı, özette dirençli şehirler kurmak, birtakım hasarları azaltmak konusunda Komisyonumuz bir rapor hazırlayacak. Bu konularda sizlerin de tavsiyeleri, teklifleri olursa onu da memnuniyetle yazarız.

Ayrıca, ben Jandarmamıza ayrı bir teşekkür etmek istiyorum. Şöyle ki biliyorsunuz, maalesef bu sosyal medyada bazı asılsız haberler çıktı. Bunlardan birisi de “Yarseli Barajı yıkıldı.” Deyince, Antakya’daki arama kurtarma ekipleri “Kaçın.” diye neredeyse on saat kadar, maalesef, arama kurtarma yapılamadı. Bu bitti, daha sonra diğer barajlardan Büyük Karaçay Barajı “Yıkılıyormuş, yıkılacakmış.” diye haberler çıktı. Bunun üzerine, ben de karadan barajları her ne kadar incelemişsem de bir de havadan göreyim diye, Jandarmanın helikopteriyle bütün barajları gördük havadan. Başta Yarseli Barajı’ndan başlayarak, diğer Reyhanlı Barajı, Büyük Karaçay Barajı gibi barajların tamamını gördük, görüntüledik. Yani gerçekten sizlere teşekkür ediyorum ama bu tür asılsız haber yapanlara karşı da sizlerin ne gibi yaptığı birtakım yaptırımlar veya müeyyideler var, ne gibi tedbirler var? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Şimdi, müsaadenizle size soru soracak çok değerli Vekilimiz var. Mehmet Ali Çelebi, kendisi de eski asker, İzmir Milletvekilimiz.

Sayın Vekilim, buyurun efendim, size söz veriyorum.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Bakanım, çok teşekkürler.

Komutanlarımıza da hem sunum için hem deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar için çok teşekkürler.

Şimdi, bu büyük depremde 35 bin kişilik bir arama kurtarma grubu oluşturuldu, en son rakam oydu. Bunun 10 bini 90 ülkeden gelenlerdi ve dünyanın en büyük arama kurtarma operasyonu gerçekleştirildi ancak, buna rağmen, afetin büyüklüğü nedeniyle bunun yetmediğini de görüyoruz.

Şimdi, sayılara baktık, 37 JAK Timi, 600 personel. 600 personelin ulaştığı enkaz altındaki kişi sayısına baktığımızda, 3 bine yakın kişiye ulaştığımız, bunlardan 648'ini de sağ olarak kurtarmışız. Zaten “JAK” denildiği zaman insanların gözü ışıltıyor Sayın Bakanım. Biz İzmir’de de bunu gördük depremde, orada da gördük.

Şimdi, bu neden 6 bin olmasın diye sormak istiyorum; birinci soru bu. Bununla ilgili bir projeksiyonunuz var mı, bunu artırmaya yönelik bir planlama yapıldı mı?

İkinci öneri de afet zamanı bu JAK’ların emrine girecek şekilde sürekli ve zinde birlikleri, arama kurtarma birlikleri oluşturmak maksadıyla, komando birliklerinde bölük seviyesinde arama kurtarma timleri teşkil etmek ve kesici, hilti, jeneratör, dinleme cihazı gibi bu teçhizatları bölük depolarında muhafaza etmek, bu nasıl bir fikir, bunun uygulanabilirliği nedir? Böylece, bunlar afet zamanı JAK’ların emrine girer ve arama kurtarma eksikimizi de çok ciddi bir şekilde gidermiş oluruz diye düşünüyorum, bununla ilgili fikrinizi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir de bir teklifiniz vardı, unuttunuz herhâlde.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Bu, profesyonel boyutu Bakanım. Gönüllü boyutunda da özellikle bedelli askerlik yapanların, bir ay eğitim alanların AFAD bünyesinde eğitime tabi tutulmaları ve bunların da yine AFAD’ın emrine girecek şekilde düzen almaları, bence arama kurtarma sayımızı bir şekilde iyi bir seviyeye çekecektir diye düşünüyorum. İstanbul depremini bekliyoruz, Allah göstermesin...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Beklemeyelim inşallah.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Yani arama kurtarma burada çok önem arz ediyor.

Teşekkür ediyorum.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Buna direkt cevap verebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şöyle yapalım: Bir de Adana Milletvekilimiz Müzeyyen Şevkin Hanımefendi söz istedi, ona söz vereyim, daha sonra size söz vereceğiz.

Buyurun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben, öncelikle, ordumuzun değerli mensupları, JAK, bütün kumanda kademesi ve burada emeği geçen ordumuzun tüm mensuplarına yürekten teşekkürlerimi sunuyorum.

Gerçekten bizim göz bebeğimizsiniz. Bu nedenle, vermiş olduğunuz kayıplardan dolayı başsağlığı diliyorum, ailesinde kayıplar olanların da başı sağ olsun.

Önemli bir görevi ifa ediyorsunuz. Benim şu anda birkaç eleştirim olacak ama bu eleştiri doğrudan ordumuza değil, bunu harekete geçirmeyen mekanizmalardır. Lütfen, bunu ordumuza almayın, ordumuz bizim başımızın tacı ve göz bebeğimizdir; bunu buradan öncelikle ifade etmek istiyorum.

Şimdi, 7269 sayılı Afet Kanunu hâlen yürürlükte ülkede. Altmış dört yıl önce 1959 yılında çıkarılan 7269 sayılı Afet Kanunu’nun 7’nci maddesi der ki: “Afet bölgelerinde veya civarında bulunan ordu, jandarma, kıta birlik ve müessese kumandanları, haza, kendilerinden vali veya kaymakamlar tarafından istenilecek yardımları üstlerinden emir beklemeksizin yapmaya mecburdurlar.” Tabii,

bunu soru önergesi olarak da ilettim Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısına ama buna dair valiliklerden herhangi bir emir geldi mi, 11 ilimizin valiliğinden herhangi bir emir geldi mi; Jandarmamıza, JAK'a herhangi bir emir geldi mi?

İki, tabii, bir sürü spekülasyon veya gerçek çünkü biz de alanda... Adana'da 11 apartman tamamen yıkıldı. Belediyenin itfaiye ekipleri ve kurtarma ekipleri, daha sonra AFAD ekipleri geldi ama -bizim Adana için konuşuyorum- diğer illerde de ordunun geç geldiğine dair çok sayıda -biliyorsunuz- suçlamalar oldu ve serzenişler oldu bu konuda. İnsanların kurtarılmasına dair gecikmeli hareket edildiğine ve ordu eğer harekete geçmiş olsaydı bu insanların yarısının ölmeyeceğine dair kamuoyunda sürekli bilgiler var; buna dair ne düşünüyorsunuz.

Personeliniz yeterli miydi JAK kurtarma ekibi olarak? Bu kadar büyük bir afete karşı hazırlıklı mıydı JAK ve eksik neydi burada, sizin görmüş olduğunuz, sahada görmüş olduğunuz eksik neydi? Daha fazla elemana veya daha fazla ekipmana ihtiyaç var mıydı sahada? Ve düzenli olarak afete dönük tatbikatlar yapıyor musunuz? Diyelim ki buralar fay hattı üzerinde ve bilim insanları 24 il, 502 köy ve 100'ü aşkın ilçenin fay zonu üzerinde olduğuna ve buralarda olası depremlerin meydana geleceğine ilişkin sürekli uyarıları var; bu illere ilişkin...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – “Hazırlık var mı?” diyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu illerde afet oluştuğunda yerine ikame edecek yani orada Jandarma birliklerinin bir kısmının -sanıyorum, JAK'tan 182 jandarma vefat etmiş- yerine ikame edecek, o anda harekete geçemeyecek ekipler için farklı ekipleriniz var mıydı? Tabii, başka sorularım var ama onlar sizi ilgilendirmiyor. Sorularım bunlar.

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, teşekkür ederiz.

Şimdi, değerli Komutanlarım, ister kısa cevap verebilirsiniz, ister bir kısmını biz yazılı olarak da...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sayın Başkanım, bir kısmına hemen cevap vermek isterim, bir kısmına yazılı müsaade...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Öncelikli olarak şunu arz etmek istiyorum: Biz İçişleri Bakanlığına bağlıyız, Millî Savunma Bakanlığına bağlı değiliz Jandarma Genel Komutanı olarak. Dolayısıyla, bu illere görevlendirme, müdahale etme, bütün faaliyetler Sayın İçişleri Bakanının emirleri, talimatları ve bilgisi dâhilinde olmuştur ilk andan itibaren. Şunu da ifade etmek isterim: Zaten son bir-bir buçuk yılda ülkemizde meydana gelen, işte, orman yangını, sel baskını, depremler gibi faaliyetlerden biz de tecrübelendik. Zaten derhâl oraya müdahale ediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın İçişleri Bakanının “İki gün yollar kapalıydı, iki gün GSM operatörleri çalışmadı.” diye bir itirafı var; onu da buradan kayıtlara geçsin diye söylemek istiyorum.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Hemen cevap vereyim, şöyle Sayın Vekilim: Bizim telsiz irtibatımız hiç kesilmedi, biz deprem olduktan üç dakika sonra bile Ankara'dan telsize bastığımızda, ta Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinin x Jandarma karakoluyla görüşme imkân ve kabiliyetine sahibiz; hâlen de öyleyiz, şu anda da öyleyiz. Bizim açımızdan tabii ki bölgeye ulaşmayı zorlayan sebepler oldu. Ne oldu? En önemlisi Hatay Havalimanı çalışmadı. Eğer Hatay Havalimanı zarar görmemiş olsaydı, pist sağlam olsaydı, biz belki de saat on-on buçukta JÖAK'ın JAK timlerini Hatay'a indirmiş olacaktık ama ne yaptık?

İndiremedik; Adana'ya indirdik, Adana'dan da Hatay'a tekrar kara yolu intikal olunca -Sayın Hatay Milletvekilimiz biraz önce sormuştu, ona söyledim- tabii, ilk kurtarma ekiplerimiz Hatay'a öğleden sonra ulaşabildiler ya da akşamüstü ulaşabildiler ama havalimanı -ki Sayın Başkanımızın sorduğu soruların cevabından biri de bu bence, bölgedeki havalimanlarının pistleri depremden daha az nasıl etkilenir bilemiyorum tabii, benim uzmanlık alanım değil ama- yedek pistleriyle yapılırsa, inanın, çok daha rahat ve çok daha çabuk ulaşabilirdik.

Şimdi, Mehmet Ali Çelebi Milletvekilimizin sorularına cevap vermek istiyorum. Öncelikli olarak, malumunuz kuvvet yapısı planı vardır. Bu kuvvet yapısı planı kapsamında ve personel teminleriyle birlikte yıl yıl kurulacak birlikler tespit edilir. Mesela, benim önümde var -son beş yıllık yapıyor bu planlar- 2027'de JAK timlerinin sayısını 65'e çıkartmayı planlamışız şu anda.

Diğer sorunuz "Her Jandarma Asayiş Komando Bölüğünde bir time koruma, arama kurtarma eğitimi ve teçhizatı verilir mi?" Bununla ilgili de depremin üçüncü günü çalışmaya başladık; bu, çok güzel bir fikirdi zaten.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, çok teşekkür ederiz.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Evet, fikirlerimiz vardı ama bu sefer dedik ki: "En azından her komando bölüğünün bir timinde basit arama kurtarma eğitimi almış personel bulunsun ve malzemeler olsun, kurtarma sağlayalım."

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok isabetli olur.

Başka var mı Komutanım çünkü süremiz de sınırlı.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI LOJİSTİK BAŞKANI TUĞGENERAL ERSEL ÖZER – Sayın Başkanım, sadece kısa bir örnek vermek istiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun efendim.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI LOJİSTİK BAŞKANI TUĞGENERAL ERSEL ÖZER – Rakamlarla şöyle bir örnek vermek istiyorum: Biliyorsunuz, 2020 yılında Ekim ayında meydana gelmişti İzmir depremi. Biz, 2020 yılında JAK malzemesi alımı için 1 milyon 320 bin lira para ayırırken 2021 yılında 8 milyon 729 bin TL ödenek ayırdık çünkü JAK'ın orada gerçekten iyi iş yaptığını biliyoruz, ihtiyaç olduğunu da biliyoruz ve biz JAK taburu haricindeki illere de yani orada görmüş olduğunuz 16 haricindeki tüm illere de 2021 yılında almış olduğumuz malzemelerle o yeteneği kazandırdık.

Arz ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz, çok sağ olun. Diğer konuları yazılı olarak...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Diğer sorulara yazılı olarak... Ya, daha doğrusu soruları tam anlayamadık, anlasak cevap verebilirdik ama...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anlaşılmadıysa tekrar edeyim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, şimdi, Vekilim...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Yazılı olarak daha geniş geniş verebiliriz Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tutanaklardan alın ama lütfen bekliyoruz bunların yanıtlarını. Yani, bakın, amacımız üzüm yemek... Bizim amacımız daha iyiyi bulmak.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Müzeyyen Hanım, söz vermedik.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama sevgili Başkanım, bakın, 50 binden fazla insanımız enkaz altında ve yarısı kurtarılamadı. Buna ilişkin neyi yanlış yapıyoruz ortaya koymamız gerekiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bakın, Emniyet teşkilatımız...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Bir şey yanlış gitti ki 50 binin üzerinde insan hayatını kaybetti, bu yanlışları ortaya koymazsak biz nasıl doğruyu bulacağız. Çok değerli çalışmalar yapmışlar, nerede eksik gördüklerini lütfen bize aktarsınlar ki yine aynı şeyleri yapmayalım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, onu söyledik zaten. Müzeyyen Hanım, siz yoktunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben hep buradaydım Başkanım. Beş dakika...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hayır, şunu söyledim siz yokken ben, bu tür tenkit, tavsiye, teklifleriniz varsa bunları yazarsanız... Maksadımız, bundan sonraki muhtemel depremlerde daha iyi müdahale etmek. Tabii, diğer hususlar, burası sadece arama kurtarma...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Elbette, ben de onların deneyimlerinden yararlanalım diyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Diğer hususları diğer birimlere soracağız zaten.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Yine de yazılı cevap vereceğiz Sayın Milletvekilim yani hazırlıklarımız var, problem yok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Son olarak size de söz vereyim Sayın Vekilim.

Batman Milletvekilimiz Necdet İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) - Teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Aslında belki de Türkiye’deki en enteresan olay bu afette şu oldu: Herkes “Asker nerede?” dedi. Bu, aslında iyi bir şeydi ilk çağrıda, ilk ulaşan kesimler, ilk örgütlü yapı açısından fakat işte, emniyetteki arkadaşlar da sunum yapacaklar. Bir kere, yapılan çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum. Kayıplara Allah rahmet eylesin, kolluk güçlerindeki yaralılara da şifa dileyelim. Bir de tabii, hepimizin tanık olduğu bir şey oldu, sosyal medyada çok kötü görüntüler çıktı. Yani işte, işkenceyle ilgili, özellikle bu yağma, hırsızlık, ayrımcılık, kutuplaşma; işte, birileri gelmiş diye ve Sayın Komutan, yanılmıyorsam Hatay’da -şimdi arkadaşlardan bilgi istedim, gelecek herhâlde- 2 kardeş gözü altına alınıyor, birisi de yaşamını yitiriyor. Herhâlde bir soruşturma da açılmış, savcılık da soruşturmayı devam ettiriyor. Yani bütün her şey için teşekkürler fakat gerek sosyal medyada bazen de olumsuz, bilerek taraflı haberler de yayılabiliyor. Onlarla ilgili işlemler, neler yapıldı? Bu çıkan olaylarla ilgili... Şimdi, verilere baktım 44 tane vaka iletilmiş, bilgilendirseniz iyi olur çünkü bir yığın hizmet anlatılıyor, bu yapılan hizmetlerle beraber işte, bir kısım konuşulan, yapılan şeyler de bütün bu hizmeti daha farklı bir boyuta getirebiliyor. O konuda bir çalışma var mı yok mu bir bilgilendirseniz sevinirim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Teşekkür ederim, sağ olun.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilimizin bahsettiği bir hudut karakolunda herhâlde Suriyelilerle ilgili bir konu.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sizin dediğiniz son olay kaçak girişlerle ilgili, ben onu söylemiyorum.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Ben şöyle arz edeyim, o konu adli makamlarda şu anda, adli süreç devam ediyor. Herhangi bir gözaltı, tutuklama durumu yok.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – 1 kişi yaşamını yitirdi.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – 1 kişinin yaşamını yitirdiğini biliyorum. Konu adli makamlarda olduğu için şu anda benim buradan yorum yapmam veya bilgi vermem doğru olmaz diye düşünüyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, çok teşekkür ediyoruz, sizlerle gurur duyuyoruz, hakikaten çok büyük hizmetleriniz var ama dediğimiz gibi kanun, yönetmelik, mevzuat açısından, ödenek konusunda herhangi bir teklifiniz, tenkidiniz varsa çok isabet olur. Diğer şeyleri yazılı olarak önümüzdeki hafta çarşamba günü akşamına kadar cevap vererseniz memnun oluruz.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI ASAYİŞ BAŞKANI TÜMGENERAL FERDİ KORKMAZ – Anlaşıldı Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hepinize teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Şimdi efendim, sizler beklemeyin çünkü çok işiniz var. Tabii, misafir olarak kalabilirsiniz ama arzu ederseniz vazifelerinize dönebilirsiniz.

Şimdi Emniyet Genel Müdürlüğümüzün sunumu var efendim.

Emniyet Genel Müdürlüğümüz, buyurun efendim.

Vedat Mercan Beyefendi, sunumu siz mi yapacaksınız? Vedat Bey burada, değil mi efendim? Evet, sunumu kim yapacak efendim?

Efendim, hemen sizlere söz veriyorum; sizler de kayda girdiği için kendinizi tanıtırsanız. Evvela size de Emniyet teşkilatımıza da teşekkür ediyoruz peşinen.

Sunum biraz kısa olursa memnun olacağız çünkü zaten sunumu sundunuz. Tek sunum yapacaksınız herhâlde değil mi efendim?

4.- Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanı Vedat Mercan'ın, deprem bölgesinde deprem olduğu andan itibaren Emniyet teşkilatının yapmaya çalıştıkları ve yaptıkları hakkında sunumu

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Tek sunum yapacağız.

Arkadaşlarımız; Güvenlik Daire Başkanımız Cüneyt Ünal, Kriminal Daire Başkanımız Bülent Gürcan ve bizim yardımcılarımız buradalar.

Size deprem bölgesinde, deprem olduğu andan itibaren Emniyet teşkilatının yapmaya çalıştıklarını ve yaptıklarını kısaca anlatmaya çalışacağız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Buyurun efendim, söz sizde.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Özellikle sunumumuzu da kısa tuttuk.

Depremden etkilenen 11 ilimiz oldu. Afet sonrasında kendim ve arkadaşlarımız da dâhil olmak kaydıyla deprem bölgesine 20 bin civarında polisimize ek olarak 57 bin civarında polisimizi tekrardan oraya görevlendirdik, şu anda bölgede toplamda 77.375 personel görev yapmakta. Bunların dışında, ayrıca, ilerleyen günlerde, gönüllü olarak gitmek isteyen personellerden 2.126 personeli bölgeye göndermiş bulunmaktayız.

Afetten etkilenen illerimizdeki emniyet müdürlerimize yardımcı olmaları amacıyla 20 polis başmüfettişi bölgede görevlendirildi. Ayrıca, havalimanlarına görevlendirilen 10 polis başmüfettişi de buradaki koordinasyonu sağlamış oldular. Havalimanına görevlendiren, yeteri kadar yabancı dil bilen personelimiz hem oradaki koordinasyonun sağlanmasını hem de gelen yabancı heyetlere eşlik edilmesini ve ulaşacakları yerlere gitmelerini sağladılar.

Deprem bölgesinde trafik düzenlemesi yapması amacıyla 179 trafik ekibi, 410 personel, 58 adet çekici takviye olarak diğer illerden gönderilmiştir.

Şu an afet bölgesinde 2 uçak, 10 helikopter, 10 insansız hava aracı, 1 görüntü aktarma aracı, 1 adet çekici, 26 adet mobil mutfak, 115 mobil tuvalet, 24 mobil banyo, 49 adet zırhlı mobil kontrol noktası, 9.695 adet hem polis ekibi hem yunus motosikleti ve zırhlı araç bulunmaktadır.

Vatandaşlarımızın ve personelimizin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bölgeye 854 adet konteyner, 769,5 ton gıda, 2.673 adet çadır gönderilmiştir.

Deprem nedeniyle bu illerimizde 216 personelimiz hayatını kaybetmiştir.

1.124 Polis Arama Kurtarma personeli ile 12 PAK aracı -Polis Arama Kurtarma aracı- 4 adet arama kurtarma köpeği, 11 adet kadavra arama köpeğiyle yapılan kurtarma çalışmaları sonucunda 1.151 vatandaşımız enkazlardan sağ olarak kurtarılmış, 4.584 vatandaşımızın ise cansız bedenine ulaşılmıştır, bu arkadaşlarımız vasıtasıyla.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Bu tamamen sizin kurtardıklarınız değil mi?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Evet, bunlar Polis Arama Kurtarma Timleri dediğimiz, Emniyet teşkilatına ait kurtarma timlerinin kurtarmış olduğu vatandaşlarımızın sayıları.

Kriminal Daire Başkanlığımızca kimlik tespit çalışmaları yapmak üzere bölgede 170 ekip, 461 personel görevlendirilmiştir. Adli makamlar ve yerel makamlarla iş birliği içerisinde oluşturulan alanlarda, hayatını kaybeden vatandaşlarımızın kimlik tespit işlemleri çerçevesinde 3.755 cenazenin sadece parmak izinden kimliklerinin tespit edilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, hayatını kaybeden kimliği belirsiz şahıslar için fotoğraftan teşhis yöntemi işlemleri yaptırılmış olup bu yöntemle 275 vatandaşımızın da kimliği tespit edilmiştir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Kimliği teşhis edilmeyen var mı şu anda?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Kriminal Daire Başkanlığı kardeşimiz yanımızda. Halen şu anda bizim DNA örneği aldığımız, mümkünse, imkânı varsa parmak izi örneği aldığımız ve yerlerini bildiğimiz, şu an mezarlarını bildiğimiz ancak kimliklendiremediğimiz 1.297 civarı vatandaşımız hâlen kimliklendirilemedi ve bunların kimliklendirme çalışmaları hâlen devam etmekte.

Bölgede hem Jandarma hem polis bölgesi olarak 305 şahsın -bunlardan 81 tanesi çocuk-kayıp olduğuyla ilgili ihbar tarafımıza yapmış ve değerlendirme yapılmaktadır. Deprem bölgesinde meydana gelen çocuğun kaçırılması veya alıkonulması olayları incelendiğinde Emniyet birimlerine –“Emniyet” derken, Jandarmayı da kastediyorum- böyle bir ihbar yapılmamış, böyle bir tespit de söz konusu değildir. Hâlen, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kurumlarında bakım ve gözetim altında 39 çocuk, Sağlık Bakanlığı kurumlarında da tedavisi devam eden 33 çocuk ve 2 yetişkin olmak üzere toplamda 74 kişinin, vatandaşımızın kimlik tespit çalışmaları devam etmektedir. Bu çocuklardan, 72 çocuktan 56’sı 0-1 yaş arasındır, diğer geri kalan 2 yetişkinimizin 1’i İstanbul’da, 1’i Ankara’da; 1’i kendisini ifade edemeyecek kadar yaşlı durumda, diğeri de yoğun bakımda hâlen bilinci kapalı vaziyette tedavi görmektedir, bunun için kimlikleri tespit edilememiştir.

Bakanlığımız koordinesinde yapılan kimlik tespiti çalışmalarıyla Aile ve Sosyal Hizmetler ile Sağlık Bakanlıklarına bağlı kurumlarda bulunan ve kimliği tespit edilemeyen yaralı, engelli, travmatik, yaş ve benzeri nedenlerle 1.739 çocuğun ilgili bakanlıklarca yakınlarına teslim edilmesi sürecine katkıda bulunulmuştur.

Deprem sonrasında yıkılan binaların inşaatında ihmali ve kusuru nedeniyle vatandaşlarımızın ölümünde ve yaralanmasında sorumlu bulunan müteahhit, yapı denetim yetkilisi, mimar, mühendis ve benzeri şahıslara yönelik yürütülen soruşturmalarda 1.121 şahıs hakkında işlem yapılmış, 316 şahıs tutuklanmış, 380 şahıs adli kontrol kararıyla serbest bırakılmış; tahkikatları devam etmektedir.

Siber suçlarla ilgili olarak... Provokatif paylaşımlarda bulunduğu değerlendirilen 1.194 hesap yöneticisi tespit edilmiş, 185 şahıs gözaltına alınmış, 74 şahıs adli kontrol şartıyla serbest kalmış, 48 şahıs tutuklanmıştır. 157 hesap yöneticisinin yurt dışında olduğu, 203 hesap yöneticisinin ise deprem bölgesinde ikamet ettiği tespit edilmiştir.

Sunumumuz bu kadardır, arz ederim

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Biliyorsunuz “Yarseli Barajı yıkıldı.” diye sosyal medyadan bir...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – On dakika sürdü Sayın Başkan, on saat değil, on dakika.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Ama onun etkisi çok fazla oldu yani etki alanı itibarıyla da bir...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – On dakika sürdü, on dakika sonra “Böyle bir şey yoktur.” diye haber yapılmıştı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, yok değildi. On dakika değil, on saatte ekipleri toparlayamadık orada ya. Bununla ilgili ne gibi işlem yapıldı acaba? “Yarseli Barajı yıkıldı” ve daha sonra...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sayın Başkanım, böyle bir soruyu beklemediğimiz için sormadık, yanımızda Siberden arkadaşımız yok. Uygun görürseniz yazılı olarak cevap verelim buna.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, yazılı.

Evet, teşekkür ederiz.

Suzan Hanım, sizin sorunuz var mı acaba?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Efendim, var benim de sorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biliyorsunuz, bugün soruları kısa alıyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Efendim, anlayamadım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Soruları kısa alıyoruz çünkü yetiştirmek durumundayız altıya kadar.

Buyurun efendim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tamam, peki, o zaman hemen konuşma kısmını bırakıp...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Siz sadece sualleri sorarsanız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – ...sadece sualleri saracağız, anlaşıldı.

Şimdi, 1.121 müteahhit hakkında işlem yapıldığını söylediniz. Depremlerin oluşumlarında sadece müteahhitleri sorumlu tuttuğunuzu görüyoruz, başka bir istatistik vermediğinize göre. Hâlbuki -müteahhitlerin sorumsuzluğunu iddia etmiyorum, sakın böyle bir yanlış anlaşılma olmasın-

müteahhitlerle beraber silsileyle, zincir içerisinde sorumlu olan başka kurum, kuruluş, kişi ve makamların varlığı konusunda bir araştırmanız, bir çalışmanız var mı? Çünkü biliyorsunuz ki bir inşaat, deprem öncesinde başlarken bir müteahhit getiriyor, diyor ki: “Şu benim planım, buna izin verirseniz inşaatla başlayacağım.” İşte, zemin etütlerine uygun inşaat projesi varsa uygunluk veriliyor, başlatılıyor. Sonra, uygun yapılmış mı, değil mi? Bunun denetimiyle yapı kullanma izinleri veriliyor. Bu süreç içerisinde yapı denetim kurumları ve Çevre Şehircilik Bakanlığının denetim kurumları vesaireleri denetlemeleri de gerekiyor. Hatta şunu da merak ediyorum: Mesela, bu konuda imar aflarıyla beraber deprem riski olan yerlerde affedilen yerler de var mıydı? Bu size yöneltilecek bir soru değil ama merak ediyorum.

Şimdi, ben bu çalışmaların sadece müteahhitler üzerinden mi yürüdüğünü, bunun dışında bir çalışmanız olup olmadığını soruyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sayın Vekilim, bizim polis olarak veya jandarma olarak bu bahsettiğimiz operasyonların tamamını...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Size gelen talimatlarla yürütüyorsunuz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Evet.

...adli tahkikatların tamamını kendimizin resen yapma şansımız zaten yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, size gelen böyle bir şey var mı yani sadece müteahhitler mi bugüne kadar gelen?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Hayır efendim, burada yapı denetim sorumluları falan da yazıyor; bunun operasyonunu yapan birimlerimizden aldığımız bilgiler bu şekilde.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Merak ediyorum.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Ancak polisin veya jandarmanın tek başına, kendi başına “Bu işte başkaları da suçlu olabilir mi, kusurlu olabilir mi?” gibi bir araştırma içerisine girmesi...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, merakım şu yönde: Size gelen... Yani siz diyorsunuz ya “1.121 müteahhit hakkında işlem yaptık.”

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Müteahhit değil aslında, şahıs hakkında.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Öyle dediniz ama.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – İstirham edeyim, tekrar dinlerseniz; onun öncesinde, “vatandaşlarımızın ölümünde ve yaralanmasında -hatta, burada yazılmadığı hâlde- sorumluluğu bulunan müteahhit, yapı denetim yetkilisi, mimar, mühendis ve benzeri şahıslar” dedim. Sunumun sizde olması lazım. Var değil mi sunum sizde?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sadece müteahhitler değil orada, resim müteahhit olduğu için Suzan Hanım, siz herhâlde sadece müteahhit... Müteahhit denmedi, sorumlular.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben sadece onların üzerinden...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sunumun sizde de olduğunu...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tamam, ben okuyacağım onu, o şey değil.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Var yani. Ben de öyle dediğimi hatırlamıyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, teşekkür ederiz.

Başka soru...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Haber yanıltıcı olmuş orada.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Evet yani “müteahhit” diye geçmiş. Yani merakım şu: Sadece müteahhitler üzerinden mi gidiliyor? Size gelen araştırma, bu konudaki soruşturma sadece müteahhitler üzerinden mi yoksa başkaları da geldi mi diye soruyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Değil, değil efendim, ben bilgi vereyim. Sadece müteahhitler değil, orada denetleyici bütün birimler, ruhsat veren, yapıyı denetleyen herkes için bir işlem yapılıyor. İsterseniz, arzu ederseniz Adalet Bakanlığını çağırırız, detaylı bilgi alırız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İyi olur, mutlu olurum Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, Emniyet teşkilatımıza gönülden teşekkür ediyoruz. Hakikaten, sizin de oradaki faaliyetlerinizi biliyoruz, Allah razı olsun.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sağ olun efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ayrıca, Emniyet mensubu olup da hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet niyaz ediyoruz; yaralıları var, onlara da acil şifalar diliyoruz.

Az önce Jandarmadan özellikle talepte bulunduk, biliyorsunuz. Sizin de acaba bu polis arama kurtarma birliklerinin sayısını artırmak için bir planınız var mı? Bu gerçekten önemli çünkü Emniyet teşkilatımız da çok güçlü bir teşkilat yani Orman teşkilatıyla birlikte kurulmuştu galiba 1845’te, dolayısıyla güçlü bir teşkilat. Bu konuda düşünceniz varsa onu soralım.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKANI VEDAT MERCAN – Sayın Başkanım, benim bu konuda düşüncem de var, fikrim de var ama bu konudan sorumlu arkadaşımız Güvenlik Daire Başkanı arkadaşımız. İsterseniz, iki dakika söz verirsiniz daha uygun olacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, memnun olurum. En azından, bu önemli bir konu olduğu için biz Daire Başkanımıza söz verelim.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÜVENLİK DAİRE BAŞKANI CÜNEYT ÜNAL – Sayın Başkanım, kıymetli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Ben depremin olduğunu öğrenir öğrenmez süratli şekilde bütün polis arama kurtarma ekiplerimle beraber Maraş’a geçtim, Özel Harekât Başkanımız da Hatay’a geçti çünkü hem Güvenlik Daire Başkanlığı Çevik Kuvvet birimlerinin içinde ve bana da oradan bağlı hazır kuvvet birimlerinin içinde arama kurtarma ekipleri var hem de Özel Harekât Başkanlığımızın ekipleri var. Bu ekiplerimiz 1.124 personelimize alanda bizzat görev yaptılar. Bu ekiplerimizin sayısını artırmayla ilgili çalışmalarımız hâlen devam ediyor. Bölge bölge düşünüyoruz çünkü burada yaşadığımız deprem şunu gösterdi: 11 ilimizin hepsi depremzede oldu, dolayısıyla depremden etkilenmeyen yerlerden gitmesi gerekir onlara. Allah göstermesin, İstanbul’da olsa İstanbul depremzede olacak çevresindeki illerle beraber, dolayısıyla

dışarıdan götürmemiz lazım. Bu anlamda, biz 7 farklı ilimizde birim kurmuştuk, bunlara gelir gelmez hemen 5 tane daha ilave ettik; birim sayısını artırıyoruz. Eğitimli personel ve araç sayısını da süratli bir şekilde artıracğız. Bence de bu sayıların artırılmasında yarar bulunmaktadır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok teşekkür ederiz.

Efendim, sizlere de gönülden teşekkür ediyoruz, başarılar diliyoruz. Allah razı olsun.

Şimdi Millî Savunma Bakanlığımızın sunumu var.

Muhammed Mahmud Ötegen, Millî Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdür Yardımcısı; Yılmaz Koçak, Millî Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdürlüğü İnşaat Daire Başkanı; Turaç Yavuz da Millî Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdürlüğü Analitik Lojistik Yönetim Daire Başkanı; hoş geldiniz.

Buyurun, söz sizde.

5.- Millî Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Mahmud Ötegen'in, Kahramanmaraş merkezli depremler ve bu depremler sonrasında Bakanlık kadro kuruluşunda yer alan kurumların Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında yaptıkları hakkında sunumu

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kahramanmaraş'ta 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sebebiyle vefat eden tüm vatandaşlarımıza rahmet, yakınlarına sabır ve yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Bilindiğı üzere ülkemizde yaşanan afetlerden elde edilen tecrübeler doğrultusunda afetlere etkin müdahaleyi sağlamak amacıyla 2014 yılında Türkiye Afet Müdahale Planı hazırlanmıştır. 2018 yılında yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle birlikte bakanlıklar ve bağlı kuruluşlarda meydana gelen değişikliklere istinaden Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliğı 2022 yılında revize edilmiştir.

Bakanlığımız, Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında Afet Haberleşme Grubu, Afet Güvenlik ve Trafik Grubu, Afet Yangın Grubu, Afet Arama ve Kurtarma Grubu, Afet Sağlık Grubu, Afet Tahliye ve Yerleştirme, Planlama Grubu, Afet Nakliye Grubu, Afet Barınma Grubu ve Afet Beslenme Grubunda destek çözüm ortaklarıdır.

Asrın felaketi olarak nitelendirilen 2 büyük deprem ve sonrasında Bakanlığımız kadro kuruluşunda yer alan tüm kurumlar Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında ana çözüm ortağı, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak ilk andan itibaren bütün imkânlarıyla seferber edilmiştir. Depremin akabinde saat 04.30'da tüm birimlerden durum raporu istenmiş, aynı saatte Türk Silahlı Kuvvetleri İnsani Yardım Tugay Komutanlığına "Hazır olun." emri verilmiştir. 04.30 ile 04.35 arasında 2. Zırhlı Tugay Komutanlığı Yardımcılığı İslahiye'de, 2. Zırhlı Tugay Komutanlığı da Kahramanmaraş'ta depremzede vatandaşları kışla içerisindeki emniyetli bölgelere alarak barınmalarını sağlamışlardır. Saat 05.00'te Bakanlığımız bünyesinde Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi teşkil edilmiş, aynı saatte Antakya 2. Hudut Alay Komutanlığı arama kurtarma ve halka yardım faaliyetlerine başlamıştır. Saat 05.10'da Millî Savunma Bakanımız tarafından Sayın Cumhurbaşkanımıza Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili ilk raporlar sunulmuş, Hatay'da 1 binamızın yıkıldığı, 3 erimizin şehit olduğu bilgisi verilerek Genelkurmay Başkanı ve Kara Kuvvetleri Komutanıyla birlikte Hatay'a hareket edileceğı arz edilmiştir. Saat 05.15'te 2. Zırhlı Tugay Komutanlığı Yardımcılığı İslahiye'de Müge Sitesi'nde arama kurtarma faaliyetlerine başlamıştır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Aynı gün kaçta? Onu tekrar edin.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Saat 05.15’te, depremden elli sekiz dakika sonra.

05.45’te 2. Ordu Karargâhındaki askerler arama kurtarma faaliyetlerine başlamış, Hâkim Bey ve Behiç Bey apartmanlarında 2 sağ afetzedeye ulaşmışlardır. 06.00’da 2. Zırhlı Tugay Komutanlığı tarafından Kahramanmaraş’ta, 39. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı tarafından da İskenderun’da arama kurtarma faaliyetleri başlatılmıştır. 06.17’de 2. Ordu İstihkam Alay Komutanlığı tarafından Yeşilyurt Malatya’da yapılan arama kurtarma faaliyetleri neticesinde 8’i sağ, 3’ü vefat olmak üzere 11 afetzedemiz 06.17 itibarıyla çıkarılmıştır. Saat 07.15’te, depremden yaklaşık üç saat sonra Deniz Kuvvetleri Komutanlığı TCG İSKENDERUN ile çıkarma gemileri TCG BAYRAKTAR ve TCG SANCAKTAR gemilerine intikal emri verilmiştir. 07.54’te Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı tarafından gelen talep doğrultusunda personel, araç ve malzeme nakli için hazırlanan 3 adet A400M uçağımız, yoğun kar yağışı neticesinde pistin kapalı olmasına rağmen pist açılmış, akabinde Ankara, İstanbul ve İzmir’e nakliye için hareket etmiştir. Saat 08.00’de 39. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı tarafından İskenderun’da Pera Palas, Sahil ve Eda apartmanlarından 26 depremzede vatandaşımız sağ olarak kurtarılmış, kışla mutfağından İskenderun’da vatandaşlarımıza çorba dağıtımına başlanılmıştır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamamı askerler tarafından değil mi bu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Evet, Serinyol’daki 8. Komando Tugayımız tarafından.

08.25’te 2. Ordu sorumluluk sahasındaki birliklerin, bölge dışındaki birliklerin deprem bölgelerine sevkı başlamıştır; bu plan çerçevesinde 38 tabur harekete geçmiştir, detayları sunuda vardır. 09.03’te 39. Mekanize Piyade Tugay Komutan Yardımcılığı tarafından 2 iş makinesi ve 11 personelle İskenderun Devlet Hastanesi -eski SSK hastanesi- enkazında yapılan arama ve kurtarma faaliyetleri neticesinde 5’i sağ, 16’sı vefat olmak üzere 21 depremzedeye ulaşılmıştır. 11.30’da garnizon birlikleri dışında ilk birliğin bölgeye intikali Gaziantep Nurdağı’nda gerçekleşmiştir, 8.25’te verdiğimiz emrin neticesinde ilk ekibimiz 11.30’da sahadadır. Görüldüğü üzere, depremin ilk anından itibaren çalışmalar büyük bir gayretle başlamış ve olumsuz meteorolojik koşullara rağmen süratle devam ettirilmiştir. Kıbrıs’taki unsurlar dâhil bütün Silahlı Kuvvetler bölgeye destek sağlamış, 27 il ve ilçeden deprem bölgesine birlikler sevk edilmiştir.

Özetlemek gerekirse, ilk kırk günde asker ve sivil yaklaşık 42 bin personel sahada görevlendirilmiştir. 65 uçak, 71 helikopter, İHA ve TİHA’larla hava köprüsü, 24 gemiyle deniz köprüsü kurulmuştur. Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde yer alan ve deprem sonrasında askerî fabrikalar tarafından üretilen toplam 3.639 çadır, 300 yaşam konteyneri, 1.516 yangın söndürme cihazı deprem bölgesine sevk edilmiştir. Mehmetçiklerimiz tarafından yaklaşık 71 bin çadırın kurulumu yapılmış, 110 seyyar mutfak, 48 seyyar fırın bölgede hizmete başlamıştır. 2 milyon 400 bin çorba, 3 milyon sıcak yemek, 3 milyon 200 bin paketli gıda, 3 milyon su, 900 bin sıcak, soğuk içecek ile 6,2 milyon ekmek depremzede vatandaşlarımıza dağıtılmıştır. Kurulan seyyar sahra hastanelerinde TCG SANCAKTAR ve TCG BAYRAKTAR gemilerinde toplam 151 ameliyat yapılmış, 17.405 kişi tedavi edilmiştir. 239 Mehmetçik okulu kurulmuş, muhtelif çeşit ve miktarlarda giyecek, korumalı giysi, iş makinesi, araç, hijyen malzemesi, banyo, tuvalet kâğıdı, çamaşır üniteleri ile mobil gıda laboratuvarları bölgeye sevk edilmiş, valiliklerimiz aracılığıyla yaklaşık 3 milyon litre de akaryakıt bölgedeki iş makinelerine nakledilmiştir, dağıtımı sağlanmıştır.

Bakanlığımızın Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında, destek çözüm ortağı olarak acil durum ve ön iyileştirme faaliyetleri azim ve kararlılıkla devam etmektedir. Bununla birlikte, afet ve acil durumlara yönelik süreç iyileştirme, kapasiteyi geliştirme ve raporlama faaliyetleri başlatılmış, Bakanlığımız binalarına yönelik hasar tespiti, alınacak tedbirlerle ilgili raporlar hazırlanmaya başlanmıştır.

Malumlarınız olduğu üzere, Bakanlığımızın yürüttüğü görevlerin savunma ve güvenlik alanlarıyla ilişkili olduğu, gizlilik içerisinde yürütülmesi gerektiği dikkate alındığında, Bakanlığımız kadro ve kuruluşunda yer alan kurumların kullanımındaki bina ve tesislerde devletin güvenliğine ilişkin temel menfaatlerinin korunması, yapım, bakım, onarım faaliyetlerinin gizlilik içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 25’inci ek maddesinde “Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinin mal ve hizmet alım giderlerine ilişkin tertiplerinde yer alan savunma sektörü, altyapı, inşa, iskân ve tesisleriyle NATO altyapı yatırımlarının gerektirdiği inşa ve tesisler ve bunlara ilişkin kamulaştırmalar ile stratejik hedef planı içinde yer alan alım ve hizmetler, vizeye bağlı olmayıp yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer almaz.” hükmü amirdir. Biraz önce belirttiğim amaç doğrultusunda bilgi ve belge paylaşamamakla birlikte, 12 ilde tahribata yol açan depremler sonrasında afet bölgesinde yer alan bina ve tesislerimizin tamamındaki hasar tespitler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızın ve inşaat emlak bölge başkanlıklarımızın teknik personeliyle yapılmış, genel hayata etkili afet bölgesindeki yapı ve tesis stokumuzun yüzde 82’sinin hiç hasar almadığı, yüzde 12’sinin az hasarlı olduğu, yüzde 2’sinin orta hasarlı ve yüzde 4’ünün de ağır hasarlı olduğu tespit edilmiştir. Orta hasarlı binaların yapısal güvenlik analizleri yine inşaat emlak bölge başkanlıklarımızca yapılmakta olup ağır hasarlı binaların ise Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında yıkım ve enkaz işlemleri devam ettirilmektedir.

Suriye sınırımızın 917 kilometrelik hattı boyunca sınır fiziki güvenlik sistemlerinde lokal hasarlar alınmış olup hasar tespit çalışmaları tamamlanmış, bakım onarım faaliyetlerine başlanılmıştır.

Afet bölgesinde bulunan NATO Akaryakıt Doğu Boru Hattı’nda da kısmi hasarlar tespit edilmiş, projelendirme ve onarım faaliyetleri başlamıştır. Ayrıca, NATO’nun en önemli lojistik paketlerinden biri olan, “CP156” olarak adlandırılan yetenek paketi 2.400 kişilik Antakya’ya, 1.600 kişilik de İskenderun’a kurulmak üzere ülkemize tahsis edilmiştir. Kampların kurulacağı alanların sekiz gün içerisinde saha iyileştirme faaliyetleri tamamlanmış ve çadır kurumları başlamıştır. Çadırlarla ilgili kısa bir not da söylemek gerekirse çadırların tamamı klimalı, eksi 32 dereceye, artı 49 dereceye dayanıklı çadırlardır.

Sözlerimi nihayetlendirirken ilave sorularınızla ilgili yazılı açıklama yapabileceğimizi de arz ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 177.920 çadırı siz kurdunuz, öyle mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Evet Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – “Sevki tamam.” diyorsunuz. Bunların tamamı kuruldu mu, onu da ilave edersek...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Şöyle: Sayın Bakanım, hava koridoru tamamen bizde olduğundan dolayı yurt dışından ve yurt içerisinden gelen bütün çadırların naklini biz sağladık. Onun haricinde Mehmetçik’imizin de kurmuş olduğu çadırlarımız da mevcut. 71 bin çadırın kurulumunu biz yaptık.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Çok teşekkür ederiz.

Tabii, Mehmet Ali Bey'in sorduğu bir soru vardı, aslında Jandarmaya sordu ama tabii, asker alma işleri sizin tarafınızdan yapıldığı için...

Özellikle şu anda bana çok mesaj geliyor “Bedelli askerler AFAD kapsamında eğitilse, gönüllü olarak da bunlar kayda alınsa, gerektiğinde ihtiyat olarak da kullanılsa.” şeklinde bir teklif var. Bu konuda bir çalışma var mı; bir.

İkincisi, daha önce Jandarmaya sorduğumuz gibi, siz de acaba arama kurtarma birliklerinin sayısının artırılması, bazı taburların bu maksatla gerçekten teşkil edilmesi konusundaki görüşünüz nedir?

Bir de ben Bakanken özellikle Milli Savunma Bakanlığıyla bir mutabakat zaptı imzalamıştık. Orman yangınlarında bazı birliklerin orman yangınlarına müdahale için oraya araç gereç, teçhizatı Orman Genel Müdürlüğü tarafından verilmişti. Acaba bu şekilde uygulamalar var mı, onu sormak istedim.

Tabii, yaptığınız çalışmalardan dolayı bütün askerimize, Millî Savunma Bakanlığımızın bütün mensuplarına gönülden teşekkür ediyoruz. Hakikaten sizlerle gurur duyuyoruz. Biz orada askerimizin ne büyük fedakârlıkla çalıştığını hakikaten bizzat gördük, orada mesai mefhumu olmadan gece gündüz çalıştı. Yakınıni kaybeden askerimiz bile orada vazifeye devam etti yani bu hakikaten bize has bir husustur, Batı’da böyle bir şey yoktur, bizim askerimiz hakikaten gerçekten askerdir, Mehmetçik diyoruz zaten. Bu bakımdan teşekkür ediyoruz.

Benim sorularım bu kadar, siz de soracaksınız galiba.

Bir de hakikaten sizin bütün birlikleri saat saat vermeniz de çok isabet oldu. Ya, bazıları “Asker nerede?” gibi veyahah “Devlet nerede?” gibi böyle tabirlerde bulunuyor. Ya, bunun da doğru olmadığı ortaya çıktı zaten. Siz aynı anda oradaymışsınız, bütün birlikleri sevk etmişsiniz. Bunu da açık bir şekilde ifade etmeniz kayıtlara geçmesi açısından önemli olduğunu ifade ediyorum.

Evet, Suzan Hanım, buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, Suzan Hanım, deprem bölgesindeki...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bu soruları bizzat yaşayarak soranlardan biri de benim. Zannediyorum bu şeyi sorarken de bana da bir gönderme yaptığınızı düşünüyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, gönderme yapmıyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Neyse ziyayı yok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Samimi gönderme yapıyorum ben.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle, bizzat depremi yaşayanlardan biriyim. 3 depremi de birlikte yani bütünüyle İskenderun’da geçirdim. İskenderun’da yaklaşık 380 göçük, 2 bine yakın...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Pazartesi günü orada mıydınız?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Oradaydım, her gün oradaydım. Sayın Başkanım, şöyle oradaydım... Biliyorsunuz ki deprem olduktan sonra Hatay bölgesi ile İskenderun bölgesi arasında ulaşım sorunu yaşandı, on iki saatte gidip gelinebiliyordu, hem trafik hem ulaşım, bu türlü sorunlar yaşandı. Hatta Hatay’ın içerisinde bırakın arabayla gitmeyi, yürüyerek o deprem bölgelerine gidebilme şansı bile yoktu.

Şimdi, ben iddia ediyorum, iddia ediyorum şöyle... Bir kere şunu söylemek isterim: Asker, polis, güvenlik güçleri, bunlar başkası değil, bizim çocuklarımız, biziz; benim kardeşim, senin evladın, öbürünün yeğeni yani onlar bizden başkası değiller. Evet, canhıraş da çalışıyorlar, askerin disiplini konusunda tek bir söz söyleme lüksüne de sahip değilim. Dilerdim ve isterdim ki bu afeti AFAD değil, asker yönetsin. Yani doğrudur, yanlıştır, bu benim özlemim. Fakat şunu söylemek istiyorum: O üç gün boyunca 380 göçük, 2 bin şey vardı. Ben polemiğe girmeden... İlk üç gün yani yaşam riski olan 3'üncü güne kadar... Biliyorsunuz, yaşam eşiği olan o 3'üncü gün. 3'üncü güne kadar sizin tarafınızdan deprem bölgesindeki illere kaç arama kurtarma ekibi ya da asker sevkiyatı yapıldı? İl ve ilçeler bazında bir bilgi edinirsem çok mutlu olacağım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, şimdi, siz de kısa cevap verebilirsiniz veya genelde yazılı...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İlk üç günü ben almak istiyorum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Sayın Bakanım, tabii ilk üç gün dediğimiz de o detaylı bir çalışma olmuş olacak. Onun için bunları biz de...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bence yazılı olarak verirsiniz daha iyi.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, hayır; yazılı verin, sorun değil.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Size arz ettiğim...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yazılı olabilir, ben şu anda bunun cevabını almak şeyinde değilim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Tabii, size arz ettiklerimizde dakika dakika hepsi vardır, onların...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok teşekkür ederiz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayılarıyla, zamanlarıyla alırsak...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onların hepsini verecekler. Bunun için önümüzdeki perşembe günü akşama kadar iletebilir misiniz?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Anlaşıldı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Perşembe saat 16.59'a kadar...

Teşekkür ederiz, sağ olun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yaptığınız çalışmaları biliyoruz yani biz askerimizle gurur duyuyoruz; bunu özellikle belirtmek istiyorum. Biz de bölgedeydik, askerin orada nasıl çalıştığını bizzat gördük. Dolayısıyla, bütün kurumlara, kuruluşlara, askerimize, jandarmamıza, polisimize, sivil toplum kuruluşlarına, kamu kurum kuruluşlarına gönülden teşekkür ediyoruz.

Tabii, sizde de askeriyede de vefat edenler var; onlara Allah'tan rahmet niyaz ediyoruz, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

Tabii, bir de burada şunu söylemek istiyorum: Ben de yedek subaylığımı inşaat emlakte yaptım. Dolayısıyla, bu yapıların hakikaten çok sağlam olması lazım. Yani genelde yüksek yapılar değil de... Nitekim, pek çok yerde özellikle jandarmanın veya askeriyenin binalarına yerleşildi. Mesela, Kırıkhan'da bir yer kalmadı, gittiğimiz zaman orada askerî birliğin içindeki yerlere saklandık, orada bulunduk, arama kurtarma birlikleri, sevkıyatlar oraya geldi. Dolayısıyla burada inşaat...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çünkü AFAD Amik Ovası'nın içindeydi, AFAD yıkıldı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama ben Kırıkhan'dan bahsediyorum, Kırıkhan'daki askerî birliğin içindeydik. Dolayısıyla bunları planlarken oraları sadece askerî birliklerin ihtiyacı için değil -inşaat emlakçi olarak söylüyorum- ileride birtakım muhtemel... Komuta kontrol merkezleri, arama kurtarma birliklerinin kalacakları yerler vesaire... Çünkü orada şöyle bir problem oluyor: Ya, bizler gidiyoruz ama kalacak yer yok, arabanın içinde mi kalacağız? Oradaki arama kurtarmaya giden insanların kalacağı yerler yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok önemli.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biz Kırıkhan'da bunu gördük, Afyon'dan ben özel birtakım yatakhaneler, tuvaletler vesaire getirttim; kalma yerlerine gittik. Bu çok önemli, buna da önem vermenizi özellikle ben rica ediyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkanım, bir ilave yapabilir miyim?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, yapacaksın, ben toparlayayım.

Bir de bu kontrollerin ne kadar önemli olduğunu ben vurgulamak istiyorum. Ya, şimdi, yedek subayım, orada, sağ olsun, kıdemli değilim ama beni grup başkanı olarak şey yaptı İnşaat Emlak Daire Başkanımız Albay Hamza komutan. Bana dedi ki: “Sen bütün inşaatları kontrol et, işi tamamla.” Orada bir tespitte bulunmak istiyorum: Ya, Erzincan Orduevi'ni kontrol ederken baktım, tesis, işletme, atılmış... Biz de orada kalıyoruz. İnanır mısın bir kolonu açtığım zaman altında beton yoktu. “Ya, Erzincan gibi yerde nasıl olur?” dedim. Arada bir kısma takoz koymuşlar, beton yok, demirler tutuyor; orayı hemen kontrol ettirdik. Yani burada askerî tesislerin kontrolünün, inşaatının kontrolünün çok önemli olduğunu vurgulamak istiyorum. Ve bunun mutlaka bahçesiyle, kalabilecek, yaşanabilecek alanlarıyla ona göre planlanması gerektiği kanaatindeyim. Bu israf değil yani. Kırıkhan'da o tesis olmasa bizim sevk ve idare edecek merkezimiz yoktu yani bunu vurgulamak istedim.

Son söz olarak da siz 2 hanımefendiye söz vermek istiyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkanım, ben de size ilave destek olsun diye çok özür dileyerek...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Tabii ki, tabii ki.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok özür diliyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bu söylediğiniz şey son derece önemli. Hemen hemen bütün ilçelerimizde askerî birliklerimiz, askerlerimiz vesaire var. Hatta bu toplanma ve saklanma alanlarının da askerî birlikler içerisinde söylediğimiz tefrişatıyla -işte banyosu, gıdası, bilişim sistemleri, ısınması falan olan- askerî birliklerimizin altında bu gibi alanlar bile yaratılabilir ve böylece hani toplanma alanlarının üstü park gibi yapılıyor ya... Şehir toplanma alanları dışında askerî birliklerimizin altları da bu şekilde deprem toplanma alanları gibi fore kazıklı, işte, şeyli falan düzenlenebilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, ben de onu ifade ettim. Bunu inşaat emlak ve birimleri dikkate alırsa memnun olurum yani.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Çok teşekkür ederiz, notumuzu aldık.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bana da düşen bir şey olursa... Ben de bir mühendis olarak, 10 binden fazla test yapan bir mühendis olarak yardımcı olabilirim.

Evet, şimdi de son sözü Ankara Milletvekilimiz Zeynep Hanım'a veriyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Kısa bir teşekkür etmek istiyorum, hazır burada hem Jandarma Genel Komutanlığını dinledik hem Emniyet Genel Müdürlüğünü dinledik hem de Millî Savunma Bakanlığımızı dinledik.

Ben 7 Şubat 05.30 sularında Malatya Kongre ve Kültür Merkezi'nde idim, önünde çadırlar kurulmuştu, içeriye girdim, girdiğimde Van'dan gelen bölükle karşılaştım. Uzman çavuşlarımız vardı; birisi Ankara Ayaşlı, birisi Hakkâri, ikisi ortak bir amaç için orada çadırlarını kurmuş, biraz böyle oturup dinleniyorlardı ve gerçekten ne kadar büyük ve güçlü...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Saat kaçtı? Saati tekrar söylerseniz...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – 05.30. Ben alana 7 Şubat 05.30'da girmiştim, bir gün sonrasındaki süreçte. Ama zaten onlar çadırları kurmuşlardı, her şeyi yapmışlardı, benim şehre gidiş saatim o saatti. O yüzden tutarsız bir beyanda bulunmamak adına şehre giriş saatimi baz alarak söylüyorum yani paylaşımı 06.30'da yapmışım; ya 04.00'te ya 05.00'te karşılaştım onlarla, tam net saat veremiyorum ama 06.30'da yapmışım. Dolayısıyla o çadırların kurulumu, gelmesi vesaire hepsi hesaba katıldığında çok çok daha önceki saatlerde orada oldukları zaten muhakkak dolayısıyla ben orada Hakkâri bir uzman çavuşumuz ile Ankaralı bir uzman çavuşumuzun omuz omuza nasıl bir mücadele verdiğini bizzat müşahade ettim. Bunun yanı sıra, çadır kentleri teker teker dolaştık. Her birinde güvenlik ve asayişin sağlanması, enkaz başlarında güvenlik ve asayişin sağlanması hususunda ne kadar ciddi bir inisiyatif aldıklarını bizzat müşahade ettik. Bu teşkilatlarımızla gurur duyuyoruz. İyi ki varsınız demek istiyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sağ olun, çok teşekkür ederiz.

Millî Savunma Bakanlığımıza, bütün mensuplarına; Bakanımızdan, Genelkurmay Başkanımızdan bütün komutanlara, bütün askerlerimize kadar herkese gönülden teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun. Allah bir daha böyle acı göstermesin.

Teşekkür ediyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI LOJİSTİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHAMMED MAHMUD ÖTEGEN – Biz çok teşekkür ederiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Veysel Eroğlu'nun, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün pasaportlarla ilgili çalışması ile yerli ve millî yazılım için kurulan çalışma grubuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bugün son sunumu yapacak olan Şerife Aktaş Hanımefendi'ye söz vereceğim. Şerife Hanım İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkan Vekili.

Efendim, evvela, size söz vermeden önce ben hakikaten Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün çalışmaları... Biraz da teknoloji aşığы bir kişiyim. Bir ara pasaportlarla ilgili sıkıntı oldu. Maalesef bu pasaportları Fransız Thales firması hazırlıyormuş. Bir ara Thales bu pasaportları vermekte gecikti. Pasaport ihtiyacı olan vatandaşlar... Tabii, biz milletvekiliyiz, bütün vatandaşların

taleplerini iletiyoruz. Sonra ben bizzat Genel Müdürümüz Şefik Aygöl'e gittim. Durumu görünce, hakikaten muhteşem bir çalışma yapmışlar, gönülden tebrik ediyorum. Hatta onun sayesinde İstanbul'daki Darphane artık her şeyin yerli ve milli olması lazım diye pasaportları, bütün kimlikleri, aile cüzdanlarını vesaire her şeyi orada basmaya başladı. Hatta gittim, orayı da bizzat gördüm. Bu, gerçekten önemli çünkü bütün bilgilerimiz, parmak izlerimiz yurt dışındaydı. Esasen burada, değerli arkadaşlar, bir hususu vurgulamak istiyorum. Ben Cumhurbaşkanlığı Irak Özel Temsilcisi olarak çalıştığım zaman şunu gördüm: Özellikle Amerika Irak'ı işgal etmeye başlayınca her şeyi bir anda durdurmuş. Niye? Çünkü şu telefonlardaki bütün çiplerin programları, bankalardaki kredi kartlarının tamamı yabancı firmaların programları. Bunlar bütün bilgileri, şifreleri Amerika'ya teslim ediyor ve bir anda bütün işlemler duruyor. Dolayısıyla bakın, pasaportlarımızın dahi dışarıda basılıyor olması gerçekten üzüyordu. Bu bakımdan, bunun artık yerli ve milli olması dolayısıyla ben bütün ekibe, başta Genel Müdür olmak üzere, sizlere teşekkür ediyorum. Ama şimdi yapılacak bir çalışma daha var. Maalesef, şu anda telefonlardaki bütün yazılımlar ve kredi kartlarındaki yazılımlar yabancı firmalarda. Dünyada sadece 10-11 firma bunu yapabiliyor. Yani Irak'taki durumu görünce ben bu konuda da kendi kendime bir vazife yükledim. İnşallah bununla ilgili yerli ve milli bir yazılım için bir çalışma grubu kurduk. Dünyada şimdi çalışan 12'nci yazılım olarak bankalarda uygulanmaya, test edilmeye başlandı; onun müjdesini vereyim. Yani şimdi onun için teşekkür ediyorum. Siz milli ve yerli bir seferberlik başlattınız. Genel Müdüre de teşekkür ederiz.

Bunu belirttiikten sonra, Mekansal Adres Kayıt Sistemi'yle ilgili bilgi vereceksiniz. Bu bilgi de çok önemli. Neden? Seçim zamanı, dolayısıyla bu bilgilerin sağlıklı bir şekilde Yüksek Seçim Kuruluna intikal etmesi lazım. Demokrasininin tam işlerliği açısından kayıt sisteminin tam ve ulaşılabilir olması lazım.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR (Devam)

6.- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkan Vekili Şerife Aktaş'ın Mekansal Adres Kayıt Sistemi ve kurumlarla yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; ben öncelikle çok teşekkür ediyorum değerli sözleriniz için, kıymetli sözleriniz için.

Genel Müdürlüğümüzce geliştirilen malumunuz bir sözel adres kayıt sistemi vardı. Daha önce -atıyorum- Ankara ili, Çankaya ilçesi, Çankaya Sokağı, dış kapı numarası 10/1'le ifade edilen bir sözel adres metnini artık belli bir zaman diliminden sonra coğrafi olarak, konumsal olarak yerini bir harita üzerinde göstermek amacıyla bir çalışma başlattık. Bu, aslında kilometre taşlarından bir tanesiydi 2011 yılında. Bir veri modeli oluşturduk. Amacımız, adres standardına uygun, mevzuata tanımlanmış bir şekilde bir veri modeli oluşturup bunu hayata geçirmek. 2011 yılında bu veri modelini oluşturduktan sonra bizzat ilgili birkaç belediyede pilot uygulamasını yaptık bu coğrafi verinin tutulup saklanabildiği, paylaşılabildiği ve verinin bir sistem üzerinden üretilmesine yönelik. 2012 yılında Mekansal Adres Kayıt Sistemi'ni Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Afyon Belediyesinde hayata geçirdik birkaç ilçe belediyesiyle birlikte. Tabii, bu coğrafi verinin -adres verisinin özellikle- kullanımını yaygınlaştırmak gerekiyordu. Dolayısıyla Genel Müdürlük olarak bir çalışma, bir proje başlattık. ASEL SAN'la birlikte 2016 ve 2021 yılını kapsayan, 81 ilimizde sahadan veri toplamak suretiyle, sahadaki verinin sistemdeki sözel veriyle eşleştirilmesi suretiyle bina bina gezerek tableten veri toplamak suretiyle hangi dış kapı, hangi yol nerede; X, Y koordinatlarıyla birlikte belirtmek suretiyle bir çalışma başlattık. Nihayetinde bu çalışmayı da 2021 yılında tamamladık ve ülke çapında yaygınlaştırdık. Tabii, bu sistemin en önemli

güncellemeçileri “yerel yönetimler” dediğimiz belediyeler, il özel idareleri, organize sanayi bölge müdürlükleri ve serbest bölge müdürlükleri. Yani bu sunulan sistem; az önce saydığımız idareler vasıtasıyla sahasını en iyi bilen yerel yönetimler olarak sisteme girmesi ve güncellemesi gerekiyor.

Tabii, bu sistemde en önemli veri konum verisi ve dolayısıyla kişiyle eşleştirilmiş konum verisi. Yani söz gelimi, Şerife Aktaş şu adreste oturuyor bilgisi. Tabii, bu da kişinin beyanıyla belirlenen yani ilçe nüfus müdürlüğüne gidecek ya da e-devlet üzerinden adres beyan vermesi yöntemiyle bu sistemin en önemli güncel bağlantısını sağlayan kısım. Diğer kısım, bu sistemin içerisinde yapının konumsal verisi “iç kapı” dediğimiz bağımsız bölümlerin kullanım amaçları. Burası iş yeri mi, sanayi mi, fabrika mı gibi bilgileri; metrekaresini -o bağımsız bölüm kaç metrekaresine- kaçınca katta ya da o bina kaç katlı gibi bilgileri barındırıyor. Onun haricinde, “yapı ruhsatı” ya da “yapı kullanma izin belgesi” dediğimiz -hepimiz iskân olarak biliyoruz- bir inşaatın başlamasına izin veren ruhsat ve oturumu sağlayan iskân verisi de bu sistem üzerinden üretiliyor. Tabii, bu sistemin en önemli özelliği, az önce ifade ettiğim gibi, gerçek zamanlı sorgu ve analize imkân sağlayan bir sistem olması. Dolayısıyla kişi bilgisinin coğrafi koordinatlarla ilişkilendirilmesi ve o ilişkilendirilen bilgilerin tüm kurum ve kuruluşlarla paylaşılması en önemli noktası.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hangi programı kullanıyorsunuz? Coğrafi Bilgi Sistemleri mi yani Geographical Information System (GIS) diyorduk, onu mu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Onu, doğrudur efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Tabii, az önce bahsettiğim bu sistemin en önemli özelliği, özellikle planlamadan tutun, pek çok kurum ve kuruluşun yatırımında, diğer uyguladığı, geliştirdiği çalışmalarda kullanabileceği temel bir altlık niteliği taşıyor. Yansıda da görebiliriz aslında bu sistemin hangi bilgileri barındırdığını. Yani yapı belgesiyle birlikte aslında bu sistem daha zenginleşiyor. O, yapı ruhsatında yer alan bilgiler, işte, yapının dolgu cinsi, yapının taşıyıcı sistemi, ortak kullanım alanları, ısıtma sistemi, yüksekliği gibi verilerle bu, aslında, adres verisi zenginleşmiş bir veri hâline geliyor.

Tabii, bu sistem üzerinden kişi bilgisi de eşleştirildiği için kurum ve kuruluşlar ya da bizim, bu sistemi kullanan yerel yönetimler anlık analize de sahip oluyor. Yani kendi yetki alanı içerisinde ne kadar iş yeri var, ne kadar kamu binası niteliğini taşıyan yapıları var, bunların kaç tanesi mesken, kaç tanesi iş yeri ya da meskense burada oturan kişileri yaş gruplarına göre analiz etmelerine de imkân sağlayan bir sistem. Bu çalışmayı, kurumlar da bizim sunduğumuz coğrafi sistemin paylaşım türleriyle WFS, WMS dediğimiz gerek harita gerekse diğer servislerle kullanmak suretiyle paylaştığımız kurumlar etkin bir analizi kurumun ihtiyaçları doğrultusunda da gerçekleştirebilir.

Bu sistemi şu anda -arayüz olarak söylüyorum, “web” arayüzü olarak kullanan 1.825 yetkili idare var. Paylaştığımız kurumlar kişi ve adres verisi yaklaşık 2 bin, Türkiye’deki toplam yapı sayısı yaklaşık 16 milyon, bağımsız bölüm sayısı da yaklaşık 48 milyon diyebiliriz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bütün hepsi dâhil mi Türkiye’de?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Doğrudur efendim. Türkiye’de, az önce saydığımız, yerel yönetimler dediğimiz belediye ve il özel idarelerin kendi sahasında oluşan her türlü yapı, bağımsız bölümü eklemeleri gerekiyor nihayetinde.

Tabii, bu sistemin güncel kalması da az önce söylediğimiz yerel yönetimlerin bu sistemi etkin kullanması, güncel tutmasıyla mümkün. Yani belediyesi, “a” belediyesinin sahaya gidip belirli zaman diliminde alanı kontrol edip eklenmesi gereken bir yapı ya da bağımsız bölüm var ise bunu sisteme girmesi lazım. Bunu, yaşadığımız depremde de görüyoruz. Levhalama sisteminin çok sağlam olması lazım. Yani belediyelerin bu MAKS’a uygun bir şekilde bu sistemde yer alan adresleri sahasına yansıtması gerekiyor; yolu, caddeyi, sokağı, hangi isimde, dış kapı numaralarını sisteme eklemesi gerekiyor ve onaylı sınırlar dediğimiz, hani, bu, adres sistemin en önemli bileşenlerinden bir tanesi de idari sınırlar kısmı.

Az önce de ifade ettiğim gibi Sayın Başkanın, değerli Komisyon üyeleri; önemli olan, bu verileri paylaşımı ve ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından da kullanımı, kendi yürüttükleri hizmetlerde kullanmaları. Bu anlamda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, AFAD Başkanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Hazine Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, çok çeşitli kurumlarla biz bu verileri kanunun öngördüğü çerçevede ikili anlaşmalarla paylaşıyoruz.

Bu kapsamda, MAKS’ta yer alan adres ve kişi bilgilerini biz AYDES, AFAD Başkanlığımızla da paylaştık. Kendileri AYDES projesinde de kullandılar. Nihayetinde, deprem günü de AFAD Başkanlığından gelen ihbarlar oldu gerek şey üzerinden, konum ya da sadece bir dış kapı ya da cadde ismi vermek suretiyle gerek biz bunları yapının konumunu, kişi bilgilerini Veri Paylaşım Kurulunun kararıyla birlikte ilk gün gelen ihbarlara karşılık gelen adresleri AFAD Başkanlığıyla paylaştık.

Yine, hasar tespitinde kullanılmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla da gene kanunun öngördüğü çerçevede paylaşıyoruz ve ilgili kurumlar bu çalışmalarda bizzat bu verileri kullanıyorlar.

Zaman darlığı sebebiyle, Başkanım, hızlı geçiyorum, uygunsa sizin için.

Onun haricinde, Tapuyla ortak yürüttüğümüz çalışmalar var. Onlarla yürüttüğümüz çalışmalarla, mülkiyet ve adres entegrasyonunu sağlamayı hedefliyoruz. Belli bir noktaya geldik. Ama az önce ifade ettiğim gibi, bu coğrafi adresin tüm kurum ve kuruluşlar tarafından yürüttükleri hizmetlerde kullanabilmeleri, bugün afet, yarın heyelan, çığ ya da benzeri afetlerde afete maruz kalan yapıların ve kişilerin afet öncesi ya da sonrası hızlı bir şekilde tespit edilebilmesi mümkün, planlamaların yapılması mümkün. Millî Eğitim Bakanlığınca gerek okul kayıtlarında ya da okul ihtiyacının belirlenmesinde hem bu bizim sunduğumuz coğrafi adres verileri, gerekse kişi verileri, okul çağındaki yaş dikkate alınarak okul planlamasında kullanılabilmesi. Gene, 112 Acil Çağrı Merkezi tarafından itfaiye, ambulans, güvenlik birimlerinin doğru konuma hızlı bir şekilde faaliyete geçirilmesi, mobilize edilmesi. Sağlık Bakanlığınca sağlık tesislerinin hastanelerin yapılmasında konum verisi ve etrafında oturanlar belirtilmek suretiyle çeşitli analizler yapılarak sağlık tesislerinin yapılması veya benzeri hastalık tespitlerinde o ilin ya da ilçenin özelliğine göre kullanılabilecek bir temel altlık niteliği taşıyor. Ben, sadece, ilk akla gelebilecek şeyleri söyledim; okul, sağlık, yatırım. Çok sayıda kamu hizmetinin yürütülmesinde etkili olarak kullanılması mümkün Sayın Başkanım.

Beni dinlediğiniz için saygılarımı arz ediyorum efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Önemli bir proje.

Tabii, birkaç sorumuz var size, bilhassa seçimlere yönelik yani adres kayıt bilgileri. Bunların, evvela, tabii, kaydın aktarılması vesaire bu gibi konularda. Deprem bölgeleri için direkt galiba e-devletten giriş işlemi yapabiliyor, değil mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Askı süreci başlamadan önce, Sayın Başkanım, bu yapılabilirdi dedğiniz gibi e-devlet üzerinden ya da ilçe nüfus müdürlüğüne bizzat müracaatla. Yüksek Seçim Kurulunun kararıyla birlikte, (2023/100) sayılı Kararı çerçevesinde o e-devletten hizmet sunumu kalktı ama bulunduğu yer, ilçe nüfus müdürlüğü neresiyse, hiç fark etmez -illa yerleşim yeri adresinin olması gerekmiyor- ilçe nüfus müdürlüğüne giderek müracaat etmek suretiyle işlemlerini tesis edebilir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ne zamana kadar?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Askı 2 Nisanda inecek, saat beşte, ondan sonra normal hizmetlerimize biz devam edeceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam yani 2 Nisana kadar direkt ilçe nüfus müdürlüklerine gidip orada kaydını yaptırabiliyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Evet efendim, doğrudur. Ama bu askıya çıkmadan önce, 18 Marttan önce, e-devlet üzerinden beyanda bulunabiliyorlardı Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi sorular var.

Önce Hatay Milletvekili Suzan Şahin Hanımefendi'ye söz veriyorum efendim.

Buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, sunumlarınız için teşekkür ederim.

Bu, deprem bölgelerinde vefat eden birçok kişinin kaydı daha yapılmadı. İnsanlar kendi ölülerini kendileri çıkarmak zorunda kaldığı için bulundukları yerde gömü işlemini de gerçekleştiremedi. Bazıları attı arabaya, götürdü. Nerede gömüldüğü, konumu bile araştırılıyor bazı konumlarda.

Deprem illerinde kayıplar, ölümler, deprem bölgesinde yaşayıp göç edenler için nasıl bir takip sistemi kurdunuz? Resmî açıklaması yapılan ölüm sayısı kadar kişi nüfus kayıtlarından düşürüldü mü yani 50 bin ölüm kaydı var, can kaybı olduğu biliniyor; bunların tamamı nüfus kayıtlarından düşürüldü mü?

YSK; Afganistan, Belarus, Brezilya, Estonya, Fas, Karadağ, Kore Cumhuriyeti, Libya, Litvanya, Malezya, Nijerya, Pakistan, Portekiz, Slovakya ve Tanzanya'da sandık kuracağını açıkladı. Buralarda kaç seçmen vatandaşımız var? Bunların kaç asker ve emniyet misyon personeli? Bunlarla ilgili bir takip sisteminiz var mı? Deprem illerinde ihbarlar geliyor, vatandaş yıkılan binalarda 8 seçmen oturduğunu, bunların 5'inin ölü olduğunu ancak yıkılan binalarda hiç tanımadıkları başka kimselerin de apartmanlarında seçmen olarak yer aldığını -bana da geliyor, birkaç tane çokça, yüzlerce geldi desem yalan olur ama 3-5 de bende var bu şekilde şey yapan- başka isimlerin apartmanda seçmen olarak gözüktüğünü söylüyor. Deprem günü olan 6 Şubat tarihinden günümüze kadar o OHAL ilan edilen illerde seçmen kayıt hareketliliği nedir? Kamuoyunu aydınlatma ve şeffaflık adına bu illerdeki daha önce başka illere seçmen kaydı olup şu an OHAL bölgesinde seçmen gözüken kişi kayıtlarını açıklar mısınız? Nüfus nakil işlemi için talepte bulunmamasına rağmen nüfus müdürlüğünden adresi silindiği ya da adresinde tanımadığı kişi kaydı olduğu yönünde kurumunuza itiraz eden kişi sayısı nedir? Bunların illere göre dağılımı nelerdir diye sormak isterim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi, Batman Milletvekilimiz Necdet İpekyüz'ün sözü var.

Necdet Bey, tabii, Suzan Hanım hanımefendi olduğu için sıranızı ona verdim. Kusura bakmazsın değil mi?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Hayır, hayır. Teşekkür ediyorum. Tam aksine de bugün tek sunum yapan herhâlde kadın da sizsiniz herhâlde, bu yüzden de teşekkürler, kısa ve öz.

Ya, emeğiniz için teşekkürler. Böyle bu çağda, bu yazılım döneminde böyle birçok konuya pratik açıdan ulaştırma açısından epey çaba harcıyorsunuz, güncelliyorsunuz ve iş yükünüz artıyor. Yani işte, bir kısım detaylarda ve pasaport gibi şeylerde. E, şimdi, Suzan Hanım'ın sordukları çok anlamlı bütün iller için. Aslında, o sorulara yanıt bizlere de verilirse iyi olur.

Ben teşekkürle beraber birkaç konuyu aslında bütün kurul üyeleriyle hepimiz için paylaşmak istiyorum. Diyarbakır'da Galeria binası; hepimizin takip ettiği, yıkılan bina. Binanın özelliği altta işte iş yerleri, hem konut hem de iş yerleri; üstte de tekrar ofis şeklinde kullanılan mekânlar vardı. Konutlar, mesela, avukatlık büroları, doktor muayenahaneleri gibi. Ve bir avukat arkadaş kendisine başvuran seçmenlerle ilgili kütük belirleme, işte nerede filan, bu işlemleri yapıyor, işte Nüfusa başvuruyor yargı yoluyla. Bir kendi yerime bakayım diyor, kendi yerinde yabancı uyruklu insanlar kayıtlı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bizde de var 6 tane.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sonra bir başka avukat arkadaş bakıyor, 7 kişi kayıtlı. Şimdi, su parası veriyor, elektrik parası veriyor, doğal gaz parası veriyor, vergi veriyor, hatta bir avukat arkadaş kendi avukat kızı kendi bürosunda çalıştığı için onu kiracı gibi göstermiş, ceza alıyor “Vergiden niye sen işte iş yerinde şey yapıyor.” diye. 7 tane yabancı var ve şimdi birileri seçimle ilişkili olsun olmasın, bazen göçmenlerin işte oturma hakkı filan almak için de olabilir, böyle bir kötü şey yapmayalım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bazen oluyor öyle.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Olabiliyor ama şimdi, Şerife Hanım, yani kayıt yaptırmak rahat. Şimdi gelelim silmesine ve avukat; silmek için gidemiyor, zaten durumu tespit edemiyorsunuz. Sayın Bakanım, şimdi, diyelim sizlerin 2 dairesi var; işte diyelim ki Necip Bey'in bir başka İzmir'deki ofisi var. Siz, şimdi, e-devlete girip orada birileri kayıtlı mı değil mi göremiyorsunuz, göremezsiniz yani göremiyoruz, mesela diyelim ki benim başka bir iş yerim var; girsem orada yani normalde bana ait ofis olarak kullanıyorum. Orada kayıtlı, var mı yok mu görünmüyor yani bunun bir mahremiyeti de var tabii ama buna bir çözüm bulmak lazım.

Şimdi, göremiyorsunuz, su parası, elektrik parası birçok belgeniz var. Şimdi, silmek için gittiğinizde diyor ki: “Emniyete uğra ya da yargı yolu.” Şimdi, kayıt yaptırmak rahat, silmek zor ve birden fazla bu sıkışıklık dönemde gittiğinde avukatlar baş edemiyorlar. Ya, Emniyette, bir yığın dosya varmış Diyarbakır Emniyetinde yani size bilgi gelebilir, zaten Suzan Hanım sordu. Bunların bir an önce çözülmesi lazım yani bir şaibe açısından.

Bir diğeri de şu: Yani genelde konut sahiplerinin maddi durumu iyi. Avukatın bana ifade ettiği, diyor ki: “Mesela para bana yatmadı. Para direkt o adreslere gidiyor, o para bana da gelmedi, benim için önemli değil ama para bana yatmıyor.”

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Nasıl para gelmiyor, ben onu anlayamadım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Mesela, konutta başkası oturduğu için kiracı gibi görünüyor, para direkt oraya gidiyor. Yani sizin ofisinizdir, birisi orada kayıtlı, 5 bin lira, 10 bin lira gibi bir rakam... Şimdi buna benzer şeylerin...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Muhatabı başkası yani.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani bir taraftan maddi mağduriyetler de var, yarın öbür gün hukuksal bir yığın probleme de neden olacak. Hukuksal olarak işte davalar, zaman aşımaları -zaman aşımı değil de- epey sürecek, şahit getir, tanık getir, şunu getir... Yani kişiler kendi yerinde hak edeceklerinden de mahrum olacaklar ve onu elde etmek için epey bir çaba harcayacaklar.

Şimdi, bu kadar teknolojinin geliştiği sistemde bir formül bulunması lazım yani sadece deprem için değil, işte, mesken olup da başka amaçla kullanılan, konut dışında kullanılan yerlerde birilerinin orayı ikametgâh gibi gösterip yerleşmesini... Yani şimdi, bizden herhangi bir şey istediğinizde hemen bize “Su faturası getir.” yani bir ilkokul kaydında bile “Su faturası getir, elektrik faturası getir.” diyorlar.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bunlar nasıl kayboluyor?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bunlar nasıl kayboluyor? Yani buna bir çözüm bulunması lazım. Bir taraftan da hepimize düşen küçük de olsa büyükte olsa...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu eski mi, yoksa yeni bir çözüm bulunmuş da... Benim başımdan geçti de, onu anlatayım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bunlar yeni, yeni.

Şimdi, avukat arkadaş diyor ki: “Çözemiyoruz.”

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Pazartesi geldi birisi, bende var.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani buna bir çözüm bulmak lazım. Bir de bu hukuksal için... Belki sizin dışınızda bize bir görev düşüyor. Sizler belki bize görüş bildirirsiniz. Bununla ilgili en azından Komisyonun sunacağı taslakta bir yasa teklifi olur yani hukuksal açıdan hem maddi hem de bunun düzenlemesi için acilen. Yani şimdi kayıt yaptırıyorsun, sahibisin veya orada hak sahibisin, söylemiyorsun; silmek için epey uğraşacaksın.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yargıya gitmen gerekiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bir de bakın, pazartesi gelen bir mesaj var Sayın Başkan. Buna benzer bir mesajımız da var, 7 kişi bir ailede kayıtlı, bir doktor...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi şöyle ama ben şimdi kaydımı bir yerden bir yere aktarmak istedim, dediler ki: “E-devlet üzerinden olamıyor. Bizzat kendiniz gideceksiniz.” Ben gittim, bizzat kimliğimi verdim ve ona göre baktılar hatta evde oturan kişiden müsaade almak gerekiyormuş, o müsaade de alındı yani bilmiyorum böyle... Bakın, kendi yaşadığım bir şey, daha yeni -Üsküdar Nüfus Müdüresi Hanım’a sorun, o da bir hanım- e-devlet üzerinden yapayım dedim, dedi ki: “Yok olmaz, o ancak depremedeler için mümkün.” Depremzede olmadığımız için bizzat gittim, kimliğini aldılar; evde oturanlardan izin almak gerekiyormuş, onlarla beraber izinden sonra yer değiştirme işlemini öyle yaptılar. Ben yaşadım

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Depremzedelerde beyanla oluyor Sayın Başkan, beyanla yapılıyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, şimdi, onu diyorum ben.

NECİP NASIR (İzmir) – “Kaçak nereden alıyor?” diyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kaçak nasıl olacak, ben anlamam.

NECİP NASIR (İzmir) – Kaçak nasıl oldu, onu öğrenmek istiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Müsaade ederseniz, Şerife Hanım’a bu konuda söz verelim.

Şerife Hanım, bu sorulara ister şimdi cevap verin, isterseniz yazılı olarak çünkü biz saat 18.00’de kapatacağız, elektronik oylama var. Hatta Şefik Bey’e de sözlü olarak yapabileceğinizi yapın, bu önemli. Yazılı olarak da bunu gerekirse...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Sayın Başkanım, uygun görürseniz sadece...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, söz veriyorum, buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Genel hatlarıyla ben bilgi vereyim, geri kalan sorulara yazılı olarak cevap vereyim.

Mevzuat “Beyan esas, gerekli bilgi ve belgeler istenir.” diyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Depremzedeler için mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Yok, ben normal mevzuatınızdan bahsediyorum Sayın Başkanım.

Dolayısıyla biz öyle vatandaş geldiğinde orada oturduğunu kanıtlayıcı kanıt teşkil edecek, ispata yarar belgeler istiyoruz, az önce sizin ifade ettiğiniz gibi, elektrik, su, doğal gaz gibi. Eğer birlikte oturma gerekçesi var ise kişiyle, işte, atıyorum ,Üzeyir Bey ile biz oturuyorsak izin almak suretiyle, birtakım kural ve kaideleri var.

“Sildirme” dediğimizde de kişinin bir dilekçesine istinaden, bir vatandaşın adres kaydını da silmek doğru olmayacaktır, hukuken uygun olmayacaktır. Doğal olarak böyle bir dilekçeyle başvurduğunda da “Tahkikat süreci” dediğimiz kolluk marifetiyle bir tahkikat yapıyoruz. usulüne uygun şekilde, kişi gerçekten orada oturmuyorsa, bu, kolluk marifetiyle tespit edilmişse ancak o zaman kişinin adresini arşivleyebiliyoruz yani birisinin salt “Şu kişi bu adreste oturmuyor.” cümlesiyle bu işlemi tesis etmemiz o beyanı yok saymak demektir. Dolayısıyla bir dilekçeyle müracaat ve akabinde yapılacak bir tahkikat sonucu gerçekleştiriyoruz bu işlemleri yani bu beyan belli usul ve prosedürlere sahip.

Sizin de az önce ifade ettiğiniz gibi geri kalan sorulara uygun görürseniz yazılı olarak cevap verelim efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, teşekkür ederiz.

Efendim, Nüfus ve Vatandaşlık Hizmetleri Genel Müdürlüğümüze, çalışanlarına teşekkür ediyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Sağ olun efendim, saygılarımı sunuyorum efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Önümüzdeki hafta perşembe günü saat 16.59’a kadar Komisyona soruların cevaplarının iletilmesini rica ediyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞERİFE AKTAŞ – Sağ olun efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet. İyi günler diliyorum efendim, hayırlı günler diliyorum.

Efendim, oturumu kapatmadan önce önümüzdeki pazartesi saat 14.00’te ama 13.59’da olalım, resmen 14.00 diyoruz ama 13.59’da sizleri burada bekliyoruz.

Kızılay, Sağlık Bakanlığı, Tarım Orman Bakanlığı, Devlet Su İşleri çağırılıyor efendim. Hayırlı olsun, sağ olun.

Oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.02